

18-06-2025

PREDSTEČAJNE NAGODBE
PRIMANJE I OTPREMA POŠTE

KLASA:

UR. BROJ:

FINANCIJSKA AGENCIJA

OIB: 85821130368

Fina, RC Zagreb, Ulica grada Vukovara 70, 10000 Zagreb

Nadležni trgovački sud: Trgovački sud u Zagrebu

Poslovni broj spisa: St-1035/2025

PRIJAVA TRAZBINE VJEROVNIKA U PREDSTEČAJNOM POSTUPKU

PODACI O VJEROVNIKU:

Ime i prezime / tvrtka ili naziv LMG MARIN AS

OIB 84606636326

Adresa / sjedište Solheimsgaten 16, BERGEN, Norveška

PODACI O DUŽNIKU:

Ime i prezime / tvrtka ili naziv BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT, dioničko društvo
(BRODOSPLIT d.d.)

OIB 18556905592

Adresa / sjedište Zagreb, Ulica Velimira Škorpika 11

PODACI O TRAZBINI:

Pravna osnova tražbine (npr. ugovor, odluka suda ili drugog tijela, ako je u tijeku sudski postupak oznaku spisa i naznaku suda kod kojeg se postupak vodi) - postupak radi priznanja arbitražnih odluka i ovrhe vodi se kod Trgovačkog suda u Zagrebu pod posl.br. R1-42/2024

- Partial Final Award (djelomični konačni pravorijek) od 15. studenog 2021.

- Correcting Memorandum in respect of partial final arbitration award (Memorandum o ispravku djelomičnog konačnog arbitražnog pravorijeka) od 10. siječnja 2022.

- Final Award on costs (konačni pravorijek o troškovima) od 18. srpnja 2022.

Iznos dospjele tražbine: 1.125.283,11 EUR = 896.300,14 EUR + 228.982,97 EUR

Glavnica: 896.300,14 EUR

(6.694.653,93 NOK = EUR 575,389.25

+ 711.290,00 NOK = EUR 61,133.65

+ 218.914,28 GBP = EUR 259,777.24

EUR 896.300,14)

Kamate: **228.982,97 EUR**

(2.152.300,45 NOK = EUR 184,985.00

+ 97.520,24 NOK = EUR 8,381.63

+ 30.013,89 GBP = EUR 35,616.34

EUR 228.982,97)

Iznos tražbine koja dospijeva nakon otvaranja predstečajnog postupka

Dokaz o postojanju tražbine (npr. račun, izvadak iz poslovnih knjiga)

- obračun tražbine – izvadak iz poslovnih knjiga

Vjerovnik raspolaže ovršnom ispravom DA NE za iznos

Naziv ovršne isprave

- **Partial Final Award (djelomični konačni pravorijek) od 15. studenog 2021. godine s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču**

- **Correcting Memorandum in respect of partial final arbitration award (Memorandum o ispravku djelomičnog konačnog arbitražnog pravorijeka) od 10. siječnja 2022. godine s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču**

- **Final Award on costs (konačni pravorijek o troškovima) od 18. srpnja 2022. godine s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču**

PODACI O RAZLUČNOM PRAVU:

Pravna osnova razlučnog prava:

Dio imovine na koji se odnosi razlučno pravo

Iznos tražbine (euro) _____

Razlučni vjerovnik odriče se prava na odvojeno namirenje **ODRIČEM NE ODRIČEM**

Razlučni vjerovnik pristaje da se odgodi namirenje iz predmeta na koji se odnosi njegovo razlučno pravo radi provedbe plana restrukturiranja **PRISTAJEM NE PRISTAJEM**

PODACI O IZLUČNOM PRAVU:

Pravna osnova izlučnog prava

Dio imovine na koji se odnosi izlučno pravo

Izlučni vjerovnik pristaje da se izdvoji predmet na koji se odnosi njegovo izlučno pravo radi provedbe plana restrukturiranja **PRISTAJEM NE PRISTAJEM**

Mjesto i datum
Zagreb, 13. lipnja 2025.

Vjerovnik, p.p.
ODVJETNIČKO DRUŠTVO d.d. - LAW FIRM GP
KACIĆ & RIBORA
ODVJETNIK
LANA DODIG
Ulica Ivana Banjavčića 5, Zagreb, Croatia

Prilozi:

- punomoć u izvorniku
- Partial Final Award (djelomični konačni pravorijek) od 15. studenog 2021., u prijepisu, s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču;
- Correcting Memorandum in respect of partial final arbitration award (Memorandum o ispravku djelomični konačnog arbitražnog pravorijeka) od 10. siječnja 2022, u prijepisu, s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču;
- Final Award of costs (Konačni pravorijek o troškovima) od 18. srpnja 2022. u prijepisu; sve gore navedene isprave, u izvorniku, prileže spisu Trgovačkog suda u Zagrebu posl.br. R1-42/2024
- obračun tražbine od 21. svibnja 2025, s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču, u izvorniku;
- tečajna lista na dan 19. svibnja 2025.

PUNOMOĆ
POWER OF ATTORNEY

Mi, nižepotpisani ovime opunomoćujemo
We, the undersigned, do hereby appoint

LAW FIRM – ODVJETNIČKO DRUŠTVO
KAČIĆ & BRBORA

Attorneys – Odvjetnike

Zdravka Kačića, Nikolicu Brboru Lanu Dodig, Gorana Krištovića i Ivanu Mršo
Ulica Ivana Banjavčića 5, 10 000 Zagreb, Croatia
tel: 385 1 46 35 500/ fax: 385 1 46 35 589

kao naše zastupnike u pravnoj stvari:
to act as our Attorney in the following matter:

kod Trgovačkog suda u Zagreb / FINA /drugog nadležnog tijela
with Commercial court in Zagreb/ FINA /other competent body

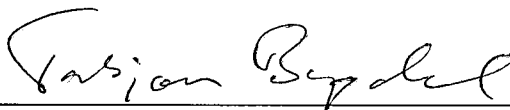
broj St-1035/2025
off.no St-1035/2025

radi predstečajni postupak nad BRODOGRĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d.
for prebankruptcy proceedings over BRODOGRĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d.

Ovlašćujemo ih da nas zastupaju pred sudom i kod svih državnih organa, radi zaštite i ostvarenja naših, na zakonu osnovanih prava, da upotrijebe sva pravna sredstva predviđena zakonom, naročito da podnose tužbe, zakluče nagodbu, imenuju zamjenike, te poduzmu sve radnje koje u vlastitoj diskreciji smatraju potrebnim ili korisnim.

We authorize them to represent our interests before the court as well as with the state authorities with the aim of protecting our legal rights, to use all remedies provided by Law, especially to file complaints and motions, to conclude settlements, to appoint substitutes, and to take all actions which they, in their sole discretion, deem necessary or appropriate.

U/in Bergen, 20/05/2025

LMG Marin AS

Name: Torbjørn Bringedal

Title: Chief Executive Officer

To:

Commercial Court in ^{ZAGREB} Split
Official Number St-1035/2025

21 May 2025

CALUCATION OF INTEREST - LMG MARIN AS v BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d

Reference is made to the Partial Final Award in the matter between LMG Marin AS ("LMG") and Brodogradevna Industrija Split d.d ("Brodosplit") dated 15 November 2021 and the Correcting Memorandum dated 10 January 2021 (together, the "Award").

The Award orders Brodosplit to forthwith pay to LMG the sum of NOK 6,694,653.93 together with accrued interest. The details of the sums due are set out in the table below (including interest due as of 21 May 2025 at a rate of 4,5% p.a. with three monthly rests (all sums in NOK):

Claim	Sum	Due Date	Interest Accrued
Milestone 4	2,293,713.03	30 January 2019	748,296.07
Milestone 5	2,700,550.00	24 March 2019	856,516.41
Variation order no. 1	46,000.00	10 September 2018	16,078.32
Variation order no. 2	45,000.00	10 September 2018	15,728.79
Variation order no. 3	0	10 September 2018	0
Variation order no. 4	150,000.00	10 September 2018	52,429.30
Variation order no. 5	60,000.00	10 September 2018	20,971.72
Variation order no. 6	14,473.20	10 September 2018	5,058.80
Variation order no. 7	0	6 September 2018	0
Variation order no. 8	104,500.00	16 September 2018	36,422.04
Variation order no. 9	57,000.00	21 September 2018	19,819.46
Variation order no. 10	190,000.00	22 October 2018	65,093.53
Variation order no. 11	47,500.00	5 November 2018	16,164.02
Variation order no. 12	42,750.00	18 November 2018	14,456.37

Variation order no. 13	42,750.00	18 November 2018	14,456.37
Variation order no. 14	100,000.00	23 November 2018	33,734.06
Variation order no. 15	50,000.00	23 November 2018	16,867.03
Variation order no. 16	27,550.00	28 December 2018	9,135.98
Variation order no. 17	142,500.00	20 January 2019	46,720.74
Variation order no. 18	329,700.00	18 February 2019	106,543.26
Variation order no. 19	30,000.00	26 February 2019	9,655.65
Damages for Milestone 6	220,667.70	23 December 2020	48,152.53
Total	6,694,653.93		2,152,300.45
Total including interest	8,846,953.38		

In addition, pursuant to the Final Award on Costs dated 18 July 2022, Brodosplit is ordered to pay LMG NOK 711,290 and GBP 218,914.28 together with accrued interest. The interest in such regard accumulates to NOK 97,520.24 and GBP 30,013.89. This gives the following outstanding amount:

Claim	Sum
Principle on Awards	NOK 6,694,653.93
Principle on Costs	NOK 711,290 and GBP 218,914.28
Interest on Awards	NOK 2,152,300.45
Interest on Costs	NOK 97,520.24 and GBP 30,013.89

Total NOK: 9,655,763.62

Total GBP: 221,928.17

Yours sincerely

LMG MARIN AS

 Name: Torbjørn Bringedal
 Title: Chief Executive Officer / Board Member
 (authorised representative)

Za:

Trgovački sud u Zagrebu

21. svibnja 2025.

Posl.br. St-1035/2025

OBRAČUN KAMATA - LMG MARIN AS v BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d

Pozivom na Djelomični Konačni Pravorijek u predmetu između LMG Marin AS ("LMG") i Brodograđevna Industrija Split d.d ("Brodosplit") od dana 15. studenog 2021 i Memorandum o ispravku od 10 siječnja 2021. godine (zajedno "Pravorijek").

Pravorijekom je naloženo Brodosplitu odmah platiti LMG iznos od 6,694.653,93 NOK zajedno s dospjelim kamatama. Podaci o dospjelim iznosima su navedeni u tablici niže (uključujući kamate dospjele na dan 21. svibnja 2025. godine po stopi od 4,5 % godišnje s počekom od 3 mjeseca (svi iznosi su u norveškim krunama - NOK).

Tražbina	Iznos	Datum dospelja	Dospjele kamate (NOK)
Ključna etapa 4	2,293,713.03	30. siječanj 2019 .	748,296.07
Ključna etapa 5	2,700,550.00	24. ožujak 2019.	856,516.41
Izmjena odredbe br. 1	46,000.00	10. rujan 2018.	16,078.32
Izmjena odredbe br. 2	45,000.00	10. rujan 2018.	15,728.79
Izmjena odredbe br. 3	0	10. rujan 2018.	0
Izmjena odredbe br. 4	150,000.00	10. rujan 2018.	52,429.30
Izmjena odredbe br. 5	60,000.00	10. rujan 2018.	20,971.72
Izmjena odredbe br. 6	14,473.20	10. rujan 2018	5,058.80
Izmjena odredbe br. 7	0	6. rujan 2018.	0
Izmjena odredbe br. 8	104,500.00	16. rujan 2018.	36,422.04
Izmjena odredbe br. 9	57,000.00	21. rujan 2018.	19,819.46
Izmjena odredbe br. 10	190,000.00	22. listopad 2018.	65,093.53
Izmjena odredbe br. 11	47,500.00	5. studeni 2018.	16,164.02
Izmjena odredbe br. 12	42,750.00	18. studeni 2018.	14,456.37
Izmjena odredbe br. 13	42,750.00	18. studeni 2018	14,456.37
Izmjena odredbe br. 14	100,000.00	23. studeni 2018	33,734.06

Izmjena odredbe br. 15	50,000.00	23. studeni 2018	16,867.03
Izmjena odredbe br. 16	27,550.00	28. prosinac 2018	9,135.98
Izmjena odredbe br. 17	142,500.00	20. siječanj 2019	46,720.74
Izmjena odredbe br. 18	329,700.00	18. veljača 2019	106,543.26
Izmjena odredbe br. 19	30,000.00	26. veljača 2019	9,655.65
Šeta u vezi ključne točke 6	220,667.70	23. prosinac 2020	48,152.53

Ukupno	6,694,653.93	2.152,300.45
---------------	---------------------	---------------------

Ukupno uključujući kamate 8,846,953.38

Nadalje, sukladno Konačnoj pravorijeku o troškovima od 18. srpnja 2022. godine, Brodosplitu je naloženo da LMG-u isplati 711.290 NOK i 218.914,28 GBP, zajedno s pripadajućim kamatama. Kamate po toj osnovi iznose 97.520,24 NOK i 30.013,89 GBP. Ukupni nepodmireni iznos iznosi:

Potraživanje	Iznos
---------------------	--------------

Glavnica po Pravorijeku	6,694,653.93 NOK
Glavnica po Troškovima	711,290 NOK i 218,914.28 GBP
Kamate po Pravorijeku	2,152,300.45 NOK
Kamate na Troškove	97,520.24 i 30,013.89 GBP

Ukupno NOK: 9,655,763.62

Ukupno GBP: 221,928.17

S poštovanjem,

LMG MARIN AS

Ime: Torbjørn Bringedal

Funkcija: Generalni direktor / Član uprave
(ovlašteni zastupnik)

Ja, VESNA KANIŠKI, stalni sudski tumač za engleski jezik i njemački jezik, imenovana rješenjem Ministarstva pravosuđa i uprave KLASA: UP/I-710-02/23-01/599, URBROJ: 514-03-03-03/02-24-10 od 18. ožujka 2024. potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom i njemačkom jeziku.

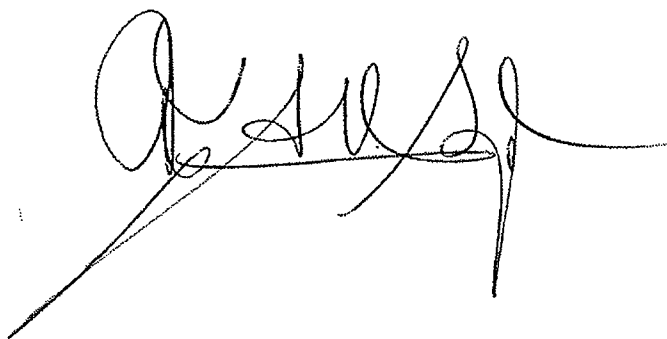
Zagreb, 13-06-2025

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES | LLP

TO ALL TO WHOM THESE PRESENTS SHALL COME, I
MICHELLE SCOTT-BRYAN of the City of London, England
NOTARY PUBLIC by royal authority duly admitted, sworn and
holding a faculty to practise throughout England and Wales,
DO HEREBY CERTIFY the genuineness of the signature
subscribed to the partial final award dated 15th November
2021 hereunto annexed, such signature being in the own,
true and proper handwriting of **IAN JEREMY GAUNT**, the
arbitrator therein named and described.

IN FAITH AND TESTIMONY WHEREOF I the said notary have
subscribed my name and set and affixed my seal of office in
London, England this eighth day of June in the year two
thousand and twenty two.

International
Union
of Notaries

SCRIVENER
NOTARIES

Regulated by the Faculty Office of the Archbishop of Canterbury
Bankside House, 107 Leadenhall Street, London, EC3A 4AF tel 020 7623 9477
email notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com Canary Wharf office tel 020 7712 1565
Cheeswrights LLP is a limited liability partnership registered in England and Wales under number OC426084

SECRET

#

#

**IN THE MATTER OF THE ARBITRATION ACT 1996 AND
IN THE MATTER OF AN ARBITRATION**

BETWEEN

LMG MARIN AS

CLAIMANT

-and-

BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d

RESPONDENT

Ship Design Contract dated 4 May 2018

PARTIAL FINAL AWARD

Introduction

1. This is the first Partial Final Award of the undersigned sole arbitrator Ian Gaunt of 61 Cadogan Square, London SW1X 0HZ in an arbitration between LMG Marin AS, a company incorporated in the Kingdom of Norway having its registered office at Solheimsgaten 16, 5058 Bergen, Norway ("LMG") and Brodogradevna Industrija Split d.d., a company incorporated in the Republic of Croatia with its principal office at Put Supavica, 21000 Split, Croatia ("Brodosplit"). The arbitration concerns (1) a claim by LMG for amounts said to be due under a design contract dated 4 May 2019 (the "Contract") for the production and delivery by LMG to Brodosplit of design drawings for a polar expedition cruise Vessel for delivery by Brodosplit to its wholly owned subsidiary Polaris Exploration Inc and charter to Quark Expeditions and (2) a counterclaim by Brodosplit for repayment of certain moneys paid, and in each case claims for other relief related to the Contract.

The arbitration

2. By Article 15 the Contract is governed by English law. It included provision for certain technical disputes and disputes concerning the cost of implementation of Variation Orders to be referred to an Expert and, except as properly referred to such Expert, for disputes to be referred to arbitration in London in accordance with the London Maritime Arbitrators Association ("LMAA") Terms current at the time when the arbitration proceedings are commenced. The relevant Terms are the LMAA Terms 2017.
3. Disputes having arisen between the parties, the parties agreed to my appointment as

sole arbitrator and I accepted the appointment under the LMAA Terms 2017.

4. LMG, represented by Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig, served claim submissions. Brodosplit, represented by Tatham & Co, served defence and counterclaim submissions; LMG served reply and defence to counterclaim submissions and Brodosplit served reply to defence to counterclaim submissions. Certain amendments were made to the submissions as originally served. In each case the submissions were accompanied by the documents on which the parties relied in the arbitration. Thereafter disclosure was made and witness statements exchanged.
5. On 8 February 2021 I made an order (as subsequently amended the "Amended Procedural Order No. 1") separating the issues in the reference and ordering that the following issues be determined following a first hearing:
 - (i) The Claimant's claims set out in paragraphs 1 to 78 of its Claim Submissions dated 24 February 2020;
 - (ii) The Respondent's counterclaims set out in paragraphs 36-37, 43.1, 43.5, 43.6 and 43.7 of its Amended Defence and Counterclaim, and
 - (iii) The following issues arising out of the Respondent's counterclaim in paragraphs 38, 39 and 43.2 of its Amended Defence and Counterclaim:
 - (A) Did the Contract terminate before the Delivery Date and, if so, is the Claimant liable to pay liquidated damages under Article 9.1.2?
 - (B) If the Claimant did not receive Input Information from the Respondent for Technical Documents within the defined time limits in Appendix III, is the Claimant under no liability to pay liquidated damages for any failure by it to deliver those Technical Documents by the dates defined in Appendix III or does the Respondent's delay in providing Input Information mean that the Appendix III schedule was varied and, if so, to what extent?
 - (C) Is it a condition of a claim for liquidated damages that the Respondent give the Claimant three days' notice of its intention to start calculating liquidated damages for delay under Article 9.1.1?

Effectively this means that the following are to be determined now:

- (a) all of LMG's claims for payment of MS4, MS5 and the Disputed VO's (as defined below), its claim that Brodosplit was in repudiatory or renunciatory breach of the Contract and that LMG validly terminated it on 24 May 2019, its claim for damages for such breach and its claim for a declaration that Brodosplit no longer has the right and licence under Article 5.5 of the Contract to use the design and technical documentation provided to Brodosplit under the Contract prior to 24 May 2019; and
- (b) Brodosplit's counterclaims for recovery of alleged overpayments and for a declaration that Brodosplit has a licence to carry out the detailed design in accordance with technical documents provided by LMG and

(c) the three issues arising out of Brodosplit's counterclaim for liquidated damages identified in paragraph (iii)(A), (B) and (C) above.

6. An oral hearing of the above issues was held remotely by video conference hosted by the International Dispute Resolution Centre, London. Written witness statements were produced in evidence from the following witnesses of fact who were cross examined by counsel for the respective parties:

For LMG:

Mr Stig Rau Andersen
Mr James Weir.

For Brodosplit:

Mr Srecko Kurtević
Mr Dalibor Vukičević
Mr Vlado Šolić.

Written and oral opening and closing submissions were presented by counsel for the respective parties.

7. The seat of the arbitration is London, England.

Factual background

8. As ascertained from the submissions, the supporting materials served with them and the written and oral witness evidence considered, the factual background to the arbitration is the following. References to Articles (or Art) are to numbered Articles of the Contract. "VO" refers to numbered Variation Orders.
9. LMG carries on business as naval architects and engineers providing services for the development and design of ships. LMG's head office is in Bergen, Norway, with subsidiaries in France and Poland. Since 2016 LMG has been owned by Sembcorp Marine in Singapore, which itself carries on business of constructing as well as designing rigs, floaters, offshore platforms and specialized vessels.
10. Brodosplit carries on business as a shipyard in Split, Croatia. It has existed since 1922 and is the largest shipyard in Croatia. It was privatized in 2013 and is now part of a group of companies the parent of which is DIV Grupa d.o.o. ("DIV") also incorporated in Croatia.
11. Under the Contract LMG agreed to provide technical documentation and drawings to be approved by the Classification Society DNVGL ("Class") and other regulatory bodies to enable Brodosplit to construct the Vessel according to a technical specification and general arrangement plan appended to the Contract.
12. Brodosplit had already contracted with Polaris Exploration Inc (the "Buyer") for design, and construction for the Buyer of the Vessel as a polar expedition cruise vessel. The Buyer was a single purpose company wholly owned by Brodosplit. Its purpose was to own and charter out the Vessel to Vinson Expeditions Limited on a long term bareboat charter. Vinson was an affiliate of Quark Expeditions ("Quark") and it was intended that Quark would use the Vessel in its polar cruise business. It is understood that Quark provided the specification of the Vessel for the project.

13. The Contract provided for:

- (a) A sequence of submissions whereby Brodosplit was to provide Input Information to LMG and LMG was to issue technical documentation to Brodosplit and to Class and to amend the documentation to incorporate comments or remarks received from them (and from the Buyer and ultimately Vinson, via Brodosplit), until final approval of the relevant technical documentation by Class.
 - (b) The technical documentation developed by LMG, and all design and other proprietary rights owned or developed by LMG as part of its design work pursuant to the Contract, to remain the property of LMG and:
 - (i) the grant by LMG to Brodosplit, subject to the terms and conditions of the Contract, of a non-exclusive and non-transferable right and licence to carry out the detailed design and to construct and deliver the Vessel to the Buyer in accordance with the technical documentation; and
 - (ii) the grant by LMG to Brodosplit of the right and licence to use the design, the technical documentation or any part thereof for any other purposes, including the construction or sale of sister vessels, subject to payment of the fee in Art 6.2.
 - (c) The Contract price for LMG's design work for the Vessel (NOK 27,005,500) to be payable by Brodosplit in six instalments on completion of defined Milestones and for Brodosplit to have the right to temporarily retain a proportional value of a Milestone if not all technical documentation linked to that Milestone had been delivered. According to Article 2(c), payments were required to be made "timely" when due.
 - (d) LMG to deliver the technical documentation in accordance with the delivery schedule in Appendix III to the Contract, where necessary on the basis of and after technical input by Brodosplit.
 - (e) LMG to carry out alterations to the technical documentation required by Brodosplit and a corresponding right for LMG to raise a VO for any such alteration to reflect changes in, among other matters, cost.
 - (f) liquidated damages to be payable by LMG for delay in delivery of technical documentation beyond the delivery dates defined in Appendix III if such delay is not attributable to Brodosplit or to causes that permit extension of time under the Contract (Art 9).
14. Milestone 1 (NOK 3,240,660; "MS1"), representing 12% of the Contract price, was due within five days from the signature date. The Contract was signed by LMG on 4 May 2018 and by Brodosplit on 15 May 2018 and was therefore due by 20 May 2018. LMG's invoice 104433 for MS1 dated 16 May 2018 was paid by Brodosplit late, and in two tranches, on 24 May 2018 and 12 June 2018.
15. The Contract was originally agreed to be effective on payment by Brodosplit of MS1. It was agreed, however, that the effective date was 22 May 2018.
16. Milestone 2 (NOK 4,050,825; "MS2"), representing 15% of the Contract price, was complete when a complete set of main Class hull structural drawings had been sent by LMG to Class (Art 6.6). LMG completed MS2 on 17 August 2018. LMG was required to, and did, submit all documents to Class via the Class portal to which LMG was given

access by Brodosplit. Brodosplit had full access to all documents uploaded by LMG and Class) to the Class portal.

17. MS2 was to be remitted by Brodosplit "within thirty (30) calendar days after obtaining from [Brodosplit's] representative confirmation of such completion (which shall not be unreasonably withheld)".
18. Milestone 3 (NOK 8,101,650; "MS3"), representing 30% of the Contract price, was complete when the main Class hull structural drawings had been approved, with comments, by Class (Art 6.6). LMG completed MS3 on 11 September 2018.
19. MS3 was to be remitted by Brodosplit "within thirty (30) calendar days after obtaining from [Brodosplit's] representative confirmation of completion (which shall not be unreasonably withheld)".
20. LMG chased Brodosplit for payment of MS3. Brodosplit never disputed that MS3 had been completed or that MS3 was due. Brodosplit made promises to pay MS3 which were not however kept. Eventually, Brodosplit paid MS3 in tranches on its own terms. The late and partial payment of MS3 was explained by Mr. Kunkera on 31 October 2018 to be "due to reputable European Financial institution audit and expected capitalization of mother company" which had placed Brodosplit "on stand still mode".
21. Between 15 May and 13 August 2018 Brodosplit required LMG to carry out work which LMG regarded as variations of the Contract specification and in respect of which LMG issued VO1 to VO6, claiming NOK 315,473.20. LMG issued Invoice 104466 for this amount on 21 August 2018.
22. There is an issue as whether Brodosplit agreed to pay the costs of VO2 (NOK 45,000), but it is otherwise common ground that VO1 and VO3 – VO6 were agreed and that NOK 270,473.20 was due in respect of them on 10 September 2018.
23. During a Skype meeting on 31 August 2018 Mr Vukičević, of Brodosplit, asked Mr Golden, of LMG, if LMG would agree to payment of VOs being delayed until the end of the project. LMG declined that request on 3 September 2018 explaining "LMG have very limited liquidity on this project and therefore prefer to stick to the agreed procedure of payment for the individual VORs as they are processed".
24. Brodosplit did not pay the invoice for VO1 – VO6 by 10 September 2018 or at all despite LMG's repeated requests for payment.
25. The work to trigger Milestone 4 (NOK 8,101,650; "MS4"), representing 30% of the Contract price, was complete when LMG sent the complete set of class systems drawings (P&IDs) to Class. It is common ground that LMG completed MS4 on 23 January 2019.
26. By the end of October 2018, LMG had submitted 74% of the P&IDs for MS4 and the remaining P&IDs were delayed, it is alleged by LMG, due to missing Input Information from Brodosplit. By the end of October 2018 88% of MS3 was overdue for payment and Mr Kunkera had informed Mr Andersen that Brodosplit was in "stand still mode". LMG sent a number of chasers to Brodosplit in October 2018 to which Brodosplit made no response. On 30 October 2018 Mr Andersen of LMG wrote to Mr Kunkera and Mr Vukičević of Brodosplit chasing for news on payment of MS3 and threatening demobilisation because "with no confirmation of BS payment on its way we cannot afford burning more resources".
27. On 31 October 2018 Mr Vukičević proposed a meeting in Split to "help us to improve relationship in all aspects and to have clear understanding of pending and remaining

scope"

28. A commercial and a technical meeting between representatives of both parties was held in Split on 5-6 November 2018. Minutes of the technical meeting were drawn up but no minute of the commercial meeting was made. At the commercial meeting, which took place over a dinner attended by Mr Andersen and Mr Golden (of LMG) and Mr Kunkera and Mr Vukičević (of Brodosplit), it was agreed that payment of 80% of MS4 would be due upon completion of 80% of MS4 and that the remaining 20% would be due upon completion of the remaining 20% of MS4. This agreement was not reduced to writing as a formal amendment of the Contract.
29. On 13 November 2018 Mr Weir sent an email to Mr Kunkera (explaining that Mr Andersen was travelling that week) regarding *"the discussions you had last week"* and asked if Mr Kunkera required "an invoice in order to be able to pay the 33% of 80% of Milestone 4 this week as I understand you agreed with [Mr Andersen] in addition to the outstanding amount of Milestone 3?". Brodosplit did not respond.
30. On 20 November 2018 Mr Andersen sent an email to Mr Kunkera acknowledging receipt of a further part payment on account of MS3, stating that this meant that about 53% of MS3 had been paid and

"Based on above and comparing with our agreement in Split we are still missing significant (about 47%) part of MS3 and also the agreed 1/3 of 80% (26.67%) of MS4.

Please check at your side what's happening with the rest of agreed payments. As you know it is now critical for the project that payments are made.

Missing payment for MS 3 is NOK
3.778.150,- 1/3 of MS4 represent NOK
2.160.438,- Totally missing payments:
NOK 5.938.588,-

Enclosed you also find the invoice for 80 % of MS4 as agreed".

31. On 26 November 2018 Mr Andersen sent a further email to Mr Kunkera stating that "[a]fter our meeting in Split we understood the agreed payments to be paid by 15th of October. Only part of agreed payment was received. On last Friday we were told that payment was on its way. We checked incoming payments both on Friday and today and we cannot see any swift message from Brodosplit. I.e. we cannot see payments on account nor any payment on its way".
32. By 16 November 2018, the date of LMG's invoice 104496 for 80% of MS4 (i.e. NOK 6,481,320), 86% of MS4 had been received by LMG. Brodosplit made three part payments of Invoice 104496 on 24 January 2019 (NOK 2,924,864.17), 4 March 2019 (NOK 972,000) and 14 March 2019 (NOK 1,911,072.80). After this no further payments under the Contract were made by Brodosplit.
33. On 11 December 2018 Mr Andersen sent Mr Kunkera LMG's invoice for the remaining 20% of MS4. MS4 was not complete at that date in that one P&ID, namely for the Stern Tube Lube Oil System had not been sent to Class because LMG was waiting for Input Information from Brodosplit which should according to LMG have been provided by 26 June 2018. The Input Information was finally provided to LMG on 14 and 19 December 2018, after which LMG issued Rev.A of the P&ID to Brodosplit on 3 January 2019, Brodosplit provided its comments on 15 January 2019 and LMG sent it to Class on 23 January 2019.

34. The work to trigger payment of Milestone 5 (NOK 2,700,550; "MS5"), representing 10% of the Contract price, was completed when the Class systems drawings (P&IDs) had been approved, with comments, by Class. This happened on 12 February 2019, when Class confirmed that it had approved the Stern Tube Lube Oil System P&ID.
35. LMG's invoice for MS5 (Invoice 104515) was issued on 16 January 2019 (i.e. before Class had approved the Stern Tube Lube Oil System P&ID).
36. Between 29 August 2018 and 8 February 2019 Brodosplit required LMG to carry out alterations in respect of which LMG issued VO7 to VO18 claiming NOK 1,168,700. Invoice 104522 for this amount was issued on 8 February 2019. The additional costs claimed under VO7, VO14, VO15 and VO18 totalling NOK 479,700, were agreed by Brodosplit.
37. Brodosplit also signed VO8 – VO13 and VO16 – VO17 (the "Disputed VOs"), but did not agree the additional costs claimed by LMG under the Disputed VOs. A summary of the Disputed VOs is set out in paragraph 114 below. Although apparently not in agreement with the relevant VOs, Brodosplit did not seek to refer any dispute to the Expert within the requisite time period prescribed in Art 8.5.
38. On 13 February 2019 Brodosplit required LMG to carry out alterations to the location of the aft funnel bulkhead in respect of which LMG issued VO19 on 21 February 2019. The additional cost of NOK 30,000 claimed by LMG, was agreed by Brodosplit on 26 February 2019.
39. On 7 January 2019 Mr Andersen sent an email to Mr Kunkera, chasing for payment of NOK 6,481,320 due under invoice 104496 (for 80% of Milestone 4) and NOK 315,473.20 due under invoice 104466 (for VO1 – VO6).
40. On 17 January 2019 Mr Andersen sent an email to Mr Kunkera noting that LMG had repeatedly tried to contact Mr Vukičević and Mr Kunkera without success, that the outstanding sums had not been received and that LMG were demobilising the project. On the same day Mr Kunkera telephoned Mr Andersen stating that Brodosplit would make an interim payment of Euro 300,000 by Friday 18 January 2019 or latest Monday 21 January 2019. By an email from Mr Andersen to Mr Kunkera on 17 January 2019, Mr Anderson stated that the proposed Euro 300,000 payment by Brodosplit had been presented to LMG management and stated that LMG needed "a committing plan for the payment of all outstanding amounts".
41. On 18 January 2019 Mr Kunkera sent an email to Mr Andersen stating:
- "Next payment from Brodosplit will be triggered [sic.] on Monday, 21st of January 2019, at least 300.000 euros; remaining due, if anything remains due, will be covered by end of January 2019.
- For eventual remaining due payment LC (guarantee) will be issued latest by Wednesday, January 23rd, 2019."
42. On 22 January 2019 Mr Vukičević forwarded to Mr Weir a SWIFT for payment of the sum of NOK 2,924,864.17. The payment reference accompanying this payment was "Invoice 104496" (i.e. LMG's invoice for 80% of MS4).
43. On 23 January 2019 Mr Weir replied by email to Mr Vukičević thanking him for the SWIFT notification and stating: "Please confirm that the bank guarantees for the remaining payments will be issued to LMG today as indicated. As we assume this to be the case we can inform that the LMG project team is working as normal".

44. On 24 January 2019 Mr Weir sent a further email to Vukičević stating: "Could you kindly provide status regarding the bank guarantees for the remaining amounts?" On 24 January 2019 Mr Vukičević replied stating:
- "we are (our financial dpt) working on bank guarantee issuing intensively and will provide update info tomorrow but issuing should not be latter [sic] than beginning of next week
hope to have LMG understanding ..."
45. Not having heard anything, on 29 January 2019 Mr Weir replied by email to Mr Vukičević asking for an update on the proposed guarantee.
46. Mr Vukičević replied to Mr Weir on 5 February 2019 stating "truly sorry for agreed guarantee delay will inform you tomorrow regarding status but everything will be ok"
47. On 7 February 2019 Mr Weir sent an email to Mr Vukičević and Mr Kunkera noting that "[s]everal promised deadlines for payments and/or bank guarantees have now come and gone without these being met by Brodosplit" and since LMG had no way of knowing "with any certainty what Brodosplit's plans are for payment of outstanding amounts" unless an acceptable solution for the unpaid amounts was found by 11 February 2019 LMG will be forced to cancel and demobilise the Contract.
48. On 11 February 2019 Mr Weir sent a chasing email to Mr Vukičević and Mr Kunkera stating
- "We cannot register that we have received any reply to our email from 7th February below.
- As mentioned below, this leaves us only one course of action which we intend to initiate tomorrow."
49. On 12 February 2019 Mr Kunkera sent an email to Mr Weir stating (E/1017):
- "... sorry for delay in LC, reason of which is purely and only due to inefficiency of relevant financial institution (so slow in process).
- However, to avoid [sic.] any new situation in very good and long-term relationship among our companies, payment will be released asap meaning today morning time ..."
50. No payment was made by or on behalf of Brodosplit to LMG on 12 February 2019 as promised by Mr Kunkera in that email.
51. On 13 February 2019 the outstanding amounts due to LMG under the Contract and a bank guarantee (or letter of credit) to secure payment of them were discussed by Mr Andersen and Ms Tatjana Mlinarić, an employee in the finance department of DIV. In these discussions, Ms Mlinarić indicated that DIV and/or Brodosplit was willing to make a payment of Euro 100,000 to LMG and to provide a letter of credit to secure payment of the outstanding balance due to LMG in relation to Milestones 4 and 5, VO1 – VO18 and the sum due on completion of Milestone 6.
52. On 15 February 2019 there was a further exchange of emails between Mr Andersen of LMG and Mr Vlado Šoić, the Corporate Finance Director of DIV Grupa d.o.o. ("Div") relation to the provision of a letter of credit and the assignment of the Contract to DIV. This appears to be the first time there was a direct contact between a representative of LMG and Mr Šoić. Mr Šoić stated that he was waiting for feedback

from DIV's bank and its legal department and concluded: "I have no doubt that we will, together, find a way to make this happen".

53. On 20 February 2019 Mr Andersen sent an email to Mr Šoić and Ms Mlinarić and Mr Kunkera stating:

"Up to today we have received different promises ranging from full payment and later promise of a combination of part payments plus L/C. LMG have been willing to consider this in order to try to avoid cancellation. Promises have been given at different dates and postponed numerous times. Today is the latest promised date.

- We have so far not seen part payment (last promise from DIV GROUP was 100.000 EURO).
- At this point we have not seen the L/C an [sic.] not a Bank guarantee. Not even a draft or a description of the intended conditions for us to evaluate.

We were promised to be contacted by Mr Vlado [Šoić] on daily basis to have insight in DIV Group progress. No contact was made yesterday – this has been underlined from our side as being very important for us. No answer on telephone yesterday evening and the connection was hung up when trying to call this morning.

If LMG do not receive payment of 100.000EURO and the L/C today we can only understand from above that [Brodosplit] and DIV Group either does not intend to, or do not have the possibility to, pay and to guarantee LMG the remaining amounts as agreed between us.

If no real action is seen from either [Brodosplit] or DIV Group today the contract is to be considered cancelled at end of business day."

54. On 21 February 2019 Mr Šoić sent an email to Mr Andersen of LMG attaching a draft letter of credit issued by Sberbank. On 22 February 2019 Mr Šoić and Mr Andersen exchanged further emails on the letter of credit terms, the main issue being terms to reflect the fact that sums were already due to LMG.
55. On 24 February 2019 Mr Andersen sent an email to Mr Šoić and Ms Mlinarić and Mr Kunkera stating that a letter of credit issued by Sberbank was not acceptable to LMG's bank, DnB, and suggested a number of alternative banks in Croatia that would be acceptable to DnB. Mr Andersen also pointed out that the partial payment of Euro 100,000 had not been received and the draft LC wording could not be accepted "given the fact that the amounts being discussed are already due and are not subject to fulfilment of any further requirements from LMG side".
56. On 25 February 2019 Mr Šoić replied to Mr Andersen stating that Sberbank will send a list of correspondent banks in Europe and LC wording will be adjusted to "put a written statement that named obligations have been fulfilled as trigger for the LC". On 25 and 26 February 2019 Mr Šoić and Mr Weir exchanged emails on possible correspondent banks acceptable to DnB and the terms of the draft letter of credit. Mr Weir stated that non-payment was causing LMG difficulty with regard to liquidity.
57. On 4 March 2019 the sum of NOK 972,000 was paid by Brodosplit to LMG and Brodosplit's payment reference accompanying this payment referred to "Invoice 104496" (i.e. LMG's invoice for 80% of MS4). On 4 March 2019 Mr Weir emailed Mr Šoić acknowledging receipt of the payment and requesting an update on the letter of credit.

58. On 4 March 2019 Ms Mlinarić sent an email to Mr Weir stating:

"as per our phone discussion I am giving you following suggestion

Since if you will agree with me we are just losing [sic.] time and energy on finding the best bank, and this is already gone too far, and we cannot find proper bank like you requested.

So, suggestion is to make every 30 days partial payment

1. Payment within 30 days 200,000
2. Payment within 60 days 300,000
3. Payment within 90 days 400,000
4. Or at once complete amount on May

Expecting your reply".

59. On 5 March 2019 Mr Weir responded to Ms Mlinarić's email of the previous day repeating that the reason LMG had requested a bank guarantee was firstly, to protect LMG's interest in relation to sums overdue under the Contract and, secondly, to secure funds from LMG's bank, DnB, in order to alleviate liquidity issue that had arisen due to the situation. Mr Weir pointed out that LMG had tried several times to find solutions to avoid the cancellation of the Contract, set out the sums due under the Contract and made proposals for a payment plan to be reflected in an addendum to the Contract.

60. Also on 5 March 2019 Ms Mlinarić sent an email thanking Mr Weir for his proposal and stated that she would reply to it the following day which however she did not. On 6 March 2019 Mr Weir asked Ms Mlinarić for an update on the current status.

61. On 8 March 2019 Mr Weir sent an email to Ms Mlinarić stating:

"We have not heard back from you as expected on Wednesday [6 March]. As mentioned previously, LMG Marin have absolutely no form of guarantee that the outstanding sums will be received.

We regret therefore to inform that you that [sic.] as of next week our entire project team will be demobilized and moved to other projects.

The situation will also mean that we will during the course of next week need to inform DNVGL that the LMG Marin documents received by them no longer form part of a valid licence contract for building the vessel according to LMG Marin design.

This is of course very unfortunate situation and one which LMG Marin have actively tried to avoid, but we see no other alternative."

62. Ms Mlinarić replied to Mr Weir stating: "appologies [sic.] for not reply, we will go ahead with suggested payment!..."

63. On 11 March 2019 Mr Weir thanked Ms Mlinarić for her reply stating:

"We then hope that you can initiate the first payment, according to LMG's proposal below, during the course of the day.

We will thereafter also suggest a short addendum to the contract in order to ensure common understanding in accordance with LMG's proposal."

64. Ms Mlinarić promptly replied to Mr Weir:

"all is in the procedure already [sic.] from the

... morningas soon as have swift will send you,
Addendum will do in following days".

65. On 13 March 2019 Mr Weir sent an email to Ms Mlinarić asking her whether she had had an opportunity to review the addendum to the Contract sent to her earlier that day.
66. On 14 March 2019 NOK 1,911,072.80 was paid by DIV (on behalf of Brodosplit) to LMG. The payment reference referred again to "Invoice 104496" (i.e. LMG's invoice for 80% of MS4)
67. On 14, 18 and 20 March 2019 Mr Weir chased Ms Mlinarić for a response to the proposed addendum to the Contract
68. On 20 March 2019 Ms Mlinarić replied to Mr Weir stating "we apologise but have been so busy ... By the end of this week we will solve all".
69. On 27 March 2019 Mr Weir sent an email to Ms Mlinarić (copied to, amongst others, Mr Kunkera) stating that since LMG had not heard back from her and therefore that there was no signed addendum to refer to, LMG assumed that the payment schedule set out in Ms Mlinarić's email of 4 March 2019 would be followed by or on behalf of Brodosplit. Mr Weir stated that the first payment under that payment schedule was received by LMG on 14 March 2019 and that:

"To our knowledge this will then mean the following payments to be made:

2. Payment latest end of April: 300,000,- Euro
3. Payment latest end of May: NOK equivalent of (NOK6,478,436.23 – EUR300,000)

Any Variation Orders from number 19 and upwards will be invoiced separately, as will Milestone 6 according to the Ship Design Contract.

We do not intend to send any more emails regarding this matter and we also wish to make it clear that in case any of these payments are not met then the contract will be subject to immediate cancellation. Should such a situation arise, all subsequent communication should then be directed to our legal advisors ..."

70. No response to this e mail message was made by Brodosplit
71. On 25 April 2019, Mr Weir sent an email to Ms Mlinarić (copied to Mr Mr Šoić and Mr Kunkera) stating "As the end of April is fast approaching this is just a brief reminder of the email sent a month ago".
72. No payment of Euro 300,000 was made by, or on behalf of, Brodosplit by the end of April as per the payment schedule proposed by Ms Mlinarić on 4 March 2019 confirmed on 27 March 2019
73. On 3 May 2019, LMG's lawyers wrote to Mr Kurtović noting the substantial payments due from Brodosplit under the Contract, Brodosplit's "false promises of future payment" and giving Brodosplit notice that unless the outstanding sums were paid, the Contract would be terminated on 10 May 2019 at 12:00 CET.
74. On 9 May 2019 a telephone conference call took place between Mr Ørstavik (of Simonsen Vogt Wiig, LMG's lawyers), Mr Andersen and Mr Weir of LMG, Ms Mlinarić of DIV and Mr Vukičević of Brodosplit. A summary of what was discussed and agreed in the telephone conference call was set out in an exchange of emails on the same day). Brodosplit's email of 9 May 2019 stated "we discuss [sic.] this morning that

day). Brodosplit's email of 9 May 2019 stated "we discuss [sic.] this morning that milestones up to MS5 are accomplished and due payment difference will be covered by end of month" and attached a "Statement regarding payment obligations under Ship Design Contract concluded on May 15th, 2008" signed by Tomislav Debeljak, the President and Owner of Brodosplit, in which he confirmed that the total balance due from Brodosplit to LMG under Art 6.6 of the Contract in respect of Milestones 1 to 5 was NOK 4,994,263.03 (i.e. the sum claimed by LMG) which "will be paid [sic.] latest 03.06.2019". In that Statement, Mr Debeljak stated that the sum due for Milestone 6 and the VOs "shall be discussed and mutually agreed by the parties" and provided "Brodosplit management guarantee about the payments on the indicated date".

75. On 10 May 2019 there was a further email exchange between Mr Ørstavik and Mr Vukičević in relation to payment of sums that Brodosplit had already accepted under the VOs. In his email to Mr Ørstavik on 10 May 2019, Mr Vukičević proposed to increase the sum to be paid by Brodosplit on 3 June 2019 by NOK 465,715, representing the agreed sums due to LMG under VO1 – VO7 and VO14 – VO15. Mr Vukičević also requested that *"current work from LMG side will not be suspended till payment will be executed, which is crucial for maintaining building schedule"*. In his response on 10 May 2019 Mr Ørstavik stated

"With respect to the suspension our client can, as we elaborated in our call, not be expected to continue the performance on the basis of the substantial breach of the yard's payment obligation. Our instructions are therefore clear in relation to this. However, if a substantial down payment can be made forthwith we assume that also this subject can be discussed. Kindly let us know."

76. On 13 May 2019 Mr Vukičević replied to Mr Ørstavik stating:
"Soory [sic.] for late reply ... im working on some down payment to be done this week and rest till June as per previous statement and email. Belive [sic.] that we can proceed toward successful completion of our project".
77. On 14 May 2019 Mr Vukičević reverted to Mr Ørstavik stating:
"till end of nest [sic.] week 100.000 eur can be provided – rest as per below correspondence till 03.06.2019
hope that can be accepted by LMG".
78. On 16 May 2019 Mr Ørstavik responded to Mr Vukičević stating:
"In order to make a final attempt to get out of the termination situation our client may accept that Euro 100,000 is paid latest 24th May 2019 as offered by Brodosplit, and thereafter the remainder of the sum of NOK 6 148 736,23 (representing the main milestones + all VOs 1-17) be paid by 3rd June 2019."
79. On 16 May 2019 Mr Vukičević replied to Mr Ørstavik stating:
"next week we pay 100.000 eur ... than [sic.] 5 459 736.23 NOK⁵⁴ – 100.000 eur on 03.06 ... and than [sic.] all remaining will be settled agreed and payed [sic.] probably till end of June when we expect that MS6 can be accomplished as well."
80. On 23 May 2019 Mr Weir of LMG sent an email to Mr Vukičević stating:

"Just a reminder from our side that we are expecting to see some documentation tomorrow reflecting the fact that EUR 100.000,- is on its way to us".

81. On 23 May 2019 Mr Vukičević responded to Mr Weir stating:
"Soory [sic.] to say ... will not be ... payment 03.06.2019 as per our statement. Try to understand and support Brodosplit".
82. On 24 May 2019 Mr Ørstavik wrote to Mr Kurtović of Brodosplit stating that Mr Vukičević's email of 23 May 2019 in which he made clear that the promised payments would not be honoured left LMG with no choice but to effect the final termination of the Contract.
83. On 24 May 2019 Mr Vukičević sent an email to Mr Ørstavik and Mr Weir acknowledging that Brodosplit had not made payment due to "some payments from our customers was not done as expected" and requested that LMG continue work "and wait little bit more for down payments".
84. On 4 June Mr Ørstavik emailed Mr Vukičević seeking, among other matters, confirmation that the technical documentation would not be used. In his reply on the same day, Mr Vukičević stated that Brodosplit were still not able to make any payment and requested LMG's "patience and understanding one more week".

LMG's claim

85. LMG contend that Brodosplit's failure to pay NOK 4,994,263 due on completion of Milestones 4 and 5 and NOK 1,514,173 due under Variation Orders ("VOs"), taken together with Brodosplit's conduct as a whole, amounted to a repudiation and/or renunciation of the Contract which LMG was entitled to, and did, accept as terminating the Contract on 24 May 2019. LMG says that by 24 May 2019 Brodosplit was in breach of:
 - (1) its obligations to make stage payments due under the Contract on completion of Milestones 4 and 5 which were completed on, respectively, 23 January 2019 and 12 February 2019;
 - (2) its obligations to pay VOs, the majority of which Brodosplit accepts were due for payment on 10 September 2018 and 28 February 2019; and
 - (3) promises to pay (or to guarantee the payment of) sums Brodosplit expressly acknowledged were due to LMG.
86. LMG's claim totals NOK 6,757,175.23 plus interest and costs. The principal amount of the claims is made up as follows:
 - (1) NOK 2,293,713.03 as a debt, alternatively as damages, in respect of invoice MS4;
 - (2) NOK 2,700,550 as a debt, alternatively as damages, in respect of invoice MS5;
 - (3) NOK 315,473.20 as a debt, alternatively as damages, in respect of Variation Orders VO1 – VO6;
 - (4) NOK 1,168,700 as a debt, alternatively as damages, in respect of Variation Orders VO7 – VO18;
 - (5) NOK 30,000 as a debt, alternatively as damages, in respect of Variation Order

VO19;

(6) NOK 248,739 as damages for repudiatory and/or renunciatory breach of the Contract.

Brodosplit's defence and counterclaim

87. Brodosplit maintains that payment for MS4 was not due because LMG never complied with the correct documentary requirements of Art 6.6, namely to obtain a formal confirmation from Brodosplit that the Milestone had been completed and/or to issue an invoice after the 100% completion of the relevant work or the confirmation that it had been completed. Although the single remaining item of the work comprised in the MS4 was in fact completed shortly afterwards, it had not been completed, as Brodosplit says was required, before LMG's invoices for 80% and 20% of the Milestone payment were delivered, nor was the relevant confirmation ever obtained. Brodosplit says that the fact that it genuinely believed that the payments were due when it made the further payments by reference to LMG's invoice No 104496 does not mean that MS4 and the invoiced payments were in fact due.
88. Brodosplit says that MS5 was not due because the invoice predated the completion of the work comprised in the Milestone and/or because no confirmation was obtained from Brodosplit.
89. Brodosplit says the disputed VOs were not payable because in some cases the price was overstated and/or in some cases they related to work which was within the scope of what LMG was already obligated to provide under the Contract.
90. Brodosplit says that its conduct did not amount to a renunciation of the Contract nor a repudiatory breach in that it did intend to pay the Milestone payments and those amounts which it accepted were properly due in respect of the Disputed VOs; that it had put forward a promise by Mr Debeljac of payment not later than 3 June 2019; and that payment would have been made from the proceeds of a loan eventually disbursed by HBOR and/or from amounts paid by customers of Brodosplit. It is suggested that the promises of payment should have been enough to convince LMG that it would ultimately receive payment of all amounts due, even if the payments were late and that on a reasonable, objective view this is the conclusion which LMG should have reached.
91. In Brodosplit's counterclaim, based on the propositions that firstly the amounts claimed by LMG had not become due and secondly LMG had no right to terminate the Contract as it did, it is argued that Brodosplit effectively overpaid to LMG the amount of NOK5,027,763.77 which had not in fact fallen due; that Brodosplit was entitled to use the design information provided up to termination of the contract by LMG; that LMG is liable to pay liquidated damages to Brodosplit in relation to the delays in providing required design information up to the date of termination of the Contract by Brodosplit.

Issues

92. The issues to be determined in the Phase 1 hearing pursuant to the Amended Procedural Order No. 1 are agreed to be the following (although the parties have formulated them slightly differently, the differences are differences of form rather than substance):

LMG's claims

- (a) Milestone 4: Did payment Milestone 4 become due and payable under Art 6.6 of the Contract?
- (b) Milestone 5: Did payment Milestone 5 become due and payable under Art 6.6 of the Contract?
- (c) Did Brodosplit agree to pay NOK 45,000 under Variation Order VO2
- (d) What, if any, sum is due under the Disputed Variation Orders?
- (e) Was Brodosplit in repudiatory and/or renunciatory breach of the Contract on 24 May 2019 and, if so, what damages is LMG entitled to by reason of that breach?
- (f) Does Brodosplit have the right and licence under Art. 5.5 to use the design and technical documentation provided to Brodosplit under the Contract prior to 24 May 2019?

Brodosplit's counterclaims

- (a) Did Brodosplit overpay NOK 5,027,763.77 to LMG prior to 24 May 2019 and
- (b) Does Brodosplit have a licence under Art 5.5 to use the technical documentation provided by LMG prior to 24 May 2019?
- (c) As to liquidated damages:
 - (i) Did the Contract terminate before the Delivery Date and, if so, is LMG liable to pay liquidated damages under Art 9.1.2?
 - (ii) If LMG did not receive Input Information from Brodosplit for Technical Documents within the defined time limits in Appendix III, is LMG under no liability to pay liquidated damages for any failure by it to deliver those Technical Documents by the dates defined in Appendix III or does Brodosplit's delay in providing Input Information mean that the Appendix III schedule was varied and, if so, to what extent?
 - (iii) Is it a condition of a claim for liquidated damages that Brodosplit give LMG three days' notice of its intention to start calculating liquidated damages for delay under Art 9.1.1?

Discussion

Milestone 4

93. Art 6.6 provides:

"[Brodosplit] shall pay the Contract Price for the Vessel in six (6) instalments in accordance with the following terms and conditions ... and in each case after receipt of a commercial invoice issued by [LMG]:

...

Payment Milestone 4: Complete set of class systems drawings (P&IDs) sent to Classification Society

Fourth (4th) instalment representing NOK [8.101.650]- (30%) shall be remitted by electronic transfer within thirty (30) calendar

days after obtaining from [Brodosplit's] representative confirmation of completion (which shall not be unreasonably withheld).....

For each installment [Brodosplit] has the right to temporarily retain a proportional value of the milestone if not all Technical Documentation linked to the milestone in question has been delivered until such time such delivery is made by [LMG]. The proportional value shall be based on number of documents not delivered, divided by the total number of documents linked to the milestone."

94. LMG's case in relation to MS4 is as follows:

- (1) At the meeting in Split on 5/6 November 2018 Brodosplit exercised its right (or option) to temporarily retain 20% of the value of MS4. LMG argues that this was not a variation of the Contract which would, contrary to Brodosplit's argument, have required a specific written addendum to be valid. LMG says that Brodosplit's action was the exercise of an option expressly provided for in the Contract.
- (2) On this basis LMG was entitled to, and did, issue Invoice 104496 for 80% of MS4 on 16 November 2018. As at that date, 86% of the P&IDs had been sent to Class.
- (3) LMG's Invoice 104507 dated 11 December 2018 for the remaining 20% of MS4 was issued before MS4 was complete. However, LMG denies that his made the claim invalid or that the Contract required LMG to issue a further invoice on or after 23 January 2019. It is argued that there is no requirement of the Contract that the relevant commercial invoice cannot be issued before the Milestone is complete.
- (4) Although Brodosplit's representative did not confirm completion of MS4, nevertheless the work needed to trigger MS4 was in fact complete on 23 January 2019.
- (5) There were no grounds for Brodosplit's representative to withhold confirmation, and Brodosplit has not argued that there were any such grounds. Therefore, it is argued that if Brodosplit seek to rely on its own representative's withholding of confirmation of completion of MS4 in order to prevent MS4 from being due, that was, on any view unreasonable, at least following the expiry of a reasonable period after the final P&ID was sent to Class on 23 January 2019 (and in any event well before 24 May 2019). LMG suggests that as a result either (i) unreasonable withholding of confirmation qualifies the pre-condition for payment of MS4 (so that Brodosplit's representative's confirmation of completion was not required if it was unreasonably withheld); or (ii) the withholding amounts to a breach of contract. If the former is the correct construction of the words "which shall not be unreasonably withheld" in Art 6.6, MS4 was due notwithstanding the absence of confirmation. If the latter construction is correct, Brodosplit cannot rely on its own breach of contract to obtain the benefit for which it (apparently) contends (*Alghussein Establishment v Eton College* [1988] 1 WLR 587 and *Chitty on Contracts*, 33rd Ed, at 13-099). In the latter event, LMG is entitled to MS4 as damages.
- (6) Alternatively, if LMG's MS4 invoices were to be treated as prima facie invalid and if Brodosplit can rely on the absence of confirmation by its own representative that MS4 was complete, LMG argues that Brodosplit is estopped from enforcing

its strict legal rights to (a) to require LMG to issue a further MS4 invoice after 23 January 2019 or (b) to require that its own representative confirm completion of MS4 before its obligation to pay MS4 was triggered. It is suggested that Brodosplit represented that it would not enforce the strict legal rights referred to above (1) when it made part payments to LMG referring to Invoice No 104496 on 24 January (NOK 2,924,864.17), 4 March (NOK 972,000) and 14 March 2019 (NOK972,000), (2) when it proposed and negotiated a bank guarantee or LC and/or payment plans to pay MS4 in full and/or (3) when it confirmed in an email and written statement from its President and Owner on 9 May 2019 that Milestones 1 to 5 (i.e. including MS4) had been accomplished and were "due for payment". LMG contends that the underlying premise for the correspondence and discussion throughout January to May 2019 was that MS4 was due but that Brodosplit was unable to, and needed more time to, pay MS4. It is said that LMG relied on Brodosplit's conduct by not issuing a further invoice for MS4 after 23 January 2019 and not asking Brodosplit's representative to provide formal confirmation that MS4 was complete; further that it would be inequitable for Brodosplit to go back on its representation and to seek to enforce its strict legal rights, particularly in circumstances where it is common ground that MS4 was in fact complete and that there was no basis for Brodosplit's representative to withhold confirmation.

95. Brodosplit's case in relation to MS4 is:

- (a) The November 2018 agreement in Split to divide the MS4 payment 80:20 was, if anything, a variation of the Contract and to be effective it would have had to have been made in the form of a written addendum to the Contract, which it was not.
- (b) Although Brodosplit genuinely believed that the MS4 payments were due in accordance with the original Contract or the agreement reached in Split, this belief was mistaken as a matter of the true construction of the Contract.
- (c) It made no representation that it would not insist on the confirmation requirement or a requirement that the invoice be issued only after completion of the relevant work and in any event LMG did not act to its detriment in reliance on any such representation.

96. In the light of the evidence of the witnesses in this case, notably that of Mr Vukićević as the principal Brodosplit intermediary between Brodosplit and LMG, I find Brodosplit's arguments deeply unattractive from a commercial perspective but, more importantly in this context, I consider them to be legally flawed when applied to the facts.

97. As to the amendment argument, I think it is appropriate to construe the agreement reached in Split as an exercise by Brodosplit of an existing right under the Contract and not an amendment of the Contract itself (which would of course attract the requirement of Art XX that it must be documented in the form of a formal written amendment of the Contract). Brodosplit already had the right to withhold a proportionate amount of the Milestone payment due if the relevant work had not been completed and this is in effect what Brodosplit's representatives advised LMG at the Split meeting that Brodosplit would do. In this I accept fully Mr Andersen's

evidence is that the above was agreed with express reference to Brodosplit's right, in Art 6.6 of the Contract, to temporarily retain a proportional value of a milestone if not all technical documentation linked to that milestone had been delivered.

98. As to the confirmation issue, I think it cannot fairly be said (as LMG does) that Brodosplit was in breach of its obligations under the contract in withholding (reasonably or not) a confirmation which it was not asked for (and which at the time it does not appear to have thought necessary). However, Brodosplit's argument concerning the confirmation requirement however has the hallmarks of a rather legalistic afterthought and is quite inconsistent with the way in which the parties had previously conducted themselves in relation to the payment provisions of the Contract. Thus:
- (1), no formal confirmation by Brodosplit's representative that MS2 had been completed was obtained (or apparently discussed) prior to LMG's invoice for MS2 or before Brodosplit paid that invoice on 30 August 2018.
 - (2) no formal confirmation by Brodosplit's representative that MS3 had been completed was obtained (or apparently discussed) prior to LMG's invoice for MS3 or before Brodosplit paid MS3 (albeit late).
99. Brodosplit's representatives of course now say that they acted in the belief that the payments on account of MS4 were due as invoiced (but are now advised that they were not); such a belief might defeat any claim that Brodosplit had waived its strict rights when it was (or claimed to be) ignorant of what those rights were. This is despite the facts that:
- (1) Mr Vukičević was clearly aware of the confirmation language of Art 6.6 of the Contract when he sent his message of 22 January 2019 to Mr Golden.
 - (2) The payment proposals made subsequently must be viewed against the background that Brodosplit's management were aware of the provisions of the Contract as to confirmation in respect of the completion of the work comprised in MS 4 (whether they were aware or not of the possible legal significance of such confirmation as a trigger for the payment becoming due).
 - (3) the confirmation of Mr Debeljac that payment would be made latest 3 June 2018 expressly confirmed that all the milestones up to and including MS5 had been completed.
100. LMG's alternative legal argument on the confirmation issue is founded on estoppel. and in this context I am satisfied that a representation was effectively made by Brodosplit's representatives (Mr Vukičević, Ms Mlinarić, Mr Kunkera and Mr Debeljak) that Brodosplit would not require a confirmation that MS4 had been completed. Insistence on the need to confirm completion was quite inconsistent with the tenor of the discussions which took place over several months regarding terms of paying and/or securing Brodosplit's obligations with a letter of credit or assignment of the payment obligations and with the partial payment made with reference to Invoice no 104496. Moreover Brodosplit's obligation to make payment of MS4 and MS5 was confirmed in the email and written statement from Brodosplit's President and Owner on 9 May 2019 which stated, in clear and unequivocal terms, that Milestones 1 to 5 (i.e. including MS5) had been accomplished and were "due for payment".
101. It is in my view irrelevant in the context of the estoppel argument whether Brodosplit's representatives were aware of the confirmation requirement or not in the period November 2018 to the termination of the contract in May 2019 (although it is clear

from the correspondence that Mr Vukičević was aware of it in early 2019)

102. I am also satisfied that LMG acted on the strength of such representations in not re-issuing its invoices for some or all of MS4 (as it might easily have done) or (as it might also easily have done) seeking a formal confirmation that the relevant work had been completed, as all concerned knew full well it had and which confirmation it would have been wholly unreasonable for Brodosplit to withhold. LMG further relied on Brodosplit's representation in negotiating in good faith possible deferrals of Brodosplit's acknowledged payment obligations. Finally, I consider that it would be entirely inequitable for Brodosplit subsequently to reverse its position to require the re-issuing of invoices or seeking of confirmations which could not have been reasonably withheld so as to impede Brodosplit's payment obligations as to MS4 from arising.
103. I conclude also that Brodosplit is estopped from asserting that payment of MS4 was only due if the relevant invoice was issued after the work comprised in MS4 was fully complete. Indeed, as a matter of construction of Art 6.6, there was no requirement that the relevant invoice could not be issued until after the work was complete, even if the amount shown in the invoice might not be payable until the work was indeed completed, that is it might be perfectly legitimately issued in anticipation of the completion of the work and nevertheless be entirely valid, as I consider it was.
104. In any event I also find that Brodosplit effectively waived the requirement for confirmation in respect of MS4¹. Mr Vukičević was clearly aware of it and yet continued to make promises of payment. These in turn can only have been made on the basis that Brodosplit did effectively waive its right to require confirmation of the completion of work in relation to MS4.²
105. I therefore find that MS4 was payable at the latest within 7 days of the date on which the relevant work was completed, i.e. 30 January 2019.

Milestone 5

106. Art 6.6, as set out in paragraph 94 above, also provided, with regard to MS5, as follows:

Payment Milestone 5: Approved class systems drawings (P&IDs), with comments, by Classification Society

Fifth (5th) instalment representing NOK [2.700.550]- (10%) shall be remitted by electronic transfer within thirty (30) calendar days after obtaining from [Brodosplit's] representative confirmation of completion (which shall not be unreasonably withheld), but not later than sixty (60) calendar days after submission to the Classification Society.

107. LMG's Invoice 104515 for MS5 dated 16 January 2019 was issued before MS5 was complete on 12 February 2019. However, for the reasons set out above in relation to MS4, that did not mean that it was invalid, that it never became payable or that

¹ in the case of MS 5 it was not needed for the payment to become due.

² See Chitty para 22-041. It is clear that a waiver does not need to be in the form required by a contract for a variation.

MS5 was never due unless LMG issued a further invoice on or after 12 February 2019.

108. As in the case of MS 4, I conclude that Brodosplit is estopped from enforcing its strict legal rights to (1) to require LMG to issue a further MS5 invoice after 12 February 2019 or (2) to require that its own representative confirm completion of MS5 before its obligation to pay MS5 was triggered. As discussed above in relation to MS4, the premise for the correspondence and discussions throughout January to May 2019 was that MS5 was due and that Brodosplit needed more time to pay. As of the due date stated in Invoice 104515 (15 February 2019) a letter of credit and possible payment plans were discussed and proposed on the assumption that MS5 was due. LMG relied on Brodosplit's statements and conduct by not issuing a further invoice for MS5 after 12 February 2019 and not asking Brodosplit's representative to provide any confirmation that the Milestone had been accomplished, as was clear to all concerned
109. In this case the provisions of Art 6.6. in relation to MS5 are of course different from those relating to MS4 and include a backstop for payment quite independent of any confirmation by Brodosplit's representative. Thus Art 6.6 provides that MS5 shall be paid not later than 60 calendar days after submission of the systems drawings to Class. The evidence before the tribunal is that P&ID was submitted to Class on 23 January 2019 with that result that Brodosplit was on any view required to pay MS5 no later than 24 March 2019.

VO2

110. VO2 related to a change from 4 to 5 bladed propellers and the additional cost claimed by LMG is NOK 45,000. VO2 identifies the drawings that were affected by that change and estimates that LMG required 40 internal LMG hours (for which LMG claimed no payment) and sub-contractor (SINTEF Ocean) costs of NOK 45,000 for which LMG did claim payment.
111. There is no issue (1) that the change was made by Brodosplit, (2) that the work was done by LMG and (3) that LMG incurred the additional sub-contractor costs. The issue is whether Brodosplit agreed to pay the additional sub-contractor costs of NOK 45,000 under VO2.
112. VO2 was signed as accepted by Brodosplit with the addition of the words (in manuscript): "COST TO BE COVERED BY LMG MARIN". Mr Weir's evidence is that he understood that to apply to LMG's internal costs and not the sub-contractor costs and, for that reason, LMG did not make any comment in response and simply invoiced Brodosplit NOK 45,000 for VO2 Brodosplit did not expressly dispute that invoice.
113. Mr Vukičević's evidence is that, in his view, the change to 5 bladed propellers was made "at the outset of the project and the cost incurred in doing so fell within the scope of the project as initially agreed". However, (1) the change was made by the Buyer under the Shipbuilding Contract on 4 June 2018 (i.e. after the Contract) and (2) LMG delivered documents under the Contract on the basis of 4 bladed propellers before the change made on 4 June 2018. It seems therefore that Mr Vukičević's understanding is incorrect. Eventually, Mr Vukičević's email of 10 May 2019 agreed to pay to LMG an outstanding sum including NOK 45,000 in respect of VO2. LMG says that that email constituted (or confirmed) Brodosplit's agreement to pay NOK 45,000 in respect of VO2 and I take the view that this agreement is binding on Brodosplit as an acknowledgement of its obligation in respect of VO2.

Disputed VOs

114. The following table contains a summary of the Disputed VOs

VO	Description of Variation	Date of issue by LMG	Date signed by BS	Sum claimed by LMG (NOK)	Sum offered by BS (NOK)
VO8	Fuel bunkering capacity increase	30/8/18	8/11/18	110,000	0
VO9	Design change to ballast water treatment plant	4/9/18	8/11/18	60,000	5,000
VO10	Design change No 3 to waste management room	5/10/18	8/11/18	200,000	20,000
VO11	Relocation of calorifier	19/10/18	8/11/18	50,000	7,000
VO12	Implementation of heating coils in waste oil & sludge system	1/11/18	8/11/18	45,000	15,000
VO13	Change of chain stopper details	1/11/18	8/11/18	45,000	12,000
VO16	Sanitary discharge piping	11/12/18	26/2/19	29,000	10,000
VO17	Manual operation of remote controlled valves	3/1/19	8/1/19	150,000	75,000
				689,000	144,000

115. The following issues arise:

1. Did Brodosplit lose the right to dispute the additional cost that LMG incurred under the Disputed VOs by reason of Brodosplit's failure to refer any dispute as to the additional cost to the Expert within the time period prescribed in Art 8.5?
2. If so, is LMG entitled to claim for the additional costs under the Disputed VOs on a *quantum meruit*?
3. If so, what is the reasonable sum to which LMG is entitled to under the Disputed VOs?

It is now accepted by Brodosplit (although originally disputed) that the tribunal does have the jurisdiction to determine whether a payment, and if so what payment, is due in respect of the Disputed VOs

116. As matters of fact Brodosplit (1) required that LMG carry out alterations to the technical documents claimed in the Disputed VOs, (2) did not agree the additional cost claimed by LMG under the Disputed VOs and (3) did not refer any dispute as to the additional cost claimed by LMG under the Disputed VOs to the Expert for expert determination.

117. Art 8.5 provides:

"For any Variation resulting in additional costs of Design Work, additional compensation shall be agreed between [LMG] and [Brodosplit]...

If the Variation is not required due to change in applicable Rules and Regulations, but is required by [Brodosplit], [LMG] shall notify [Brodosplit] of [LMG] compensation and changes in delivery time caused by required Variation within ten (10) running days from receipt of [Brodosplit's] notice of such requirement. If the parties are unable to agree on the compensation for resulting additional [LMG] work (if any) and/or change in delivery dates within ten (10) running days period from the date when [LMG] has notified [Brodosplit] of the additional costs compensation and time changes the Buyer may, within a further seven (7) days, refer the matter to the Expert in accordance with Article 15.2.

The Expert shall, within seven (7) days from the date when the issue was first referred to him, issue his determination as to the appropriate additional [LMG] cost compensation and/or changes in delivery dates.

Following receipt of Expert's determination, if [Brodosplit] persists in Variation request, notwithstanding the failure of parties to agree on a price, [LMG] and [Brodosplit] shall promptly execute the appropriate Variation Order whereafter [LMG] shall promptly effect the Variation and [Brodosplit] shall pay the additional cost compensation (if any) as determined by the Expert. Either of the Parties may, if not in agreement with the Expert's determination, refer the issue to the arbitration in accordance with Article 15.3."

118. Art 8.5 is silent as to what is to occur if Brodosplit does not refer a disagreement as to the cost claimed by LMG in a Variation Order to the Expert within the requisite timeframe (i.e. 7 days after the expiry of the period of 10 running days from the date when LMG notified Brodosplit of the additional costs under the VO) but, at the same time, required LMG to proceed with the instructed alterations. It is submitted by LMG that on the proper interpretation of Art 8.5 Brodosplit lost the right to dispute the additional cost claimed by LMG and that any other interpretation of Art 8.5 would mean that Brodosplit could avoid liability for payment for additional work it required LMG to carry out by simply refraining from referring its dispute as to the additional cost to the Expert for expert determination.
119. If the above interpretation of Art 8.5 is not accepted, LMG says that the fact that Brodosplit did not refer the disagreement as to the cost claimed by LMG to the Expert within the requisite timeframe must mean that the Expert has no power under clause 15.2 to determine those costs and it follows that the Tribunal must have jurisdiction to determine such dispute under Art 15.3.
120. LMG says that it is on any view entitled to claim for the additional costs of the Disputed VOs on a *quantum meruit* on the basis that if no scale of remuneration is fixed the law imposes an obligation to pay a reasonable sum : Way v Latilla [1937] 3 All ER 759.
121. LMG further says that Brodosplit's assertion that the *quantum meruit* "in unjust enrichment would subvert the contractual scheme" is wrong and should be rejected

first, because the *quantum meruit* sought by LMG is a contractual *quantum meruit*, not a *quantum meruit* based on unjust enrichment: see *Benedetti v Sawiris* [2014] AC 938 at [9]; and second, at this stage of the analysis the remedy claimed by LMG is not covered by the Contract so that a *quantum meruit* does not subvert the contractual scheme.

122. LMG's primary case is thus that it is entitled to the sum claimed in the Disputed VOs since Brodosplit has lost the right to dispute those sums. If that is wrong, and if LMG has to rely on a *quantum meruit*, it claims that the reasonable sum to which it is entitled is to be determined by focussing on the intentions of the parties (objectively ascertained), rather than any benefit to Brodosplit: *Benedetti v Sawiris* at [9]. The courts have not laid down rigid guidelines to be applied in the assessment of a reasonable sum although "it is clear that the contractor should be paid a fair commercial rate for the work done in all the relevant circumstances" (see, generally, *Chitty on Contracts*, 33rd Ed, at 37-173).
123. It is suggested that the factors to be taken into account in assessing such reasonable sum are conveniently summarized in *Keating on Construction Contracts* (11th Ed) at 4-040:

"The site conditions and other circumstances in which the work was carried out, including the conduct of the other party, are relevant to the assessment of reasonable remuneration. The conduct of the party carrying out the work may be relevant. Additions may be appropriate for prolongation of the work and deductions may be made for defective work or design or for inefficient working. Useful evidence in any particular case may include abortive negotiations as to price, prices in a related contract, a calculation based on the net cost of labour and materials used plus a sum for overheads and profit, measurements of work done and materials supplied, and the opinion of quantity surveyors, experienced builders or other experts as to a reasonable sum. Although expert evidence is often desirable there is no rule of law that it must be given and in its absence the court normally does the best it can on the materials before it to assess a reasonable sum. Particularly in the case of a contract for the provision of professional services where an implied reasonable fee is payable, a combination of reliable evidence as to the time spent and a reasonable hourly rate for that work would enable the determination of a reasonable fee. Where, in a contractual context, work is done in addition to that provided for within the fixed price, the fixed price may be powerful evidence which assists in the identification of a reasonable fee for the additional work, at least in the case of the provision of professional services."

Conclusion on Disputed VOs

124. My conclusion as to the date on which those of the Disputed VOs which I find to be payable were due is that they were due within a reasonable period after they were submitted and this means the latest date on which Brodosplit might have referred them to the Expert for a decision in each case, i.e. within 17 days of the date on which the VO stating the proposed amount was issued³. There is no basis in the Contract or otherwise for Mr Vukičević's suggestion that they should have been

³ See Contract Article 8.5, third paragraph

settled as a result of a negotiation when all of LMG's work under the Contract had been performed (when of course LMG would have been in a much weaker position to negotiate them having performed all the work but having received no payment for the Disputed VOs). I conclude therefore that in relation to the relevant Disputed VOs the due dates were thus:

VO8 16 September 2018
VO9 21 September 2018
VO10 22 October 2018
VO11 5 November 2018
VO12 18 November 2018
VO13 18 November 2018
VO16 28 December 2018
VO17 20 January 2019.

125. I think these are the appropriate dates to take, notwithstanding the discussions and exchanges in May 2019 pursuant to which it was proposed by Brodosplit and apparently accepted by LMG that the agreement on and payment for the Disputed VOs would be deferred to a later date. I do not see that there was an agreement to this effect (as opposed to a proposal by Brodosplit) but even if there were such an agreement, I conclude that this deferral was conditional on Brodosplit making the payments which it undertook to make on 3 June 2019, but which, on the evidence, it would not have been able to do.
126. As to the Disputed VOs generally, I would state that I found the evidence of Mr Weir compelling and prefer it to the evidence of Mr Kurtović on this aspect of the case. The appropriate value to take into account in each case in which work was performed by LMG on the instruction of Brodosplit which was outside the scope of the work envisaged by the Contract is in my view the reasonable estimated cost to LMG of performing the design work including the relevant drawings, and having them approved by Class in cases where such approval was required, plus a profit element consistent with the percentage profit expected by LMG on the project as a whole according to the original budget. In fact the evidence was that LMG's profit from the Contract was significantly less than its budgeted profit but I think that budgeted profit is the appropriate yardstick when considering the value of the extra work performed. The cost of the work actually carried out might, or might not, have been that quoted but, given his experience of cost estimations, I have no reason to doubt that Mr Weir's cost estimations and proposed profit were in line with these principles. I do not accept that the appropriate starting point is the cost which Brodosplit considers it might have incurred in carrying out the work itself.
127. In respect of each of the Disputed VOs, I conclude that the work instructed was additional to work which LMG was expected to perform under the Contract and that the value assessed by Mr Weir was appropriate. I think however that in each case it is also appropriate to allow a discount of 5% for possible reduction of the price by negotiation, or as it might have been assessed by the Expert. The value of the Dispute Variation Orders is thus:
- VO8: NOK 104,500
VO9: NOK 57,000
VO10: NOK 190,000
VO 11: NOK 47,500
VO12: NOK 42,750
VO13: NOK 42,750
VO16: NOK 27,550
VO17: NOK 142,500

Total: NOK 654,550.

Was Brodosplit in repudiatory and/or renunciatory breach of the Contract on 24 May 2019

128. The Contract calls for "timely" payment of amounts due: Article 2(c). It does not explicitly provide a right of termination by LMG in the event of non-payment by Brodosplit but Article 14.1 provides that a party might:
- "terminate the Contract prior to completion of the Design Work [inter alia] in the event of any substantial default of this Contract "
- when following notice from the Terminating Party of such default, the defaulting party fails to correct such default within thirty (30) days.
129. LMG does not rely on this express right of termination⁴ but on what it says is its common law right to terminate where Brodosplit has committed a repudiatory or renunciatory breach of the Contract.
130. The legal tests for what constitutes a repudiatory and respectively a renunciatory breach are well established in terms of general statements of principle. A number of often cited, "open textured" expressions have been adopted by judges to describe what is meant by a renunciatory or repudiatory breach; for example, that the consequences of the breach must be "so serious as to deprive the innocent party of substantially the whole benefit of the contract": Hongkong Fir Shipping Co Ltd v Kawasaki Kisen Kaisha Ltd [1962] 2 QB 26 at [72]; or that the breach must be such as to "deprive the injured party of a substantial part of the benefit to which he is entitled under the contract": Decro-Wall International S.A. v Practitioners in Marketing Ltd [1971] 1 W.L.R. 361 at [380]; or the breach must "go to the root of the contract": Federal Commerce v Molena Alpha (The Nanfri) [1979] AC 757 at 779).
131. But in any particular case a court or tribunal cannot avoid a "multifactorial" consideration of the particular circumstances, the principal factors to be considered being the nature of the term, the kind and degree of the breach and the consequences of the breach for the injured party: Valilas v Januzai [2014] EWCA civ 436 at [53].
132. A number of the leading cases of repudiatory/renunciatory breach involve payment defaults of varying amounts and periods of default. It is clear from these cases that a term providing for payment by a particular date is not normally a "condition" of the contract in a legal sense, i.e. a term such that any breach will entitle the injured party to terminate the contract and claim damages⁵. Whether a default in making one or more payments by the due date under a contract will be a repudiatory breach or may give rise to a renunciation of the contract will depend on a weighing of the factors which the courts have indicated need to be evaluated. I do not think that in this case the requirement for "timely" payment in Art 2 of the Contract makes "time of the essence" of the Contract and therefore a condition of the Contract in a legal sense, nor was this argued.
133. In this case LMG argues that Brodosplit's email of 23 May 2019, taken together with, and read against the background of, Brodosplit's conduct as a whole amounted to a repudiation and/or renunciation of the Contract which LMG was entitled to, and did,

⁴ Although LMG had previously given an Article 14 notice of default on 22 January 2019.

⁵ The position is different where time is explicitly made "of the essence": Bunge Corporation v Tradax Export SA [1981] UKHL 11.

accept as terminating the Contract on 24 May 2019. LMG relies on the following conduct of Brodosplit:

(a) In breach of Art 6.6 Brodosplit failed to pay the instalments which were due following completion of Milestones 4 and 5, and

(b) in breach of Arts 8.2 and 8.5 Brodosplit failed to pay sums due in respect of VO1 – VO19; and

(c) Brodosplit failed to comply with its own promises to pay and/or to guarantee the payment of amounts due on various occasions over the period January to May 2019, whilst expecting LMG to continue to incur costs in order to deliver the remaining design documents necessary to enable Brodosplit to build and deliver the Vessel to its buyer.

134. Addressing the “nature” of the term, LMG suggests that the purpose of contractual provisions for milestone (or stage) payments in a contract of this nature is to ensure that the contractor is paid sums on completion of staged work and thus before being required to incur further costs under the Contract. It is said that imperative is only greater where, as here, LMG had no express right to suspend work (although it threatened to do so at least twice). It is said that Brodosplit thus sought to subvert a central tenet of the Contract and insisted, throughout, on fulfilling its obligations under the Contract (and its own promises and payment plans) in a manner substantially inconsistent with those obligations.
135. In relation to the “consequences” of the breach, LMG says that Brodosplit’s defaults had a serious impact on LMG’s liquidity as a result of having to keep its project team and sub-contractors mobilised on the Contract. Thus, Brodosplit “cynically, unilaterally and persistently” required LMG to provide credit to Brodosplit. It is said by LMG that, over a period of at least six months, Brodosplit arrogated to itself the right to determine unilaterally whether it would pay any sums, what sums it would pay and when it would pay them.
136. As to the “degree” of the breach, LMG makes reference to the fact that in March and again in May 2019 LMG made attempts to get Brodosplit to commit to pay the outstanding sums (including Disputed VOs) according to an agreed plan. Brodosplit’s failure to comply with its promise to pay the sum of Euro 100,000 by 24 May 2019, was the “straw that broke the camel’s back” and, with the earlier breaches, justified LMG in terminating the Contract. It is said that this final failure destroyed what little confidence LMG had left in Brodosplit’s promises or ability to pay a much larger sum (NOK 5,459,736) by 3 June 2019, as had been promised by Mr Debeljak, the controlling shareholder of Brodosplit’s parent company (and which in the event it would not have been able to honour to the extent that it would have had to have been funded using the proceeds of the HBOR loan which were not disbursed until 2 months later).
137. In summary, LMG says that Brodosplit’s inability to make the promised down payment of Euro 100,00 together with its breaches of the Contract and conduct as a whole “went to the root of the Contract”, such that a reasonable person would conclude that Brodosplit did not intend to be bound by the Contract and was only willing to fulfil its own obligations under it (if at all) in a manner substantially inconsistent with those obligations.
138. Against this, Brodosplit argues that even if it may have failed to pay sums under the Contract when due⁶, its failure was due to temporary cash flow difficulties

⁶ Brodosplit’s primary case is of course now that MS4 and MS5 and the Disputed VOs were not due for

attributable to the failure of its, or its parent's, bankers to disburse a substantial loan which had been negotiated to support the project to build the Vessel and to the failure of another of its buyers to pay an instalment expected to be paid under a contract which was disputed and where the dispute was submitted to arbitration; that it would ultimately have paid the amounts due, perhaps as early as June 2019; and that it was not reasonable for LMG to come to the conclusion that the amounts due would not have been paid in full. It is said therefore that the breaches did not "go to the root of the Contract" but that LMG could have been adequately compensated by interest on the amounts due accruing until the principal amounts were paid (although I am not aware that Brodosplit made any offer to pay interest on the sums withheld).

139. My eventual conclusion is that Brodosplit's payment failures, were not only commercially deplorable, but did also amount to a repudiatory or renunciatory breach of the Contract.
140. As to its "nature", the term breached in this case was an obligation to make payment for work undoubtedly done by LMG in the course of a contractual relationship spanning a period of approximately 2 years. The payments on which Brodosplit defaulted represented approximately 19% of the total Contract payments to LMG paid or due at the date of purported termination⁷. Although this percentage may not seem very large in relation to the Contract payments as a whole, it would be sufficient to substantially wipe out LMG's projected profit on the Contract and therefore largely defeat its commercial rationale for entering into it.
141. LMG rather deliberately refers to Brodosplit's conduct as "cynical" (no doubt with reference to the use of the term "cynical" in the judgment of Tuckey LJ in Alan Auld Associates Ltd v Rick Pollard Associates [2008] EWCA Civ 665 at [20]⁸). Whilst the default was undoubtedly prolonged, it was not in my view such as to lead necessarily to the conclusion that Brodosplit would not, or would not be able to, pay to LMG the full amount due (including in the case of the Disputed VOs the amount which was properly adjudged to be due). The situation seems to me to be one in which the management of Brodosplit and its parent company were, somewhat desperately, trying to juggle the payment obligations of Brodosplit and pay those creditors whose claims were most pressing when they had not received funds from HBOR or buyers of several ships which they had expected to receive in the first half of 2019 or even before. Perhaps, to the extent that Brodosplit might be preferring to use its constrained resources to pay equipment suppliers, the delivery of whose equipment might have been on the critical path of the project, rather than to pay a contractor such as LMG, much of whose work had already been supplied, Brodosplit's conduct might perhaps be said to have been "cynical". This does not however necessarily mean that the breach was irreparable if payment in full might have been expected to be made, albeit late.
142. As to the impact of the breach on LMG, Mr Andersen gave evidence that the income from the Contract was a significant component of the overall turnover of LMG. No doubt the non-payment by Brodosplit was much more than a minor inconvenience.

payment, although it says that it believed in January to May 2019 that MS4 and MS5 were then due for payment.

⁷ NOK4,994,263 / NOK 26,195,335. These figures exclude VOs

⁸ It was regarded as significant in that case that the creditor was entirely dependent on payments by the debtor and had no other sources of income in what, although an agreement for services, was akin to a contract of employment: see paragraphs [18] and [20] of the judgment of Tuckey LJ.

Nevertheless it does not seem to me on the evidence presented that the non-payment was critical to the survival of the business of LMG given its banking relationships and, if it had to rely on it, possible short term support from its parent company.

143. In the final analysis I think the most critical factor to consider is whether on an objective view it was reasonable for LMG to conclude that Brodosplit would not make the defaulted payments in full, as well as MS6 which would be due for the remaining services needed to complete the work contemplated by the Contract. Mr Andersen, clearly and understandably exasperated by the situation, said he thought that Brodosplit would not pay and I have no reason to doubt that, subjectively, he genuinely held that belief. Was this however the conclusion which would have been drawn by an objective bystander in possession of the relevant facts?
144. It seems that the real reason for the non-payment was that Brodosplit or its parent had been unable to draw down on the bank facility it had negotiated to fund the project and that it was unable to utilize the expected income from certain other projects which had not come in. So far as there was evidence about this, it seems that the delay was at least partly attributable to the results of a due diligence exercise conducted on behalf of HBOR but it is clear from the evidence of Mr Šoić that such a bank facility was in place. In fact his evidence was that the relevant funds would eventually be made available by the bank to enable Brodosplit to pay creditors including LMG and in fact the funds were eventually disbursed in August 2019, almost a year after Mr Šoić had expected them to have been made available.
145. With the benefit of the evidence of Mr Šoić about Brodosplit's bank finance which is now available to LMG and the tribunal, I think it is easy to reach the conclusion that Brodosplit would indeed have eventually made the payments due to LMG, with the possible exception of some or even all of the Disputed VOs and perhaps interest. It is clear that Brodosplit was counting on the bank finance to be able to support its cash flow and the bank finance, although delayed, was a source of funds which Brodosplit would eventually be able to access. Brodosplit's and Mr Debeljak's high confidence that the bank would permit drawdown of the funds within May or early June 2019 (or even before) was no doubt the reason that Mr Debeljak was willing to give his undertaking on 9 May 2019. In fact however the relevant funds were not disbursed until August 2019. It is not apparent from the evidence if or when the instalments on the contracts for Hulls 483, 484 or 487 originally expected by Mr Šoić in January to May 2019 were eventually received, but I accept that the proceeds of the HBOR loan alone would have been sufficient to have enabled Brodosplit to pay to LMG the amounts due.
146. The view above that Brodosplit would have made payment within about 3 months of the termination of the Contract is however a view which an objective observer can now perhaps easily form with the benefit of hindsight, i.e. the information given by Mr Šoić in his evidence at the hearing. The problem with this for Brodosplit is that Brodosplit's/DIV's overall financial position and strategy was not explained, or certainly not adequately explained, by Brodosplit to LMG before the termination of the Contract. There are a few references in the correspondence to a lack of bank funding as a reason for late payments (e.g. Mr Kunkera's message of 12 February 2019: see paragraph 49 above) and of a lack of expected payments from customers (e.g. see Mr Vukičević's message of 24 May 2019). However it is doubtful that Mr Vukičević was in full possession of the relevant information so as to have provided a full explanation to LMG. There was no intervention by Mr Šoić or someone of comparable seniority and knowledge of the financial affairs of Brodosplit or the DIV

Group to provide any explanation to LMG as to why funds were not currently available but would be shortly. There would no doubt have been an opportunity for Mr Šoić to have given a full explanation (as he did latterly for example in paragraph 14 of his Witness Statement) but he said that he considered that it was not appropriate or usual to disclose the details of Brodosplit's overall funding arrangements. Whilst this might represent the usual level of disclosure made by DIV Group and Brodosplit to suppliers generally, I thought this frankly rather arrogant in a situation in which a supplier was being asked to accept persistent unfulfilled promises of payment, without access to knowledge of what was going on behind the scenes in the dealings between the DIV Group and its bank or Brodosplit and its buyers. The approach of Brodosplit seems to have been that LMG should ultimately have been satisfied by the categorical statement of Mr Debeljac (even though this left open a discussion on the Disputed VOs and the possible final amount to be paid).

147. In *Valilas v Januzaj* there was clear evidence that the mechanism by which the debtor received payment from local Primary Care Trust for its services would have meant that the creditor would eventually have received payment in full and that the creditor must have been aware of this. This was a significant factor in the decision of the majority of the Court of Appeal that the default in payment was not repudiatory or renunciatory. In the present case, without a convincing explanation of the source of Brodosplit's funding for the payments due or to become due, it was reasonable for an objective observer with knowledge of the history of payment defaults (and excuses and partial payments), to come to the conclusion that Brodosplit would not have eventually paid the defaulted amounts of MS4 and MS5, MS6, the VOs or interest in full. I consider that this is the case notwithstanding that Brodosplit is the largest shipbuilder in Croatia, that it has a long history of shipbuilding and an apparently strong positive asset position. It clearly did have a very strained cashflow position if it was unable to meet payment of the magnitude of those owed to LMG.
148. As Mr Vukičević admitted, Brodosplit did not intend to pay the Disputed VOs until the final delivery of the Vessel, something which was not in accordance with the terms of the Contract, which included a mechanism for the Disputed VOs to be evaluated by an expert. The amount of the Disputed VOs was not perhaps so significant, taken in relation to the outstanding amounts of MS4 and MS5, and eventually MS6 as a whole, that the failure to pay the Disputed VOs would alone have been capable of being a repudiatory or renunciatory breach by Brodosplit and "have gone to the root" of the Contract.
149. The final word from Mr Debeljac on 9 May 2019 was that Brodosplit would pay the remaining balance of MS4 and MS5 on 3 June 2019 (apparently not including any interest) and that the parties would discuss and mutually agree the terms and conditions of payment of MS6 and the Disputed VOs "after drawings according agreed scope of work are finally approved". Although the words used in the letter are slightly different from the terms of Art 6, which spell out the conditions for payment of MS6, this does not seem to me to be a significant departure from the contract terms as regards MS6, particularly given that the contractual conditions also include reference, as a condition of payment, to Brodosplit, Class and other approval "without any remaining comments relating to Designer's scope of work".
150. Mr Andersen was clearly concerned that Brodosplit would use its position to squeeze LMG at the end of the Contract when LMG's work had been completed subject to the resolution of comments (which might ostensibly relate to any part of LMG's work, not only that comprised in MS6). Mr Andersen did not want LMG to undertake any further work until it had at least received payment of MS4 and MS5 in full. Brodosplit

on the other hand had already indicated that it had claims for the costs of resolving issues with the drawings provided by LMG, even though they had been approved by Class. At this stage it is true that LMG did indeed retain some leverage in relation to the payment of MS6 in that, without input from LMG, it was not easy, or certainly more expensive, for Brodosplit itself to produce the material necessary to complete the stability calculations and booklet which would be required for the Vessel to obtain its contractual classification status.

151. Nevertheless, although the arguments are finely balanced, adopting the approach of the majority of the members of the Court of Appeal in Valilas v Januzaj and other cases cited, I find that, without an explanation of the intended source of Brodosplit's funding and the reasons why the funding was not forthcoming, Brodosplit's breaches which were persistent as well as exasperating, did "go to the root of the Contract" as it remained to be performed, and did justify the termination of the Contract by LMG on 24 May 2018. The failure to make the promised partial payment at the end of May and the reasonable interpretation of Mr Vukičević's message as an indication that no amount would have been paid on 3 June despite the assurances in Mr Debeljac's letter, taken with the previous history of delayed payment, do in my view evidence a renunciation or repudiation of the Contract by Brodosplit.

Damages for repudiatory breach.

152. LMG claims damages caused by Brodosplit's repudiatory and/or renunciatory breach in the amount of NOK248,739. In effect LMG's claim is for the loss of the profit it would have made on the final stage of the project
153. LMG's claim is calculated as (1) the sum due under Art 6.6 for completion of MS6 (NOK810,165) less (2) the costs that LMG would have had to incur to complete MS6 (NOK561,426). For LMG Mr Weir who prepared the relevant cost estimates says that that a further 22 documents would have been required to complete the work required by the Contract after 24 May 2019, divided as follows:
- (1) Technical documents not yet delivered to Brodosplit as at 24 May 2019 (8 documents at a cost to LMG of NOK 175,950); and
 - (2) Technical documents already delivered to Brodosplit in one or more revisions before 24 May 2019 which had yet to be finalized as at 24 May 2019 (14 documents at a cost to LMG of NOK385,476.
154. For Brodosplit Mr Kurtović identifies 53 technical documents as remaining to be delivered or finalized. Brodosplit maintains that the costs which LMG would have to incur to attain "Final Approved Drawings" necessary to trigger payment of MS6 (a figure already significantly raised from that in LMG's original claim) still severely understates the true position. This assessment is partly based on the fact that Brodosplit asserts that there were many shortcomings in the material submitted by LMG which LMG would have needed to spend time to discuss and rectify, and partly on the cost said to have been incurred by Brodosplit to carry out the work in respect of MS6 which LMG did not preform after 14 May 2019.
155. Mr Weir has explained the position with regard to the alleged shortcomings and I largely accept his explanation save that I think LMG's costs figure should be increased by 5% to account for the need for further input in relation to the alleged shortcomings (taking account of the fact that almost all the drawings had been approved without comment by Class). As to the remaining work it seems to me that Mr Kurtović is viewing the cost through the wrong end of the telescope in terms of

the costs which Brodosplit did incur. It was undoubtedly more expensive for Brodosplit to complete the work than it was for LMG to continue to carry out and complete the work on the basis of its own previous input.

156. I therefore accept the figures presented by Mr Weir with the adjustment referred to above and consider that LMG are entitled to damages of NOK192,596.40 (NOK810,165 less NOK617,568.60).

Liquidated damages

157. As referred to in paragraph 5 above, the Amended Procedural Order No1 provides for the determination of the following issues arising out of the Respondent's counterclaim in paragraphs 38, 39 and 43.2 of its Amended Defence and Counterclaim:

(A) Did the Contract terminate before the Delivery Date and, if so, is the Claimant liable to pay liquidated damages under Article 9.1.2?

(B) If the Claimant did not receive Input Information from the Respondent for Technical Documents within the defined time limits in Appendix III, is the Claimant under no liability to pay liquidated damages for any failure by it to deliver those Technical Documents by the dates defined in Appendix III or does the Respondent's delay in providing Input Information mean that the Appendix III schedule was varied and, if so, to what extent?

(C) Is it a condition of a claim for liquidated damages that the Respondent give the Claimant three days' notice of its intention to start calculating liquidated damages for delay under Article 9.1.1?

158. LMG's position is that the first of the above issues does not arise because Brodosplit does not pursue the plea on which it is based. This has apparently been accepted by Brodosplit, which did not address the first issue in its closing submissions.

159. As to the second of these issues, Brodosplit maintains that LMG has a liability to pay liquidated damages under Art 9.1.2 of the Contract by reason of the fact that certain of the design drawings required to be produced by LMG were delivered more than 5 working days later than the dates on which the relevant drawings were scheduled to be delivered under Article 1(a) and Appendix III of the Contract. LMG says that, in so far as the relevant drawings were delivered late, this was because relevant input information from Brodosplit was delivered later than the dates specified in Appendix III. Brodosplit says that in this case the dates for the relevant deliveries by LMG were to be automatically put back by the periods for which the Brodosplit input was delayed and that liquidated damages should be calculated from the new delivery dates as they are deemed to be amended. LMG denies this and says that once the deliveries were delayed as a result of the delayed input by Brodosplit, there is no basis for revising the original delivery dates as regards the payment of liquidated damages, so that no liquidated damages can be payable in respect of the delayed deliveries.

160. LMG further says that it is a precondition for any claim for liquidated damages under Article 9.1.2 of the Contract that Brodosplit should have given a notice stipulating the date from which the liquidated damages were to be calculated. No such notices were given and hence there could be no liability on the part of LMG to pay liquidated

163. Notwithstanding this however, I take the view that a valid claim for liquidated damages can only be made if notice is given by the Brodosplit "three (3) days before Brodosplit intends to start calculating liquidated damages for delays, i.e. 2 days after the planned delivery date". The purpose of this is to enable LMIG to investigate the reasons for the alleged delay and to make appropriate representations about its cause in a timely way, presumably also to enable the parties together to try to reduce the continuing delay. The absence of such a notice is in my opinion fatal to any claim by Brodosplit for liquidated damages for a delay by LMIG in the delivery of drawings or information. I think some support for this interpretation of Article 9 can be found, as suggested by Counsel for LMIG in the case of *Finnegan v Community Housing Association Ltd* (1995) 77 B.L.R. 22, although each case must depend on its own wording and factual matrix. I would point out that Brodosplit had shown itself to be somewhat cavalier in its strict observation of the provisions of the Contract not least in relation to the time at which

162. If this mechanism was operated by the parties, then I think the words "an extension of delivery time, corresponding to the delay in execution of Design Work" key in to the words of Article 9.1.1 dealing with liability for "delay in delivery of drawings and documents including any Technical Documentation beyond delivery dates defined in Appendix III", so that the term "agreed Delivery Date" in Article 9.1.2 must mean the delivery date for the relevant drawing or document as extended by the operation of the provisions of Article 4.1.3(a). The further qualification "and such delays not attributable to the Builder or to causes that permit extension of time under this contract" must be taken to refer to further delays beyond the delivery date as extended by the operation of Article 4.1.3(a), not to the delays which are effectively themselves permitted by the operation of Article 4.1.3(a).

a) if the Builder agrees with the Designer's notice issued pursuant to Article 4.1.3 above, the Builder shall supply the remaining requested information within five (5) working days from the receipt of such notice. In the event that the input information is not supplied by the Builder within the stipulated time, the Designer will be granted an extension of delivery time, corresponding to the delay in execution of Design Work actually caused by the delay of the input information in question".

"When the Builder is of the opinion that the Designer has received a compete set of input information according to each item of Appendix III, the Builder shall notify the Designer in writing. This notice shall refer to each item of Appendix III in question and list the input information that has been delivered for that item. If the Designer disagrees with the Builder's notice, it will notify the Builder promptly but not later than three (3) working days from the date of receipt of Builder's notice of such disagreement and state the reasons for the same:

161. Firstly, as to the claim for an extension of the date for the commencement of liquidated damages by reference to delayed input of the Builder, Article 2(a) of the Contract clearly states that it is an obligation of Brodosplit to "provide the relevant information listed in Appendix III and within the time specified herein below". The relevant provision of the Contract "herein below" is Article 4.1.3 states as follows:

damages.

the Disputed VOs were to be paid and how they were to be challenged, and its failure to serve notices in accordance with Article 9.1.1 seems to be consistent with its approach to strict performance of some of the contractual provisions more generally.

Licence

164. By Article 5.1 of the Contract Brodosplit acknowledged "the Designer's sole proprietary rights to the Design.." and by Article 5.2 that:

"All Technical Documentation which is developed by the Designer under this Contract for and in relation to the Vessel is the property of the Designer...Title to, copyright or proprietary rights in all drawings, reports, deliverables and other data developed by the Designer as part of the Design Work rests with the Designer."

165. By Article 5.5 LMG granted to Brodosplit:

"subject to the terms and conditions set forth in this Contract, a non-exclusive and non-transferable right and licence to carry out the detailed design (which shall be and shall remain the property of the Builder) and to construct the Vessel to the Buyer in accordance with the Technical Documentation"

Further, Brodosplit was given the "right and licence to use the Design, the Technical Documentation or any part thereof for any other purposes, including the construction or sale of other vessels, subject only to payment of the fee as provided for in Article 6, Paragraph 6.2".

166. The words in Article 5.1 "subject to the terms and conditions set forth in this Contract" are significant and should in my view be construed to mean "subject to the performance by Brodosplit of its material obligations under the Contract". It is not every breach of the Contract however trivial which might result in the termination or withdrawal of the licence. Nevertheless the terms of Article 5.5 are such that Brodosplit is only entitled to use the design etc if it complies with its material obligations under the Contract. One such obligation is in my view the payment of the Milestone payments for the relevant elements of the design. In this case, given my findings as to the payment of MS4 and MS5, Brodosplit has not paid for the design work comprised in those milestones and does not have the right to use those elements of the design unless and payment of the amounts of MS4 and MS5 respectively and the VOs are made in full.

Dispositive award

167. NOW I, the said Ian Gaunt, having taken upon myself the burden of this reference and having carefully and conscientiously considered the materials before me and the evidence of witnesses, DO HEREBY MAKE ISSUE AND PUBLISH this my PARTIAL FINAL AWARD namely:-

A) I FIND AND HOLD that LMG's claim in respect of the payment on account of MS4 and MS5 succeeds in the amounts of NOK2,293,713.03 and NOK2,700,550 respectively, that is a total of NOK4,994,263.03 (Norwegian Kroner Four million nine hundred ninety four thousand two hundred sixty three and three øre).

I FURTHER FIND AND HOLD that LMG's claim for payment of agreed and Disputed Variation Orders in respect of the amounts of VOs 1-6 succeed in the amount of NOK315,473.20; and for VOs7-17 in the amount of NOK654,550; and for VO18 in the amount of NOK329,700, that is a total of NOK1,299,723.20 (Norwegian Kroner. One million two hundred ninety nine thousand seven hundred twenty three and twenty øre).

C) I FURTHER FIND AND DECLARE that the conduct of Brodosplit did amount to a repudiatory or renuncatory breach of the Contract, so that LMG was justified in treating it as such and purporting to terminate the Contract on 24 May 2019.

D) I FURTHER FIND AND HOLD that LMG is entitled to payment by Brodosplit of damages in the amount of NOK192,597.40 (Norwegian Kroner One hundred ninety two thousand five hundred and ninety seven and forty øre).

E) ACCORDINGLY I AWARD AND ADJUDGE AND ORDER that Brodosplit shall forthwith pay to LMG the sum of NOK6,486,583.63 (Norwegian Kroner Six Million four hundred eighty six thousand five hundred and eighty five and sixty three øre) together with interest

(1) in the case of MS4 and MS5 from the respective due dates of MS4 and MS5, namely 30 January 2019 and 24 March 2019,

(2) in the case of the Disputed VOs from the respective dates determined in paragraph 124,;

(3) in the case of the other VOs, from the date on which they were agreed by Brodosplit; and

(4) in the case of the damages awarded, from the date on which MS6 was projected to be payable according to Appendix III, namely 23 December 2020, in each case at the rate of 4.5% per annum compounded with 3 monthly rests and until payment of the principal amounts and interest in full.

F) I FURTHER FIND AND DECLARE that LMG is not liable to pay liquidated damages under Article 9.1.2 of the Contract in respect of the delayed provision of design drawings and documentation.

G) I FURTHER FIND AND DECLARE that Brodosplit was and is entitled to use the design drawings delivered by LMG to complete the construction of the Vessel, subject to payment of the amounts awarded to LMG herein in accordance with the terms of this Award. The licence extends to the use of the design drawings for the construction of a sister vessel or to the sale of the design to another shipyard as contemplated by Article 6.2 of the Contract subject to payment of a fee to LMG calculated as the relevant percentage specified in Article 6.2 of the amounts paid to LMG (including amounts payable under this Award) for MS1 though 5 and the VOs.

168. MY award is final as to all matters herein determined but I hereby reserve to myself jurisdiction to deal with all other disputes under the Contract including the allocation and quantum of the parties' costs of the arbitration.

Dated this 15 November 2021

Ian Gaunt

Ian Gaunt

Ovaj se prijevod sastoji od

36 stranica.

Br. ov.: 356a/2023

Datum: 21.12.2023.

Ovjereni prijevod
s engleskog jezika

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES | LLP

SVIMA KOJIMA SE OVAJ DOKUMENT PREDOČI, ja, **MICHELLE SCOTT-BRYAN, JAVNA BILJEŠKINJA** iz grada Londona u Engleskoj, po kraljevskoj vlasti propisno imenovana, zaprisegnuta i ovlaštena za obavljanje djelatnosti u cijeloj Engleskoj i Walesu, OVIME POTVRĐUJEM vjerodostojnost potpisa koji se nalazi na ovdje priloženom djelomičnom konačnom pravorijeku od 15. studenoga 2021., pri čemu je taj potpis vlastoručni, istiniti i pravovaljani potpis **IANA JEREMYJA GAUNTA**, arbitra imenovanog i opisanog u toj odluci.

U POTVRDU NAVEDENOG, ja, navedena javna bilješkinja, stavljam svoj potpis i službeni žig u Londonu u Engleskoj, dana osmog lipnja dvije tisuće dvadeset druge godine.

/potpis nečitljiv/

/žig nečitljiv/

/logotip/
Međunarodna
unija javnih
bilježnika

/logotip/
SCRIVENER
NOTARIES

Regulira Ured za licenciranje Nadbiskupa od Canterburyja.
Bankside House, 107 Leadenhall Street, London EC3A 4AF tel. 020 7623 9477
e-pošta notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com Ured Canary Wharf tel. 020 7712 1565
Cheeswrights LLP partnerstvo je s ograničenom odgovornošću registrirano u Engleskoj i Walesu pod brojem OC426084.

**S OBZIROM NA ZAKON O ARBITRAŽI IZ 1996. I
U PREDMETU ARBITRAŽE**

IZMEĐU

LMG MARIN AS

TUŽITELJ

-i-

BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d.

TUŽENIK

Ugovor o projektiranju broda od 4. svibnja 2018.

DJELOMIČNI KONAČNI PRAVORIJEK

Uvod

1. Ovaj je prvi djelomični konačni pravorijek u nastavku potpisanog arbitra pojedinca Iana Gaunta, s uredom na adresi 61 Cadogan Square, London SW1X 0HZ, u predmetu arbitraže između društva LMG Marin AS, osnovanog u Kraljevini Norveškoj, sa sjedištem na adresi Solheimsgaten 16, 5058 Bergen, Norveška („**LMG**“) i društva Brodograđevna Industrija Split d.d., osnovanog u Republici Hrvatskoj, sa sjedištem na adresi Put Supavla, 21000 Split, Hrvatska („**Brodosplit**“). Arbitraža se odnosi 1. na zahtjev LMG-a za plaćanje navodno dospjelih iznosa na temelju Ugovora o projektiranju od 4. svibnja 2019. („**Ugovor**“) u skladu s kojim je LMG trebao izraditi i dostaviti Brodosplitu projektne nacрте za brod za krstarenja polarnim područjima koji je Brodosplit trebao isporučiti društvu kćeri u njegovu potpunom vlasništvu Polaris Exploration Inc te dati u zakup društvu Quark Expeditions, te 2. na protuzahtjev Brodosplita za povrat određenih isplaćenih novčanih sredstava, te u svakom slučaju na zahtjeve za drugu naknadu u vezi s Ugovorom.

Arbitraža

2. U skladu s člankom 15. za Ugovor je mjerodavno englesko pravo. Članak uključuje odredbu u skladu s kojom se određeni sporovi u vezi tehničkih pitanja i sporovi u vezi s troškovima provedbe nalogâ za drugu vrstu radova trebaju uputiti Vještaku te, osim u slučaju da su upućeni takvom stručnjaku, na arbitražu u London u skladu s Uvjetima Londonske udruge pomorskih arbitara („**LMAA**“) koji su na snazi u trenutku u kojem je pokrenut arbitražni postupak. Mjerodavni uvjeti jesu Uvjeti LMAA-e iz 2017.
3. Nakon što je došlo do sporova između strana, strane su se usuglasile u pogledu mogeg imenovanja kao

arbitra pojedinca i ja sam prihvatio imenovanje u skladu s Uvjetima LMAA-e iz 2017.

4. Društvo LMG, koje zastupa Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig, dostavilo je podneske u okviru zahtjeva. Društvo Brodosplit, koje zastupa Tatham & Co, dostavilo je podneske u okviru obrane i protuzahtjeva; društvo LMG dostavilo je odgovor i obranu na podneske podnesene u okviru protuzahtjeva, nakon čega je Brodosplit dostavio odgovor na obranu na podneske podnesene u okviru protuzahtjeva. Unesene su određene izmjene u izvorno dostavljene podneske. U svakom slučaju uz podneske su bili priloženi dokumenti na koje su se stranke pozivale u arbitraži. Nakon toga izvršeno je otkrivanje dokumentacije i razmijenjeni su iskazi svjedoka.

5. Dana 8. veljače 2021. donio sam nalog (kako je naknadno izmijenjen, „Izmijenjeni zaključak o postupovnim pitanjima br. 1“) kojim se razdvajaju pitanja u predmetu i nalaže da se sljedeća pitanja utvrde nakon prvog ročišta:

- (i) zahtjevi Tužitelja utvrđeni u stavcima br. 1 do br. 78 Podnesaka u okviru zahtjeva od 24. veljače 2020.;
- (ii) protuzahtjevi Tuženika utvrđeni u stavcima br. 36 – 37, 43.1, 43.5, 43.6 i 43.7 Izmijenjenih podnesaka u okviru obrane i protuzahtjeva; i
- (iii) sljedeća pitanja koja proizlaze iz protuzahtjeva Tuženika navedenih u stavcima br. 38, 39 i 43.2 Izmijenjenih podnesaka u okviru obrane i protuzahtjeva:
 - (A) Je li Ugovor raskinut prije Datuma isporuke i, ako jest, je li Tužitelj obavezan platiti ugovornu kaznu u skladu s člankom 9.1.2?
 - (B) Ako Tužitelj nije primio ulazne informacije od Tuženika u pogledu tehničke dokumentacije u rokovima utvrđenima u Prilogu III., ima li Tužitelj obvezu platiti ugovornu kaznu za svaki propust za koji je odgovoran u pogledu dostavljanja predmetne tehničke dokumentacije do datuma utvrđenih u Prilogu III. ili kašnjenje Tuženika u pružanju ulaznih informacija znači da je raspored iz Priloga III. bio promijenjen, te ako je tako, u kojoj mjeri?
 - (C) Je li mogućnost zahtijevanja plaćanja ugovorne kazne uvjetovana time da Tuženik obavijesti Tužitelja tri dana unaprijed o svojoj namjeri da počne s obračunavanjem ugovorne kazne za kašnjenje u skladu s člankom 9.1.1.?

To zapravo znači da se sada treba utvrditi sljedeće:

(a) sve LMG-ove zahtjeve za plaćanje povezane s ključnim etapama 4. i 5. i spornim nalogima za drugu vrstu radova (kako su definirani u nastavku), tvrdnju LMG-a da je Brodosplit počinio bitnu povredu Ugovora i očekivanu bitnu povredu Ugovora koji je LMG valjano raskinuo 24. svibnja 2019., njegov zahtjev za naknadu štete zbog takvog kršenja i zahtjev za utvrđenje toga da u skladu s člankom 5.5 Ugovora Brodosplit više nema pravo i licenciju za korištenje projektnom i tehničkom dokumentacijom dostavljenom Brodosplitu na temelju Ugovora prije 24. svibnja 2019.; i

(b) protuzahtjeve Brodosplita za povrat navodno preplaćenih iznosa i zahtjev za utvrđenje toga da Brodosplit ima licenciju za izvođenje izvedbenog projekta u skladu s tehničkom dokumentacijom koju je dostavio LMG; i

(c) tri pitanja koja proizlaze iz protuzahtjeva Brodosplita za plaćanje ugovorne kazne utvrđena u prethodnom stavku iii. točkama (A), (B) i (C).

6. Usmena rasprava o prethodno navedenim pitanjima održana je na daljinu putem videokonferencije koju je organizirao Međunarodni centar za rješavanje sporova u Londonu. Kao dokaz predloženi su pisani iskazi sljedećih svjedoka o činjenicama koje su unakrsno ispitali odvjetnici odgovarajućih strana:

Za LMG:

G. Stig Rau Andersen
G. James Weir

Za Brodosplit:

G. Srećko Kurtović
G. Dalibor Vukičević
G. Vlado Šolc

Odvjetnici odgovarajućih strana iznijeli su pisane i usmene uvodne i završne riječi.

7. Sjedište arbitraže je London, Engleska.

Činjenični kontekst

8. Kako je utvrđeno iz podnesaka, popratnih materijala koji su uz njih dostavljeni i razmotrenih pisanih i usmenih dokaza u obliku iskaza svjedoka, činjeničnim kontekstom arbitraže smatra se sljedeće. Upućivanja na članke (ili čl.) odnose se na numerirane članke Ugovora. Oznaka „VO” odnosi se na numerirane naloge za drugu vrstu radova.
9. LMG posluje kao društvo za brodogradnju i broдостrojarstvo i pruža usluge razvoja i projektiranja brodova. Sjedište LMG-a nalazi se u Bergenu, u Norveškoj, a društva kćeri u Francuskoj i Poljskoj. Od 2016. LMG je u vlasništvu društva Sembcorp Marine iz Singapura, koje se i samo bavi gradnjom i projektiranjem opreme, plutača, odobalnih platformi i specijaliziranih plovila.
10. Brodosplit posluje kao brodogradilište u Splitu, u Hrvatskoj. Društvo postoji od 1922. i najveće je brodogradilište u Hrvatskoj. Privatizirano je 2013. i sada je dio grupe trgovačkih društava čije je matično društvo DIV Grupa d.o.o. („DIV”), koje je također osnovano u Hrvatskoj.
11. U skladu s Ugovorom, LMG je pristao osigurati tehničku dokumentaciju i nacрте koje je trebalo odobritи klasifikacijsko društvo DNVGL („Klasifikacijsko društvo”) i druga regulatorna tijela kako bi se omogućilo Brodosplitu da izgradi Plovilo prema tehničkoj specifikaciji i Općem planu raspodjele koji je priložen Ugovoru.
12. Brodosplit je već sklopio ugovor s društvom Polaris Exploration Inc („Kupac”) za projektiranje i izgradnju Plovila kao broda za krstarenja polarnim područjima za Kupca. Kupac je bio društvo s jedinstvenom namjenom u stopostotnom vlasništvu Brodosplita. Njegova je svrha bila posjedovati Plovilo i dati Plovilo bez posade društvu Vinson Expeditions Limited u dugoročni zakup. Društvo Vinson bilo je povezano društvu društva Quark Expeditions („Quark”) i bila je namjera da će Quark upotrebljavati Plovilo za potrebe svojeg poslovanja u području krstarenja polarnim područjima. Podrazumijeva se da je Quark dostavio specifikacije Plovila za potrebe projekta.

13. Ugovorom je predviđeno sljedeće:

- (a) niz podnesaka u kojima je Brodosplit trebao dostaviti ulazne informacije LMG-u, a na temelju kojih je LMG trebao izdati tehničku dokumentaciju Brodosplitu i Klasifikacijskom društvu i izmijeniti dokumentaciju kako bi uključivala komentare ili primjedbe primljene od njih (i od Kupca te, konačno, od društva Vinson posredstvom Brodosplita), do konačnog odobrenja relevantne tehničke dokumentacije za koje je zaduženo Klasifikacijsko društvo
 - (b) tehnička dokumentacija koju je izradio LMG, i sva prava na dizajn i druga vlasnička prava čiji je nositelj LMG ili koja je stekao LMG u okviru svojeg rada na projektnim nacrtima u skladu s Ugovorom, koja ostaju u vlasništvu LMG-a i:
 - (i) dodjeljivanje od strane LMG-a Brodosplitu, u skladu s uvjetima i odredbama Ugovora, neisključivog i neprenosivog prava i licencije za izvođenje izvedbenog projekta te za izgradnju i isporuku Plovila Kupcu u skladu s tehničkom dokumentacijom; i
 - (ii) dodjeljivanje od strane LMG-a Brodosplitu prava i licencije za upotrebu projektnog nacрта, tehničke dokumentacije ili bilo kojeg njihova dijela u bilo koje druge svrhe, uključujući u svrhu izgradnje ili prodaje sestrinskih plovila, uz plaćanje naknade iz članka 6.2.
 - (c) Ugovorna cijena za rad LMG-a na projektnim nacrtima za Plovilo (27.005.500 NOK) koju Brodosplit treba platiti u šest rata po završetku utvrđenih ključnih etapa, te pravo Brodosplita na privremeno zadržavanje proporcionalne vrijednosti određene Ključne etape ako nije dostavljena sva tehnička dokumentacija povezana s tom Ključnom etapom; U skladu s člankom 2. točkom (c), plaćanja su se trebala izvršiti „pravodobno” po dospijeću.
 - (d) obveza LMG-a da dostavi tehničku dokumentaciju u skladu s rasporedom isporuke iz Priloga III. Ugovoru, kada je to potrebno na temelju i nakon tehničkog doprinosa Brodosplita
 - (e) obveza LMG-a da izvrši izmjene tehničke dokumentacije koje zahtijeva Brodosplit, te odgovarajuće pravo LMG-a da izda nalog za drugu vrstu radova kako bi se odrazile promjene, među ostalim, u troškovima
 - (f) obveza LMG-a da plati ugovornu kaznu za kašnjenje u dostavi tehničke dokumentacije nakon isteka rokova za dostavu utvrđenih u Prilogu III., ako se takvo kašnjenje ne može pripisati Brodosplitu ili uzrocima koji omogućuju produljenje roka u skladu s Ugovorom (članak 9.).
14. Ključna etapa 1. (3.240.660 NOK; „KE1”), koja predstavlja 12 % Ugovorne cijene, dospjela je u roku od pet dana od datuma potpisivanja. LMG je potpisao Ugovor 4. svibnja 2018., a Brodosplit 15. svibnja 2018., što znači da je datum dospjeća 20. svibnja 2018. Fakturu LMG-a br. 104433 za KE1 od 16. svibnja 2018. godine Brodosplit je platio sa zakašnjenjem, i to u dvije tranše, 24. svibnja 2018. i 12. lipnja 2018.
15. Prvotno je dogovoreno da Ugovor stupi na snagu nakon što Brodosplit izvrši plaćanja za KE1. Međutim, dogovoreno je da datum stupanja na snagu bude 22. svibnja 2018.
16. Ključna etapa 2. (4.050.825 NOK; „KE2”), koja predstavlja 15 % Ugovorne cijene, dovršena je kada je LMG Klasifikacijskom društvu poslao potpun skup glavnih projektnih nacрта konstrukcije trupa u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva (članak 6.6). LMG je KE2 dovršio 17. kolovoza 2018. Od LMG-a se zahtijevalo da dostavi sve dokumente Klasifikacijskom društvu putem portala Klasifikacijskog društva,

pristup kojem je LMG dobio od Brodosplita, što je LMG učinio. Brodosplit je imao potpuni pristup svim dokumentima koje su LMG i Klasifikacijsko društvo učitali na portal Klasifikacijskog društva.

17. Brodosplit je trebao izvršiti plaćanja u okviru KE2 „u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon što se od predstavnika [Brodosplita] pribavi potvrda o dovršetku (koja se neće neopravdano uskratiti)“.
18. Ključna etapa 3. (8.101.650 NOK; „KE3“), koja predstavlja 30 % Ugovorne cijene, dovršena je kada je Klasifikacijsko društvo odobrilo glavne projektne nacрте konstrukcije trupa u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva, uz određene komentare (članak 6.6). LMG je KE3 dovršio 11. rujna 2018.
19. Brodosplit je trebao izvršiti plaćanja u okviru KE3 „u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon što je od predstavnika [Brodosplita] dobio potvrdu o dovršetku (koja se neće neopravdano uskratiti)“.
20. LMG je od Brodosplita nastojao ishoditi plaćanja u okviru KE3. Brodosplit nikada nije osporavao da je KE3 dovršena ni da je KE3 dospjela. Brodosplit je dao obećanja da će platiti KE3, koja ipak nije ispunio. Na kraju je Brodosplit platio KE3 u tranšama pod svojim uvjetima. Zakašnjelo i djelomično plaćanje u okviru KE3 g. Kunkera objasnio je 31. listopada 2018. „revizijom koju je provodila ugledna europska financijska institucija i očekivanom kapitalizacijom matičnog društva“ koje su Brodosplit stavila „u mirovanje“.
21. U razdoblju od 15. svibnja do 13. kolovoza 2018. Brodosplit je zahtijevao od LMG-a da izvede radove koje je LMG smatrao drugom vrstom radova u odnosu na one utvrđene Ugovorom, zbog čega je LMG izdao naloge za drugu vrstu radova NDVR1 do NDVR6, potražujući na temelju njih 315.473,20 NOK. LMG je 21. kolovoza 2018. za taj iznos izdao fakturu br. 104466.
22. Postavlja se pitanje je li Brodosplit pristao platiti troškove naloga NDVR2 (45.000 NOK), ali je inače nesporno da su NDVR1 i NDVR3 do NDVR6 dogovoreni i da je 10. rujna 2018. na temelju njih dospjelo 270.473,20 NOK.
23. Tijekom sastanka održanog putem Skypea 31. kolovoza 2018. g. Vukičević iz Brodosplita pitao je g. Goldenaa iz LMG-a bi li LMG pristao na to da se plaćanje po nalogima za drugu vrstu radova odgodi do završetka projekta. LMG je taj zahtjev odbio 3. rujna 2018. s objašnjenjem da „LMG ima vrlo ograničenu likvidnost na ovom projektu i stoga bi se radije pridržavao dogovorenog postupka plaćanja za pojedinačne naloge za drugu vrstu radova kako se obrađuju“.
24. Brodosplit nije platio fakturu za naloge NDVR1 do NDVR6 do 10. rujna 2018., ili uopće, unatoč opetovanim zahtjevima LMG-a za plaćanje.
25. Radovi na ostvarenju ključne etape 4. (8.101.650 NOK; „KE4“), koja predstavlja 30 % Ugovorne cijene, dovršeni su kada je LMG Klasifikacijskom društvu poslao potpun skup nacрта sustava (dijagrame cjevovoda i instrumentacije) u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva. Nesporna je činjenica da je LMG dovršio KE4 23. siječnja 2019.
26. Do kraja listopada 2018. LMG je dostavio 74 % dijagrama cjevovoda i instrumentacije za KE4, a preostali su dijagrami cjevovoda i instrumentacije dostavljeni naknadno, navodi LMG, zbog nedostatka ulaznih informacija koje je trebao dostaviti Brodosplit. Do kraja listopada 2018. plaćanja su kasnila za 88 % KE3, a g. Kunkera je obavijestio g. Andersena da je Brodosplit „u mirovanju“. LMG je u listopadu 2018. u Brodosplit poslao niz požurnica na koje Brodosplit nije odgovorio. G. Andersen iz LMG-a obratio se 30. listopada 2018. pisanim putem g. Kunkeri i g. Vukičeviću iz Brodosplita u potrazi za novostima o plaćanju u okviru KE3 i prijeteci demobilizacijom jer „bez potvrde iz BS-a da plaćanja stižu ne možemo si priuštiti trošenje još više resursa“.
27. G. Vukičević predložio je 31. listopada 2018. održavanje sastanka u Splitu koji bi društvima „pomogao da poboljšaju odnose u svim aspektima i da postignu jasno razumijevanje o neriješenom i preostalom opsegu“.

28. U Splitu je 5. i 6. studenoga 2018. održan komercijalni i tehnički sastanak predstavnika objiju strana. Sastavljen je zapisnik s tehničkog sastanka, ali ne i s komercijalnog sastanka. Na komercijalnom sastanku, koji je održan uz večeru kojoj su prisustvovali g. Andersen i g. Golden (iz LMG-a) te g. Kunkera i g. Vukičević (iz Brodosplita), dogovoreno je da će plaćanje 80 % KE4 dospjeti po dovršetku 80 % KE4 i da će preostalih 20 % dospjeti nakon dovršetka preostalih 20 % KE4. Taj dogovor nije zabilježen u pisanom obliku kao službena izmjena Ugovora.
29. G. Weir poslao je 13. studenoga 2018. g. Kunkeri e-poruku (u kojoj je objasnio da je g. Andersen taj tjedan na putu) u vezi s „raspravama od prošlog tjedna” te je upitao g. Kunkera je li mu potrebna „faktura kako bi mogao platiti 33 % od 80 % iznosa u okviru Ključne etape 4. tijekom ovog tjedna, kako sam shvatio da ste dogovorili s [g. Andersenom], uz preostali nepodmireni iznos iz Ključne etape 3.”. Brodosplit nije odgovorio.
30. Dana 20. studenoga 2018. g. Andersen poslao je e-poruku g. Kunkeri u kojoj je potvrdio primitak daljnjeg dijela plaćanja povezanog s KE3, navodeći da to znači da je oko 53 % iznosa povezanog s KE3 plaćeno te ističući sljedeće:
- „Na temelju prethodno navedenog i na temelju usporedbe s našim dogovorom postignutim u Splitu, utvrdili smo da nam i dalje nedostaje znatan dio (oko 47 %) iznosa povezanog s KE3, kao i dogovorena jedna trećina od 80 % iznosa (26,67 %) u okviru KE4.
- Molimo da provjerite kako stojite s ostatkom dogovorenih plaćanja. Kao što znate, za projekt je sada presudno da se izvrše plaćanja.
- Neizvršena plaćanja za KE3 iznose 3.778.150 NOK,**
trećinu iznosa za KE4 čini 2.160.438 NOK, a
ukupna neizvršena plaćanja iznose:
5.938.588 NOK.
U prilogu se nalazi i faktura za 80 % iznosa u okviru KE4, prema dogovoru.”
31. G. Andersen poslao je 26. studenoga 2018. još jednu e-poruku g. Kunkeri u kojoj je naveo sljedeće: „Nakon našeg sastanka u Splitu vjerovali smo da će dogovorena plaćanja biti izvršena do 15. listopada. Primljen je samo dio dogovorenih plaćanja. Prošlog petka rečeno nam je da uplate stižu. Provjerili smo pristigle uplate i u petak i danas i ne vidimo nikakvu SWIFT poruku od Brodosplita, odnosno ne vidimo nikakve uplate na računu ni bilo kakvu uplatu u dolasku.”
32. Do 16. studenoga 2018., na datum fakture LMG-a br. 104496 za 80 % iznosa u okviru KE4 (tj. 6.481.320 NOK), LMG je primio 86 % iznosa u okviru KE4. Brodosplit je izvršio plaćanje fakture br. 104496 u tri dijela, konkretno 24. siječnja 2019. (2.924.864,17 NOK), 4. ožujka 2019. (972.000 NOK) i 14. ožujka 2019. (1.911.072,80 NOK). Nakon toga Brodosplit više nije vršio plaćanja na temelju Ugovora.
33. G. Andersen poslao je 11. prosinca 2018. g. Kunkeri fakturu LMG-a za preostalih 20 % iznosa u okviru KE4. KE4 na taj datum nije bila u potpunosti dovršena zato što jedan dijagram cjevovoda i instrumentacije, konkretno za sustav za podmazivanje ležajeva statvene cijevi mazivim uljem, nije poslan Klasifikacijskom društvu zato što je LMG čekao ulazne informacije od Brodosplita koje su, prema LMG-u, trebale biti dostavljene do 26. lipnja 2018. Ulazne informacije konačno su dostavljene LMG-u 14. i 19. prosinca 2018., nakon čega je LMG 3. siječnja 2019. Brodosplitu izdao revidiranu verziju A navedenog dijagrama cjevovoda i instrumentacije. Brodosplit je dostavio svoje komentare 15. siječnja 2019., a LMG ih je poslao Klasifikacijskom društvu 23. siječnja 2019.

34. Radovi koji pokreću plaćanja u okviru Ključne etape 5. (2.700.550 NOK; „KE5”), koja predstavlja 10 % Ugovorne cijene, dovršeni su kada je Klasifikacijsko društvo potvrdilo da su nacrti sustava (dijagrami cjevovoda i instrumentacije) u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva i odobrilo ih, uz komentare. To se dogodilo 12. veljače 2019., kada je Klasifikacijsko društvo potvrdilo da je odobrilo dijagram cjevovoda i instrumentacije koji se odnosi na sustav za podmazivanje ležajeva statvene cijevi mazivim uljem.
35. Faktura LMG-a za KE5 (faktura br. 104515) izdana je 16. siječnja 2019. (tj. prije nego što je Klasifikacijsko društvo odobrilo dijagram cjevovoda i instrumentacije koji se odnosi na sustav za podmazivanje ležajeva statvene cijevi mazivim uljem).
36. U razdoblju od 29. kolovoza 2018. do 8. veljače 2019. Brodosplit je zahtijevao od LMG-a da izvrši izmjene u pogledu kojih je LMG izdao naloge za drugu vrstu radova NDVR7 do NDVR18, potražujući na temelju njih 1.168.700 NOK. Faktura br. 104522 za taj iznos izdana je 8. veljače 2019. Brodosplit je prihvatio potraživanje dodatnih troškova na temelju naloga NDVR7, NDVR14, NDVR15 i NDVR18 u ukupnom iznosu od 479.700 NOK.
37. Brodosplit je potpisao i naloge NDVR8 do NDVR13 kao i naloge NDVR16 i NDVR17 („Osporavani NDVR-ovi”), ali se nije složio s dodatnim troškovima koje je LMG potraživao na temelju Osporavanih NDVR-ova. Sažetak Osporavanih NDVR-ova naveden je u stavku 114. u nastavku. Iako se očito nije slagao s predmetnim NDVR-ovima, Brodosplit nije zatražio upućivanje bilo kakvog spora Vještaku u potrebnom roku propisanom u članku 8.5.
38. Brodosplit je 13. veljače 2019. zatražio od LMG-a da izvrši izmjene na mjestu krmene pregrade kod dimnjaka u pogledu kojih je LMG 21. veljače 2019. izdao nalog za drugu vrstu radova NDVR19. Dodatni trošak u iznosu od 30.000 NOK koji potražuje LMG Brodosplit je prihvatio 26. veljače 2019.
39. G. Andersen poslao je 7. siječnja 2019. e-poruku g. Kunkeri tražeći plaćanje iznosa od 6.481.320 NOK dospjelog na temelju fakture br. 104496 (za 80 % iznosa u okviru Ključne etape 4.) i iznosa od 315.473,20 NOK dospjelog na temelju fakture br. 104466 (za naloge NDVR1 do NDVR6).
40. G. Andersen poslao je 17. siječnja 2019. e-poruku g. Kunkeri u kojoj je naveo da je LMG u više navrata bezuspješno pokušao kontaktirati g. Vukičevića i g. Kunkera u vezi s time da nepodmireni iznosi nisu primljeni i da LMG demobilizira projekt. Istog je dana g. Kunkera telefonom nazvao g. Andersena i rekao da će Brodosplit izvršiti međuplaćanje u iznosu od 300.000 EUR do petka, 18. siječnja 2019. ili najkasnije do ponedjeljka, 21. siječnja 2019. U e-poruci g. Andersena upućenoj g. Kunkeri 17. siječnja 2019. g. Anderson naveo je da je plaćanje u iznosu od 300.000 EUR koje je Brodosplit predložio predstavljeno upravi LMG-a i istaknuo da je LMG-u potreban „obvezujući plan za plaćanje svih nepodmirenih iznosa”.
41. Dana 18. siječnja 2019. g. Kunkera poslao je g. Andersenu e-poruku sljedećeg sadržaja:
- „Sljedeća uplata Brodosplita bit će izvršena u ponedjeljak, 21. siječnja 2019., najmanje 300.000 EUR; preostali nepodmireni iznosi, ako takvi postoje, bit će pokriveni do kraja siječnja 2019.
- Za eventualna preostala nepodmirena plaćanja akreditiv (jamstvo) će biti izdan najkasnije do srijede, 23. siječnja 2019.”
42. Dana 22. siječnja 2019. g. Vukičević prosljedio je g. Weiru SWIFT za uplatu iznosa od 2.924.864,17 NOK. Referentna oznaka plaćanja koja je pratila predmetnu uplatu glasila je: „Faktura br. 104496” (dakle riječ je o fakturi LMG-a za 80 % iznosa u okviru KE4).
43. Dana 23. siječnja 2019. g. Weir je e-poštom odgovorio g. Vukičeviću i zahvalio mu na SWIFT obavijesti te naveo sljedeće: „Molimo da nam potvrdite da će bankovna jamstva za preostala plaćanja prema LMG-u biti izdana danas, kako je naznačeno. Budući da pretpostavljamo da će tako i biti, obavještavamo vas da projektni tim LMG radi normalno.”

44. Dana 24. siječnja 2019. g. Weir poslao je još jednu e-poruku g. Vukičeviću u kojoj je zamolio sljedeće: „Možete li nas obavijestiti o statusu u vezi s bankovnim jamstvom za preostale iznose?” G. Vukičević u svojem je odgovoru od 24. siječnja 2019. naveo sljedeće:
- „Intenzivno radimo (odnosno naš odjel za financije intenzivno radi) na izdavanju bankovnog jamstva i sutra ćemo vam moći pružiti ažurirane informacije, ali jamstvo bi trebalo biti izdano najkasnije početkom sljedećeg tjedna.
- Nadam se da LMG razumije...”
45. Budući da nakon toga nije dobio nikakve daljnje informacije, g. Weir je 29. siječnja 2019. e-poštom odgovorio g. Vukičeviću tražeći nove informacije o predloženom jamstvu.
46. G. Vukičević odgovorio je g. Weiru 5. veljače 2019. navodeći u e-poruci: „zaista mi je žao zbog kašnjenja dogovorenog jamstva, sutra ćemo vas obavijestiti o statusu, ali sve će biti u redu”.
47. G. Weir poslao je 7. veljače 2019. e-poruku g. Vukičeviću i g. Kunkeri navodeći da su „[s]vi obećani rokovi za plaćanje i/ili izdavanje bankovnih jamstava prošli, a Brodosplit ih nije ispoštovao”, te budući da LMG ne može znati „sa sigurnošću kakvi su planovi Brodosplita za plaćanje nepodmirenih iznosa”, LMG će biti prisiljen raskinuti i demobilizirati Ugovor, osim u slučaju da se do 11. veljače 2019. pronađe prihvatljivo rješenje za neisplaćene iznose.
48. Dana 11. veljače 2019. g. Weir poslao je e-poruku g. Vukičeviću i g. Kunkeri tražeći plaćanje te je naveo sljedeće:
- „Nismo zabilježili primanje bilo kakvog odgovora na našu e-poruku od 7. veljače u nastavku.
- Kao što je spomenuto u poruci u nastavku, to nam ostavlja samo jedan smjer djelovanja koji namjeravamo pokrenuti sutra.”
49. Dana 12. veljače 2019. g. Kunkera poslao je g. Weiru e-poruku sljedećeg sadržaja (E/1017):
- „(...) Ispričavamo se zbog kašnjenja s akreditivom. Razlog je isključivo i samo neučinkovitost relevantne financijske institucije (izrazito spori procesi).
- Međutim, kako bismo izbjegli bilo kakvu novu situaciju u vrlo dobrim i dugoročnim odnosima među našim društvima, plaćanje će biti pušteno što je prije moguće, što znači danas tijekom jutra...”
50. Toga dana, 12. veljače 2019., nije izvršeno nikakvo plaćanje od strane ili u ime Brodosplita prema LMG-u kao što je g. Kunkera obećao u toj e-poruci.
51. O nepodmirenim iznosima prema LMG-u u skladu s Ugovorom te o bankovnom jamstvu (ili akreditivu) za osiguranje plaćanja tih iznosa 13. veljače 2019. razgovarali su g. Andersen i gđa Tatjana Mlinarić, zaposlenica u odjelu za financije društva DIV. U okviru tih razgovora gđa Mlinarić istaknula je da su DIV i/ili Brodosplit voljni izvršiti uplatu od 100.000 EUR LMG-u i dati akreditiv kako bi osigurali plaćanje nepodmirenog duga LMG-u u vezi s Ključnim etapama 4. i 5., nalogima NDVR1 – NDVR18 i iznosom koji doprivedu po dovršetku Ključne etape 6.
52. Dana 15. veljače 2019. odvila se daljnja razmjena e-poruka između g. Andersena iz LMG-a i g. Vlade Šoića, Direktora korporativnih financija društva DIV Grupa d.o.o. („Div”), u vezi s pružanjem akreditiva i prijenosom Ugovora na DIV. Čini se da je to prvi put da je došlo do izravnog kontakta između predstavnika LMG-a i g. Šoića. G. Šoić naveo je da čeka povratne informacije

od banke društva DIV i njezine pravne službe i zaključio: „Ne sumnjam da ćemo zajedno pronaći rješenje.”

53. Dana 20. veljače 2019. g. Andersen poslao je e-poruku g. Šoiću i gđi Mlinarić i g. Kunkeri u kojoj je naveo sljedeće:

„Do danas smo primili niz različitih obećanja, od obećanja plaćanja cjelokupnog iznosa do kasnijih obećanja kombinacije djelomičnih plaćanja i akreditiva. LMG je bio spreman razmotriti to kako bi pokušao izbjeći raskid Ugovora. Obećanja su davana na različite datume i njihovo je ispunjenje više puta odgađano. Danas je posljednji obećani datum.

- Djelomično plaćanje do sada nismo primili (zadnje obećanje DIV GRUPE odnosilo se na 100.000 EUR).
- Do ovog trenutka nismo primili akreditiv ni bankovno jamstvo. Čak nismo primili ni prijedlog ili opis predviđenih uvjeta koje bismo mogli ocijeniti.

Obećano nam je da će nas svakodnevno kontaktirati g. Vlado [Šoić] kako bismo imali uvid u napredak DIV Grupe. Jučer nije ostvaren nikakav kontakt – a riječ je o elementu koji je s naše strane istaknut kao vrlo važan. Jučer navečer nije bilo odgovora na telefonski poziv, a jutros je veza prekinuta prilikom pokušaja uspostave poziva.

Ako LMG danas ne primi uplatu u iznosu od 100.000 EUR i akreditiv, iz prethodno navedenoga možemo samo zaključiti da [Brodosplit] i DIV Grupa ne namjeravaju, ili nisu u mogućnosti, platiti LMG-u i zajamčiti mu plaćanje preostalih iznosa kako smo dogovorili.

Ako ni [Brodosplit] ni DIV Grupa ni danas ne poduzmu nikakvu radnju, Ugovor će se smatrati raskinutim na kraju radnog dana.”

54. Dana 21. veljače 2019. g. Šoić poslao je g. Andersenu iz LMG-a e-poruku kojoj je priložio nacrt akreditiva koji je izdao Sberbank. G. Šoić i g. Andersen razmijenili su 22. veljače 2019. daljnje e-poruke o uvjetima akreditiva, pri čemu su glavni problem bili uvjeti koji odražavaju činjenicu da su iznosi već dospjeli za plaćanje LMG-u.
55. Dana 24. veljače 2019. g. Andersen poslao je e-poruku g. Šoiću i gđi Mlinarić i g. Kunkeri u kojoj je naveo da akreditiv koji je izdao Sberbank nije prihvatljiv za LMG-ovu banku, DnB, te je predložio niz alternativnih banaka u Hrvatskoj koje bi bile prihvatljive za DnB. G. Andersen također je istaknuo da djelomična uplata od 100.000 EUR nije primljena te da se tekst nacrta akreditiva ne može prihvatiti „s obzirom na činjenicu da su iznosi o kojima se raspravlja već dospjeli i ne podliježu ispunjavanju bilo kakvih daljnjih obveza s LMG-ove strane”.
56. Dana 25. veljače 2019. g. Šoić odgovorio je g. Andersenu navodeći da će Sberbank poslati popis korespondentnih banaka u Europi, a tekst akreditiva prilagodit će se tako da se „*uključiti pisana izjava da su navedene obveze ispunjene kao pokretač koji je doveo do akreditiva*”. G. Šoić i g. Weir razmijenili su 25. i 26. veljače 2019. e-poruke o mogućim korespondentnim bankama prihvatljivima za DnB i o uvjetima nacrta akreditiva. G. Weir izjavio je da neplaćanje uzrokuje LMG-u poteškoće u pogledu likvidnosti.
57. Brodosplit je 4. ožujka 2019. LMG-u platio iznos od 972.000 NOK, a referentna oznaka plaćanja koja prati predmetnu uplatu glasila je: „Faktura br. 104496” (dakle riječ je o fakturi LMG-a za 80 % iznosa u okviru KE4). Dana 4. ožujka 2019. g. Weir poslao je e-poruku g. Šoiću u kojoj je potvrdio primitak uplate i zatražio novosti u pogledu akreditiva.

58. Dana 4. ožujka 2019. gđa Mlinarić poslala je g. Weiru e-poruku sljedećeg sadržaja:

„Nastavno na naš telefonski razgovor, dajem vam sljedeći prijedlog:
Ako se slažete sa mnom, očito je da samo gubimo vrijeme i energiju na pronalaženje najbolje banke, a ovo je već otišlo predaleko i ne možemo pronaći odgovarajuću banku kakvu ste tražili.

Stoga je naš prijedlog taj da svakih 30 dana vršimo djelomična plaćanja

1. uplata 200.000 unutar 30 dana
2. uplata 300.000 unutar 60 dana
3. uplata 400.000 unutar 90 dana
4. ili cjelokupan iznos odjednom u svibnju

Očekujem Vaš odgovor“.

59. Dana 5. ožujka 2019. g. Weir odgovorio je na e-poruku gđe Mlinarić od prethodnog dana ponavljajući da je razlog zbog kojeg je LMG zatražio bankovno jamstvo prvenstveno bio zaštita interesa LMG-a u odnosu na iznose koji su dospjeli na temelju Ugovora, a zatim osiguravanje sredstava od banke LMG-a, DnB-a, kako bi se ublažio problem u pogledu likvidnosti koji je nastao zbog cijele situacije. G. Weir istaknuo je da je LMG nekoliko puta pokušao pronaći rješenja kako bi se izbjegao raskid Ugovora, naveo je iznose dospjele na temelju Ugovora te dao prijedloge za plan plaćanja koji će se priložiti Ugovoru u obliku dodatka.
60. Također 5. ožujka 2019. gđa Mlinarić poslala je e-poruku u kojoj je zahvalila g. Weiru na njegovu prijedlogu te je izjavila da će odgovoriti na poruku sljedeći dan, ali to nije učinila. Dana 6. ožujka 2019. g. Weir zatražio je od gđe Mlinarić najnovije informacije o trenutnom statusu.
61. Dana 8. ožujka 2019. g. Weir poslao je gđi Mlinarić e-poruku sljedećeg sadržaja:

„Očekivali smo da ćemo u srijedu [6. ožujka] dobiti odgovor, ali niste se javili. Kao što je već spomenuto, LMG Marin nema apsolutno nikakav oblik jamstva da će nepodmireni iznosi biti primljeni.

Stoga vas sa žaljenjem obavještavamo da će od sljedećeg tjedna cijeli naš projektni tim biti demobiliziran i premješten na druge projekte.

Ovakva će situacija dovesti i do toga da ćemo tijekom sljedećeg tjedna morati obavijestiti DNVGL o tome da dokumenti koje su primili od društva LMG Marin više ne čine dio valjanog ugovora o licenci za gradnju plovila prema projektu društva LMG Marin.

Ovo je, naravno, vrlo nezgodna situacija koju je društvo LMG Marin aktivno pokušavalo izbjeći, ali ne vidimo drugu alternativu.“

62. Gđa Mlinarić odgovorila je g. Weiru sljedeće: „*Ispričavamo se što nismo odgovorili, krenut ćemo s predloženim plaćanjem!*“
63. Dana 11. ožujka 2019. g. Weir zahvalio je gđi Mlinarić na odgovoru sljedećom porukom:

U tom se slučaju nadamo da možete pokrenuti prvu uplatu, prema LMG-ovom prijedlogu u nastavku, tijekom današnjeg dana.

Nakon toga ćemo također predložiti prilaganje kratkog dodatka ugovoru kako bismo osigurali zajedničko razumijevanje u skladu s prijedlogom LMG-a.“

64. Gđa Mlinarić odmah je odgovorila g. Weiru sljedeće:

„Sve je u postupku već [sic.] od

jutra; čim budem imala SWIFT, poslat ću Vam ga, a dodatak ćemo riješiti narednih dana."

65. Dana 13. ožujka 2019. g. Weir poslao je gđi Mlinarić e-poruku s pitanjem je li imala priliku pregledati dodatak Ugovoru koji joj je poslan ranije tog dana.
66. Dana 14. ožujka 2019. DIV je (u ime Brodosplita) uplatio LMG-u 1.911.072,80 NOK. Referentna oznaka plaćanja ponovno je glasila: „Faktura br. 104496” (dakle riječ je o fakturi LMG-a za 80 % iznosa u okviru KE4).
67. Dana 14., 18. i 20. ožujka 2019. g. Weir nastojao je ishoditi od gđe Mlinarić odgovor u pogledu predloženog dodatka Ugovoru.
68. Gđa Mlinarić odgovorila je g. Weiru 20. ožujka 2019. sljedećom porukom: „*Ispričavamo se, ali bili smo jako zauzeti... Sve ćemo riješiti do kraja ovog tjedna.*”
69. Dana 27. ožujka 2019. g. Weir poslao je e-poruku gđi Mlinarić (s g. Kunkerom u kopiji, među ostalima) u kojoj je naveo da s obzirom na to da LMG od nje nije dobio nikakav odgovor i da stoga nema potpisanog dodatka o kojem se može govoriti, LMG smatra da će Brodosplit slijediti raspored plaćanja utvrđen u e-poruci gđe Mlinarić od 4. ožujka 2019. odnosno da će se taj raspored slijediti u ime Brodosplita. G. Weir izjavio je da je LMG primio prvu uplatu prema tom rasporedu plaćanja 14. ožujka 2019., kao i sljedeće:

„Koliko nam je poznato, to znači da će se izvršiti sljedeća plaćanja:

2. uplata najkasnije do kraja travnja: 300.000 EUR
3. uplata najkasnije do kraja svibnja: ekvivalent u NOK iznosa (6.478.436,23 NOK – 300.000 EUR)

Bilo kakvi Nalozi za drugu vrstu radova od broja 19 nadalje fakturirat će se zasebno, kao i plaćanja u okviru Ključne etape 6. u skladu s Ugovorom o projektiranju broda.

Ne namjeravamo više slati e-poruke u vezi s ovim pitanjem te također želimo jasno dati do znanja da će u slučaju neizvršavanja bilo kojeg od ovih plaćanja ugovor biti podložan trenutačnom raskidu. Ako dođe do takve situacije, svu naknadnu komunikaciju treba uputiti našim pravnim savjetnicima...”

70. Na ovu e-poruku Brodosplit nije odgovorio.
71. Dana 25. travnja 2019. g. Weir poslao je e-poruku gđi Mlinarić (s g. Šoićem i g. Kunkerom u kopiji) u kojoj je naveo: „Budući da se približava kraj travnja, ovo je samo kratki podsjetnik na e-poruku poslanu prije mjesec dana.”
72. Brodosplit do kraja travnja nije uplatio, niti je u njegovo ime uplaćeno, 300.000 EUR na temelju plana plaćanja koji je gđa Mlinarić predložila 4. ožujka 2019. i koji je potvrđen 27. ožujka 2019.
73. Odvjetnici LMG-a obratili su se pisanim putem g. Kurtoviću 3. svibnja 2019., pri čemu su istaknuli postojanje značajnih dospjelih plaćanja koja Brodosplit duguje u skladu s Ugovorom i „*lažna obećanja o izvršavanju plaćanja u budućnosti*” koja je dao Brodosplit te su obavijestili Brodosplit da će Ugovor biti raskinut 10. svibnja 2019. u 12:00 SEV ako nepodmireni iznosi ne budu plaćeni.
74. Dana 9. svibnja 2019. održan je telefonski konferencijski poziv na kojem su sudjelovali g. Ørstavik (odvjetnik LMG-a iz odvjetničkog društva Simonsen Vogt Wiig), g. Andersen i g. Weir iz LMG-a, gđa Mlinarić iz DIV-a i g. Vukičević iz Brodosplita. Sažetak onoga o čemu se razgovaralo i što se dogovorilo u okviru telefonskog konferencijskog poziva iznesen je u razmjeni e-poruka koja se odvila istog dana. U e-poruci Brodosplita od 9. svibnja 2019. navodi se sljedeće: „jutros smo razgovarali o tome da

su ključne etape do KE5 ostvarene i da će razlika u dospjelim plaćanjima biti pokrivena do kraja mjeseca" te je poruci priložena „Izjava o obvezama plaćanja na temelju Ugovora o projektiranju broda sklopljenog 15. svibnja 2008." koju je potpisao Tomislav Debeljak, predsjednik i vlasnik Brodosplita, u kojoj je potvrdio da ukupni dug Brodosplita prema LMG-u na temelju članka 6.6 Ugovora u pogledu Ključnih etapa od 1. do 5. iznosi 4.994.263,03 NOK (što je iznos koji potražuje LMG) te naveo da „će biti plaćen najkasnije 3. 6. 2019.". U toj je izjavi g. Debeljak naveo da će o iznosu koji je potrebno platiti za Ključnu etapu 6. i NDVR-ove „strane zajednički raspraviti i o njemu se dogovoriti" te je pružio „jamstvo uprave Brodosplita u pogledu plaćanja na naznačeni datum".

75. Dana 10. svibnja 2019. došlo je do daljnje razmjene e-poruka između g. Ørstavika i g. Vukičevića u vezi s plaćanjem iznosa koje je Brodosplit već prihvatio u okviru NDVR-ova. U svojoj e-poruci upućenoj g. Ørstaviku 10. svibnja 2019. g. Vukičević predložio je povećanje iznosa koji Brodosplit treba platiti 3. lipnja 2019. za 465.715 NOK, što predstavlja ugovorene iznose koji se duguju LMG-u na temelju naloga NDVR1 do NDVR7, NDVR14 i NDVR15. G. Vukičević također je zatražio da se „*trenutačni radovi s LMG-ove strane ne obustavljaju dok se ne izvrši plaćanje, što je ključno za održavanje plana izgradnje*". U svojem odgovoru od 10. svibnja 2019. g. Ørstavik naveo je sljedeće:

„Kad je riječ o obustavi, od našeg klijenta se, kako smo objasnili u pozivu, ne može očekivati da nastavi s radom s obzirom na bitnu povredu obveze plaćanja koju je počinilo brodogradilište. Stoga su naše upute u tom pogledu jasne. Međutim, ako se može odmah uplatiti znatan predujam, pretpostavljamo da se i o toj temi može raspravljati. Molimo da nas obavijestite."

76. G. Vukičević u svojem je odgovoru g. Ørstaviku od 13. svibnja 2019. naveo sljedeće:
„Ispričavam se na kasnom odgovoru... Radim na preudjmu koji bi mogao biti spreman ovaj tjedan i onda stavljen sa strane do lipnja u skladu s prethodnim dogovorom i e-porukom.
Vjerujem da možemo nastaviti raditi na uspješnom završetku našeg projekta."
77. G. Vukičević vratio se na poruku g. Ørstavika od 14. svibnja 2019. i naveo sljedeće:
„Do kraja idućeg tjedna može se osigurati 100.000 EUR – ostalo prema dopisu do 3. 6. 2019.
Nadam se da je to prihvatljivo LMG-u."
78. G. Ørstavik odgovorio je na poruku g. Vukičevića od 16. svibnja 2019. i naveo sljedeće:
„U posljednjem pokušaju rješavanja situacije raskida, naš klijent može prihvatiti da se 100.000 EUR isplati najkasnije do 24. svibnja 2019. kako je ponudio Brodosplit, a nakon toga ostatak iznosa od 6.148.736,23 NOK (kojim su obuhvaćene glavne ključne etape i svi NDVR-ovi od NVRD1 do NVDR17) do 3. lipnja 2019."
79. G. Vukičević u svojem je odgovoru g. Ørstaviku od 16. svibnja 2019. naveo sljedeće:
„Idući tjedan platit ćemo 100.000 EUR... Zatim 5.459.736,23 NOK⁵⁴ – 100.000 EUR 3. lipnja... Zatim će svi preostali iznosi biti podmireni, dogovoreni i plaćeni, vjerojatno do kraja lipnja, kad očekujemo da će KE6 također biti dovršena."
80. Dana 23. svibnja 2019. g. Weir iz LMG-a poslao je g. Vukičeviću e-poruku sljedećeg sadržaja:

„Samo šaljem podsjetnik s naše strane da sutra očekujemo neku dokumentaciju koja bi odražavala činjenicu da je 100.000 EUR na putu prema nama.”

81. Dana 23. svibnja 2019. g. Vukičević odgovorio je na poruku g. Weira i naveo sljedeće:
„Žao mi je [sic.] što moram reći... da do plaćanja 3. 6. 2019. u skladu s našom izjavom neće doći. Pokušajte nas razumjeti i poduprijeti Brodosplit.”
82. G. Ørstavik obratio se 24. svibnja 2019. pisanim putem g. Kurtoviću iz Brodosplita, pri čemu je naveo da e-poruka g. Vukičevića od 23. svibnja 2019. u kojoj je jasno dao do znanja da obećana plaćanja neće biti izvršena ne ostavlja LMG-u drugog izbora osim da izvrši konačni raskid Ugovora.
83. Dana 24. svibnja 2019. g. Vukičević je poslao e-poruku g. Ørstaviku i g. Weiru u kojoj je potvrdio da Brodosplit nije izvršio plaćanje jer „neka plaćanja naših klijenata nisu izvršena u skladu s očekivanjima” te je zatražio da LMG nastavi s radovima i „još malo pričeka predujmove”.
84. G. Ørstavik poslao je 4. lipnja e-poruku g. Vukičeviću tražeći, među ostalim, potvrdu da se tehnička dokumentacija neće upotrebljavati. U svojem odgovoru od istoga dana, g. Vukičević naveo je da Brodosplit i dalje nije u mogućnosti izvršiti nikakvu uplatu te je zatražio od LMG-a „strpljenje i razumijevanje još jedan tjedan”.

Zahtjev društva LMG

85. LMG tvrdi da propust društva Brodosplit da plati iznos od 4.994.263 NOK dospio po završetku ključnih etapa 4. i 5. i iznos od 1.514.173 NOK dospio na temelju Naloga za drugu vrstu radova („NDVR-ovi”), zajedno s postupanjem društva Brodosplit u cjelini, predstavljaju bitnu povredu i/ili očekivanu bitnu povredu Ugovora na što je LMG imao pravo i prihvatio kao raskid Ugovora 24. svibnja 2019. LMG kaže da je do 24. svibnja 2019. Brodosplit prekršio:
 - (1) svoje obveze da izvrši obročna plaćanja dospjela na temelju Ugovora po završetku ključnih etapa 4. i 5. koje su dovršene 23. siječnja 2019. odnosno 12. veljače 2019.;
 - (2) svoje obveze plaćanja NDVR-ova, za većinu kojih Brodosplit prihvaća da su dospjela na plaćanje 10. rujna 2018. i 28. veljače 2019.;
 - (3) obećanja da će platiti (ili jamčiti plaćanje) iznosa za koje je Brodosplit izričito potvrdio da dopijevaju društvu LMG.
86. Zahtjev društva LMG ukupno iznosi 6.757.175,23 NOK uvećan za kamate i troškove. Iznos glavnice potraživanja čini sljedeće:
 - (1) 2.293.713,03 NOK kao dug, alternativno kao naknada štete, u odnosu na fakturu za KE4;
 - (2) 2.700.550 NOK kao dug, alternativno kao naknada štete, u odnosu na fakturu za KE5;
 - (3) 315.473,20 NOK kao dug, alternativno kao naknada štete, u odnosu na Naloge za drugu vrstu radova NDVR1 - NDVR6;
 - (4) 1.168.700 NOK kao dug, alternativno kao naknada štete, u odnosu na Naloge za drugu vrstu radova NDVR7 - NDVR18;
 - (5) 30.000 NOK kao dug, alternativno kao naknada štete, u odnosu na Nalog za drugu vrstu radova

NDVR19;

(6) 248.739 NOK kao naknada štete na temelju bitne povrede i/ili očekivane bitne povredu Ugovora.

Obrana i protuzahtjev društva Brodosplit

87. Brodosplit tvrdi da plaćanje za KE4 nije dospjelo jer LMG nikada nije postupio u skladu s ispravnim dokumentarnim zahtjevima iz članka 6.6., odnosno da pribavi službenu potvrdu od društva Brodosplit da je Ključna etapa završena i/ili da izda fakturu nakon 100% završetka relevantnih radova ili potvrdu da su radovi završeni. Iako je jedina preostala stavka radova sadržanih u KE4 zapravo dovršena ubrzo nakon toga, nije bila dovršena, kako Brodosplit kaže da je bilo potrebno, prije nego što su fakture društva LMG za 80% i 20% plaćanja u okviru Ključne etape bile dostavljene, niti je relevantna potvrda ikada pribavljena. Brodosplit kaže da činjenica da je istinski vjerovao da su plaćanja bila dospjela kada je izvršio daljnja plaćanja upućujući na fakturu društva LMG broj 104496 ne znači da su KE4 i fakturirana plaćanja zapravo bila dospjela.
88. Brodosplit kaže da KE5 nije dospio jer je ta faktura prethodila dovršetku radova sadržanih u Ključnoj etapi i/ili jer nije pribavljena potvrda od društva Brodosplit.
89. Brodosplit kaže da sporni NDVR-ovi nisu bili plativi jer je u nekim slučajevima cijena bila precijenjena i/ili su se u nekim slučajevima odnosili na radove koji su bili u okviru onoga što je LMG već bio obavezan izvršiti na temelju Ugovora.
90. Brodosplit navodi da njegovo postupanje nije predstavljalo ni bitnu povredu niti očekivanu bitnu povredu Ugovora jer je namjeravao platiti plaćanja za Ključnu etapu i da su oni iznosi koje je prihvatio uredno dospjeli u odnosu na sporne NDVR-ove; da je dao obećanje g. Debeljaka o plaćanju najkasnije do 3. lipnja 2019.; a to bi plaćanje bilo izvršeno iz sredstava zajma koji je na kraju isplatio HBOR i/ili iz iznosa koje su platili klijenti društva Brodosplit. Iznosi se pretpostavka da su obećanja plaćanja trebala biti dovoljna da se uvjeri LMG da će u konačnici primiti plaćanje svih dospjelih iznosa, čak i ako su plaćanja kasnila i da je s razumnog, objektivnog gledišta to zaključak do kojeg je LMG trebao doći.
91. U protuzahtjevu društva Brodosplit, na temelju tvrdnji da, prvo, iznosi koje je LMG potraživao nisu dospjeli, te drugo, da LMG nije imao pravo raskinuti Ugovor kao što je to učinio, navodi se da je Brodosplit u stvarnosti preplatio društvu LMG iznos od 5.027.763,77 NOK koji zapravo nije dospio; da je Brodosplit imao pravo koristiti projektne informacije koje je LMG dostavio do raskida ugovora; da je LMG dužan platiti ugovornu kaznu društvu Brodosplit u vezi s kašnjenjima u pružanju potrebnih projektnih informacija do datuma kada je Brodosplit raskinuo Ugovor.

Pitanja

92. Usuglašeno je da će pitanja koja će se utvrditi na ročištu prve faze u skladu s Izmijenjenim zaključkom o postupovnim pitanjima br. 1 biti sljedeća (iako su ih stranke malo drukčije formulirale, riječ je o razlikama u obliku, a ne u sadržaju):

Zahtjevi društva LMG

- (a) Ključna etapa 4.: Je li plaćanje Ključne etape 4. dospjelo na naplatu na temelju članka 6.6. Ugovora?
- (b) Ključna etapa 5.: Je li plaćanje Ključne etape 5. dospjelo na naplatu na temelju članka 6.6. Ugovora?
- (c) Je li Brodosplit pristao platiti 45.000 NOK na temelju Naloga za drugu vrstu radova NDVR2
- (d) Koji je iznos, ako postoji, dospio prema Spornim nalogima za drugu vrstu radova?
- (e) Je li Brodosplit 24. svibnja 2019. počinio bitnu povredu i/ili očekivanu bitnu povredu Ugovora i, ako jest, na koju naknadu štete LMG ima pravo zbog te povrede?
- (f) Ima li Brodosplit pravo i licenciju na temelju članka 5.5. upotrebljavati projektnu i tehničku dokumentaciju dostavljenu društvu Brodosplit na temelju Ugovora do 24. svibnja 2019.?

Protuzahtjevi društva Brodosplit

- (a) Je li Brodosplit preplatio iznos od 5.027.763,77 NOK društvu LMG do 24. svibnja 2019. i
- (b) Ima li Brodosplit licenciju na temelju članka 5.5. za upotrebu tehničke dokumentacije koju je dostavio LMG do 24. svibnja 2019.?
- (c) Kad je riječ o ugovornoj kazni:
 - (i) Je li Ugovor raskinut prije Datuma isporuke i, ako jest, je li LMG obavezan platiti ugovornu kaznu na temelju članka 9.1.2.?
 - (ii) Ako LMG nije primio ulazne informacije od društva Brodosplit u pogledu tehničke dokumentacije u rokovima utvrđenima u Prilogu III., ima li LMG obvezu platiti ugovornu kaznu za svaki propust za koji je odgovoran u pogledu dostavljanja predmetne tehničke dokumentacije do datuma utvrđenih u Prilogu III. ili kašnjenje društva Brodosplit u pružanju ulaznih informacija znači da je raspored iz Priloga III. bio promijenjen, te ako je tako, u kojoj mjeri?
 - (iii) Je li uvjet zahtjeva za ugovornu kaznu taj da Brodosplit mora tri dana unaprijed obavijestiti LMG o svojoj namjeri da započne s obračunom ugovorne kazne za kašnjenje na temelju članka 9.1.1.?

Rasprava o

Ključnoj

etapi 4.

93. Člankom 6.6. propisano je sljedeće:

„[Brodosplit] plaća Ugovornu cijenu za Plovilo u šest (6) obroka u skladu sa sljedećim uvjetima... a u svakom slučaju nakon primitka trgovačke fakture koju izdaje [LMG]:

...

Plaćanje Ključne etape 4.: Kompletan skup nacrtu sustava (dijagrami cjevovoda i instrumentacije) u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva poslan Klasifikacijskom društvu

Četvrti (4.) obrok koji predstavlja [8.101.650] NOK - (30%) doznauje se elektroničkim prijenosom u roku od trideset (30) kalendarskih

dana nakon što se od predstavnika [Brodosplita] pribavi potvrda o dovršetku (koja se neće neopravdano uskratiti).....

Za svaki obrok [Brodosplit] ima pravo privremeno zadržati proporcionalnu vrijednost ključne etape ako nije dostavljena sva Tehnička dokumentacija povezana s predmetnom ključnom etapom do trenutka kada takvu dostavu izvrši [LMG]. Proporcionalna vrijednost temelji se na broju dokumenata koji nisu dostavljeni, podijeljenim s ukupnim brojem dokumenata povezanih s ključnom etapom."

94. Argumentacija društva LMG u odnosu na KE4 je sljedeća:

- (1) Na sastanku u Splitu 5./6. studenoga 2018. Brodosplit je iskoristio svoje pravo (ili mogućnost) da privremeno zadrži 20% vrijednosti KE4. LMG tvrdi da nije bila riječ o drugoj vrsti radova iz Ugovora koja bi, suprotno argumentaciji društva Brodosplit, zahtijevala poseban pisani dodatak da bi bila valjana. LMG kaže da je radnja društva Brodosplit bila korištenje mogućnosti izričito predviđene Ugovorom.
- (2) Na temelju toga LMG je imao pravo izdati i izdao je 16. studenoga 2018. fakturu br. 104496 za 80% KE4. Do tog datuma, 86% dijagrama cjevovoda i instrumentacije bilo je poslano Klasifikacijskom društvu.
- (3) Faktura društva LMG br. 104507 od 11. prosinca 2018. za preostalih 20% KE4 izdana je prije nego što je KE4 dovršen. Međutim, LMG poriče da je time zahtjev postao nevaljan ili da se Ugovorom od društva LMG zahtijevalo da izda daljnju fakturu 23. siječnja 2019. ili nakon toga. Tvrdi se da ne postoji zahtjev u Ugovoru na temelju kojeg se relevantna trgovačka faktura ne može izdati prije dovršetka Ključne etape.
- (4) Iako predstavnik društva Brodosplit nije potvrdio dovršetak KE4, ipak su radovi potrebni za pokretanje KE4 zapravo bili dovršeni 23. siječnja 2019.
- (5) Nije bilo razloga da predstavnik društva Brodosplit uskrati potvrdu, a Brodosplit nije tvrdio da je takvih razloga bilo. Stoga se tvrdi da ako se Brodosplit nastoji osloniti na uskraćivanje potvrde vlastitog predstavnika o dovršetku KE4 kako bi spriječio dospijanje KE4, to je, po bilo kojem stajalištu, bilo nerazumno, barem nakon isteka razumnog razdoblja nakon što je Završni dijagram cjevovoda i instrumentacije poslan Klasifikacijskom društvu 23. siječnja 2019. (a u svakom slučaju mnogo prije 24. svibnja 2019.). LMG navodi da kao rezultat toga ili (i) nerazumno uskraćivanje potvrde aktivira preduvjet za plaćanje KE4 (tako da potvrda predstavnika društva Brodosplit o dovršetku nije bila potrebna ako je neopravdano zadržana); ili (ii) uskraćivanje predstavlja kršenje ugovora. Ako je prvo točno tumačenje riječi „koja se ne smije neopravdano uskratiti” u članku 6.6., KE4 je dospio bez obzira na izostanak potvrde. Ako je potonje tumačenje točno, Brodosplit se ne može osloniti na vlastito kršenje ugovora kako bi ostvario korist za koju se (očigledno) zalaže (*Alghussein Establishment/Eton College* [1988.] 1 WLR 587 i *Chitty on Contracts*, 33. izd., na 13-099). U potonjem slučaju, LMG ima pravo na KE4 kao naknadu štete.
- (6) Alternativno, ako bi se fakture društva LMG za KE4 smatralo *prima facie* nevaljanima i ako se Brodosplit može osloniti na izostanak potvrde vlastitog predstavnika da je KE4 dovršen, LMG tvrdi da je Brodosplit spriječen od ostvarenja

njegovih strogih zakonskih prava da (a) zahtijeva od društva LMG izdavanje daljnje fakture za KE4 nakon 23. siječnja 2019. ili (b) da zahtijeva da njegov vlastiti predstavnik potvrdi dovršetak KE4 prije nego što se aktivira njegova obveza plaćanja KE4. Navodi se da je Brodosplit tvrdio da neće ostvariti gore navedena stroga zakonska prava (1) kada je izvršio dio plaćanja društvu LMG upućujući na fakturu br. 104496 24. siječnja (2.924.864,17 NOK), 4. ožujka (972.000 NOK) i 14. ožujka 2019.

(972.000 NOK), (2) kada je predložio i dogovorio bankovno jamstvo ili akreditiv i/ili planove plaćanja da plati KE4 u cijelosti i/ili (3) kada je potvrdio u e-poruci i pisanoj izjavi svojeg Predsjednika i Vlasnika dana 9. svibnja 2019. da su ključne etape 1. do 5. (tj. uključujući KE4) ostvarene i da su „dospjele na plaćanje“. LMG tvrdi da je temeljna pretpostavka za korespondenciju i raspravu tijekom razdoblja od siječnja do svibnja 2019. bila da je KE4 dospio, ali da Brodosplit nije bio u mogućnosti, i trebalo mu je više vremena, da plati KE4. Navodi se da se LMG oslonio na postupanje društva Brodosplit tako što nije izdao daljnu fakturu za KE4 nakon 23. siječnja 2019. i nije zatražio od predstavnika društva Brodosplit da dostavi službenu potvrdu da je KE4 dovršen; nadalje da bi bilo nepravедno da se Brodosplit vrati na svoju izjavu i da nastoji ostvariti svoja stroga zakonska prava, posebno u okolnostima u kojima je neosporno da je KE4 zapravo dovršen i da nije bilo osnove da predstavnik društva Brodosplit uskrati potvrdu.

95. Argumentacija društva Brodosplit u odnosu na KE4 jest sljedeća:

- (a) Dogovor iz studenoga 2018. u Splitu o podjeli plaćanja KE4 u omjeru 80:20 bio je, ako ništa drugo, druga vrsta radova iz Ugovora i da bi bio učinkovit morao je biti sastavljen u obliku pisanog dodatka Ugovoru, što nije bio slučaj.
- (b) Iako je Brodosplit iskreno vjerovao da plaćanja za KE4 dopijevaju u skladu s izvornim Ugovorom ili dogovorom postignutim u Splitu, ovo uvjerenje je pogrešno jer je to stvar ispravnog tumačenja Ugovora.
- (c) Nije dao nikakvu izjavu da neće ustrajati na zahtjevu u pogledu potvrde ili zahtjevu da se faktura izda tek nakon dovršetka relevantnih radova i u svakom slučaju LMG nije djelovao na svoju štetu oslanjajući se na bilo kakvu takvu izjavu.

96. Uzimajući u obzir iskaz svjedoka u ovom predmetu, posebno iskaz g. Vukićevića kao glavnog posrednika društva Brodosplit između društava Brodosplit i LMG, smatram da su argumenti društva Brodosplit iznimno neprivaćni s komercijalnog stajališta, te, što je još važnije u ovom kontekstu, smatram da su pravno manjkavi kada se primjenjuje na činjenice.

97. Kad je riječ o argumentu u pogledu izmjene, mislim da je primjereno protumačiti dogovor postignut u Splitu kao ostvarivanje postojećeg prava iz Ugovora od strane društva Brodosplit, a ne izmjenu samog Ugovora (što bi naravno povuklo zahtjev iz članka XX. da mora biti dokumentirana u obliku formalne pisane izmjene Ugovora). Brodosplit je već imao pravo uskratiti proporcionalni iznos dospjelog plaćanja za Ključnu etapu ako relevantni radovi nisu bili dovršeni i to je zapravo ono o čemu su predstavnici društva Brodosplit obavijestili LMG na splitskom sastanku da će Brodosplit učiniti. U ovome u potpunosti prihvaćam iskaz g. Andersena

da je prethodno navedeno dogovoreno s izričitim upućivanjem na pravo društva Brodosplit, iz članka 6.6. Ugovora, da privremeno zadrži proporcionalnu vrijednost ključne etape ako nije dostavljena sva tehnička dokumentacija povezana s tom ključnom etapom.

98. Kad je riječ o pitanju potvrde, mislim da se ne može pošteno reći (kao što to čini LMG) da je Brodosplit prekršio svoje obveze iz ugovora uskraćivanjem (razumno ili ne) potvrde koja od njega nije zatražena (a koja se u to vrijeme, čini se, nije smatrala potrebnom). Međutim, argumentacija društva Brodosplit o zahtjevu u pogledu potvrde ipak ima obilježja prilično legalističkog naknadnog razmišljanja i prilično je nedosljedna s načinom na koji su stranke prethodno postupale u odnosu na odredbe o plaćanju iz Ugovora. Stoga:
- (1) , nikakva službena potvrda predstavnika društva Brodosplit da je KE2 dovršen nije pribavljena (ili se o njoj očito nije raspravljalo) prije fakture društva LMG za KE2 ili prije nego što je Brodosplit platio taj račun 30. kolovoza 2018.
- (2) nikakva službena potvrda predstavnika društva Brodosplit da je KE3 dovršen nije pribavljena (ili se o njoj očito nije raspravljalo) prije fakture društva LMG za KE3 ili prije nego što je Brodosplit platio KE3 (iako sa zakašnjenjem).
99. Predstavnici društva Brodosplit, naravno, sada kažu da su postupili u uvjerenju da su plaćanja za KE4 bila dospjela u skladu s izdanim fakturama (ali su sada obaviješteni da nisu); takvo bi uvjerenje moglo pobiti svaku tvrdnju da se Brodosplit odrekao svojih strogih prava kada nije bio znao (ili je tvrdio da nije znao) koja su ta prava. To je unatoč sljedećim činjenicama:
- (1) g. Vukičević je jasno znao odredbu o jeziku potvrde iz članka 6.6. Ugovora kada je poslao poruku od 22. siječnja 2019. g. Goldenu.
- (2) Prijedlozi plaćanja koji su dostavljeni naknadno moraju se promatrati s obzirom na okolnosti da je uprava društva Brodosplit bila upoznata s odredbama Ugovora u pogledu potvrde o dovršetku radova sadržanih u KE
- 4 (bez obzira jesu li bili svjesni mogućeg pravnog značaja takve potvrde kao pokretača dospelosti plaćanja).
- (3) Potvrda g. Debeljaka da će plaćanje biti izvršeno najkasnije do 3. lipnja 2018. izričito je potvrdila da su sve ključne etape do i uključujući KE5 dovršene.
100. Alternativni pravni argument društva LMG o pitanju potvrde temelji se na načelu estoppel i u tom kontekstu uvjeren sam da su predstavnici društva Brodosplit (g. Vukičević, gđa Mlinarić, g. Kunkera i g. Debeljak) učinkovito dali izjavu da društvo Brodosplit neće zahtijevati potvrdu da je KE4 završen. Ustrajanje na potrebi potvrđivanja dovršetka bilo je poprilično u suprotnosti s temom višemjesečnih rasprava o uvjetima plaćanja i/ili osiguranja obveza društva Brodosplit akreditivom ili ustupanjem obveza plaćanja i s djelomičnim plaćanjem izvršenim upućivanjem na fakturu br. 104496. Štoviše, obveza društva Brodosplit da izvrši plaćanje za KE4 i KE5 potvrđena je u e-poruci i pisanoj izjavi Predsjednika i Vlasnika društva Brodosplit od 9. svibnja 2019. u kojoj je jasno i nedvosmisleno navedeno da su ključne etape od 1. do 5. (tj. uključujući KE5) ostvarene i „dospjele na plaćanje“.
101. Smatram da je u kontekstu argumenta u pogledu načela estoppel nebitno jesu li ili nisu predstavnici društva Brodosplit u razdoblju od studenoga 2018. do raskida ugovora u svibnju 2019. bili upoznati sa zahtjevom u pogledu potvrde (iako je iz

korespondencije jasno da je g. Vukičević bio upoznat s tim početkom 2019.)

102. Također sam uvjeren da je LMG postupio na temelju takvih izjava tako što nije ponovno izdao svoje fakture za neke ili sve radove u okviru KE4 (kao što bi to lako mogao učiniti) ili (kao što je također lako mogao učiniti) zatražio službenu potvrdu da su relevantni radovi bili dovršeni, jer su sve uključene osobe dobro znale da su dovršeni i koju potvrdu bi bilo potpuno nerazumno da Brodosplit uskrati. LMG se nadalje oslanjao na izjavu društva Brodosplit da će pregovarati u dobroj vjeri o mogućim odgodama priznatih obveza plaćanja društva Brodosplit. Konačno, smatram da bi bilo potpuno nepravedno da Brodosplit naknadno promijeni svoj stav u smislu da zahtijeva ponovno izdavanje faktura ili traži potvrde koje se nisu mogle razumno uskratiti kako bi se spriječilo nastanak obveza plaćanja društva Brodosplit u pogledu KE4.
103. Također zaključujem da je Brodosplit onemogućen tvrditi da je plaćanje za KE4 dospjelo samo ako je relevantna faktura izdana nakon što su radovi sadržani u KE4 bili u potpunosti dovršeni. Naime, kao stvar tumačenja članka 6.6., nije postojao zahtjev da se relevantna faktura ne može izdati do nakon dovršetka radova, čak i ako iznos prikazan u fakturi možda neće postati plativ sve dok radovi doista nisu dovršeni, to jest mogla je biti posve legitimno izdana u iščekivanju dovršetka radova i unatoč tome biti potpuno valjana, kako ja smatram da jest.
104. U svakom slučaju također smatram da se Brodosplit u stvarnosti odrekao zahtjeva u pogledu potvrde u odnosu na KE4 ¹. G. Vukičević je toga jasno bio svjestan, ali je ipak nastavio davati obećanja o plaćanju. Ona su se zauzvrat mogla dati samo na temelju toga što se Brodosplit stvarno odrekao svojeg prava da zahtijeva potvrdu o dovršetku radova u vezi s KE4. ²
105. Stoga smatram da je KE4 bio plativ najkasnije u roku od 7 dana od datuma dovršetka relevantnih radova, tj. 30. siječnja 2019.

Ključna etapa 5.

106. Člankom 6.6, kako je navedeno u stavku 94., također se predviđa, u pogledu KE5, kako slijedi:

Plaćanje Ključne etape 5.: Odobreni nacrti sustava (dijagrami cjevovoda i instrumentacije) u skladu sa standardima Klasifikacijskog društva, s komentarima, od strane Klasifikacijskog društva

Peti (5.) obrok koji predstavlja [2.700.550] NOK - (10%) bit će doznačen elektroničkim prijenosom u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon što se od predstavnika [Brodosplita] pribavi potvrda o dovršetku (koja se neće neopravdano uskratiti), ali najkasnije šezdeset (60) kalendarskih dana nakon podnošenja Klasifikacijskom društvu.

107. Faktura društva LMG br. 104515 za KE5 od 16. siječnja 2019. izdana je prije nego što je KE5 dovršen 12. veljače 2019. Međutim, zbog prethodno navedenih razloga u vezi s KE4, to nije značilo da je nevaljana, da nikada nije postala plativa ili da

¹ u slučaju KE 5 nije bilo potrebno da plaćanje postane dospjelo.

² Vidjeti Chitty odlomak 22-041. Jasno je da odricanje ne mora biti u obliku koji se zahtijeva ugovorom za druge vrste radova.

KE5 nikad nije dospio osim ako LMG nije izdao daljnju fakturu 12. veljače 2019. ili nakon toga.

108. Kao i u slučaju KE4, zaključujem da je Brodosplit spriječen od ostvarenja svojih strogih zakonskih prava (1) da zahtijeva od društva LMG izdavanje daljnje fakture za KE5 nakon 12. veljače 2019. ili (2) da zahtijeva da njegov predstavnik potvrdi dovršetak KE5 prije nego što se aktivira njegova obveza plaćanja KE5. Kao što je prethodno spomenuto u vezi s KE4, pretpostavka za korespondenciju i rasprave u razdoblju od siječnja do svibnja 2019. bila je da je KE5 dospio i da društvu Brodosplit treba više vremena za plaćanje. Od datuma dospelja navedenog u fakturi br. 104515 (15. veljače 2019.) raspravljalo se i iznošeni su prijedlozi o akreditivu i mogućim planovima plaćanja pod pretpostavkom da je KE5 dospio. LMG se oslonio na izjave i postupanje društva Brodosplit tako što nije izdao daljnju fakturu za KE5 nakon 12. veljače 2019. i nije tražio od predstavnika društva Brodosplit da dostavi bilo kakvu potvrdu da je ključna etapa ostvarena, kao što je svima uključenima bilo jasno.
109. U ovom se slučaju odredbe članka 6.6. u odnosu na KE5 naravno razlikuju od onih koji se odnose na KE4 i uključuju zaštitni mehanizam za plaćanje potpuno neovisno o bilo kakvoj potvrdi predstavnika društva Brodosplit. Stoga se člankom 6.6. predviđa da se KE5 plaća najkasnije 60 kalendarskih dana nakon podnošenja nacrtu sustava Klasifikacijskom društvu. Dokazi pred tribunalom su da je dijagram cjevovoda i instrumentacije dostavljen Klasifikacijskom društvu 23. siječnja 2019; s tim da je Brodosplit prema svakom stajalištu trebao platiti KE5 najkasnije do 24. ožujka 2019.

NDVR2

110. NDVR2 se odnosi na promjenu s propelera s 4 na propeler s 5 lopatica, a dodatni trošak koji potražuje LMG iznosi 45.000 NOK. U NDVR2 utvrđuju se nacrti na koje je ta promjena utjecala i procjenjuje da je LMG zahtijevao 40 internih LMG sati (za koje LMG nije tražio plaćanje) i troškove podizvođača (SINTEF Ocean) od 45.000 NOK za koje je LMG tražio plaćanje.
111. Nema sumnje (1) da je promjenu izvršio Brodosplit, (2) da je radove izvršio LMG i (3) da je LMG snosio dodatne troškove podizvođača. Pitanje je je li Brodosplit pristao platiti dodatne troškove podizvođača od 45.000 NOK na temelju NDVR2.
112. NDVR2 je Brodosplit potpisao i prihvatio uz dodatak riječi (u rukopisu): „TROŠKOVI KOJE ĆE POKRITI LMG MARIN“. Iskaz g. Weira jest da je razumio da se to odnosi na interne troškove društva LMG, a ne na troškove podizvođača i, zbog tog razloga, LMG nije dao nikakav komentar u odgovoru i jednostavno je fakturirao društvu Brodosplit iznos od 45.000 NOK za NDVR2. Brodosplit nije izričito osporio tu fakturu.
113. Iskaz g. Vukičevića jest da je, prema njegovom mišljenju, promjena na propeler s 5 lopatica izvršena „na početku projekta i da su pritom nastali troškovi bili u okviru projekta kako je prvobitno dogovoreno“. Međutim, (1) promjenu je izvršio Kupac prema Brodograđevnom ugovoru 4. lipnja 2018. (tj. nakon Ugovora) i (2) LMG je dostavio dokumente prema Ugovoru na temelju propelera s 4 lopatice prije promjene koja je izvršena 4. lipnja 2018. Stoga se čini da je shvaćanje gospodina Vukičevića pogrešno. Naposljetku, u e-poruci g. Vukičevića od 10. svibnja 2019. pristaje se isplatiti društvu LMG nepodmireni iznos uključujući 45.000 NOK za NDVR2. LMG kaže da je ta e-poruka predstavljala (ili potvrdila) pristanak društva Brodosplit da plati 45.000 NOK za NDVR2 i smatram da je taj sporazum obvezujući za Brodosplit kao priznanje njegove obveze u odnosu na NDVR2.

Sporni NDVR-ovi

114. Tablica u nastavku sadržava sažetak spornih NDVR-ova

NDVR	Opis druge vrste radova	Datum kada ga je izdao LMG	Datum kada ga je potpisao BS	Iznos koji potražuje LMG (NOK)	Iznos koji nudi BS (NOK)
NDVR8	Povećanje kapaciteta bunkeriranja goriva	30.8.2018.	08.11.2018.	110.000	0
NDVR9	Promjena projekta postrojenja za pročišćavanje balastnih voda	04.9.2018.	08.11.2018.	60.000	5.000
NDVR10	Promjena projekta br. 3 u prostoriju za gospodarenje otpadom	05.10.2018.	08.11.2018.	200.000	20.000
NDVR11	Premještanje grijača	19.10.2018.	08.11.2018.	50.000	7.000
NDVR12	Ugradnja grijaćih spirala u sustav otpadnog ulja i mulja	01.11.2018.	08.11.2018.	45.000	15.000
NDVR13	Promjena pojedinosti graničnika za lance	01.11.2018.	08.11.2018.	45.000	12.000
NDVR16	Sanitarni odvodni cjevovodi	11.12.2018.	26.2.2019.	29.000	10.000
NDVR17	Ručno upravljanje ventilima s daljinskim upravljanjem	03.1.2019.	08.1.2019.	150.000	75.000
				689.000	144.000

115. Javlja se sljedeća pitanja:

1. Je li Brodosplit izgubio pravo na osporavanje dodatnih troškova koje je LMG imao na temelju spornih NDVR-ova zbog toga što Brodosplit nije uputio bilo kakav spor u vezi s dodatnim troškom Vještaku u roku propisanom u članku 8.5.?
2. Ako je tako, ima li LMG pravo potraživati dodatne troškove na temelju spornih NDVR-ova *quantum meruit*?
3. Ako je tako, koliki je razumni iznos na koji LMG ima pravo na temelju spornih NDVR-ova?

Brodosplit sada prihvaća (iako je izvorno osporavao) da tribunal ima nadležnost utvrditi je li plaćanje, i ako jest, koje plaćanje, dospjelo u odnosu na sporne NDVR-ove.

116. Što se tiče činjenica, Brodosplit (1) je zahtijevao da LMG izvrši izmjene tehničke dokumentacije zatražene u spornim NDVR-ima, (2) nije pristao na dodatni trošak koji LMG potražuje na temelju spornih NDVR-ova i (3) nije uputio nikakav spor u vezi s dodatnim troškom koji LMG potražuje na temelju spornih NDVR-ova Vještaku na vještačenje.

117. Člankom 8.5. propisano je sljedeće:

„Za bilo koju Drugu vrstu radova zbog koje nastaju dodatni troškovi Projektnih nacрта, dodatnu naknadu dogovaraju [LMG] i [Brodosplit]...

Ako Druga vrsta radova nije potrebna zbog promjene primjenjivih Pravila i propisa, ali je zahtijeva [Brodosplit], [LMG] obavještuje [Brodosplit] o nadoknadi [društvu LMG] i promjenama u vremenu isporuke uzrokovanim potrebnom Drugom vrstom radova u roku od deset (10) tekućih dana od primitka obavijesti [društva Brodosplit] o takvom zahtjevu. Ako se strane ne mogu dogovoriti o naknadi za nastale dodatne radove [društva LMG] (ako ih ima) i/ili promjeni rokova isporuke u roku od deset (10) tekućih dana od datuma kada je [LMG] obavijestio [Brodosplit] o naknadi dodatnih troškova i vremenskim promjenama Kupac može u narednih sedam (7) dana, predmet uputiti Vještaku u skladu s člankom 15.2.

Vještak, u roku od sedam (7) dana od datuma kada mu je pitanje prvi put upućeno, donosi odluku o odgovarajućoj naknadi dodatnih troškova [društvu LMG] i/ili promjenama datuma isporuke.

Nakon primitka odluke Vještaka, ako [Brodosplit] ustraje u zahtjevu za Drugu vrstu radova, bez obzira na neuspjeh strana da se dogovore o cijeni, [LMG] i [Brodosplit] odmah izvršavaju odgovarajući Nalog za drugu vrstu radova nakon čega [LMG] odmah izvršava Drugu vrstu radova, a [Brodosplit] plaća naknadu dodatnih troškova (ako postoje) koju odredi Vještak. Bilo koja od strana može, ako se ne slaže s odlukom Vještaka, uputiti pitanje na arbitražu u skladu s člankom 15.3.“

118. U članku 8.5. ne navodi se što će se dogoditi ako Brodosplit ne uputi Vještaku pitanje u pogledu nesuglasja u vezi s troškom koji LMG potražuje u Nalogu za drugu vrstu radova u potrebnom vremenskom okviru (tj. 7 dana nakon isteka razdoblja od 10 tekućih dana od datuma kada je LMG obavijestio Brodosplit o dodatnim troškovima na temelju NDVR-a), ali je u isto vrijeme zahtijevao od društva LMG da nastavi s naloženim izmjenama. LMG tvrdi da je pravilnim tumačenjem članka 8.5. Brodosplit izgubio pravo na osporavanje dodatnih troškova koje potražuje LMG i da bi svako drugo tumačenje članka 8.5. značilo da bi Brodosplit mogao izbjeći odgovornost za plaćanje dodatnih radova koje je zatražio da ih LMG izvrši jednostavno suzdržavši se od prosljeđivanja pitanja u pogledu njegova osporavanja dodatnih troškova Vještaku na vještačenje.
119. Ako se prethodno tumačenje članka 8.5. ne prihvati, LMG kaže da činjenica da Brodosplit nije u propisanom roku Vještaku uputio pitanje nesuglasja u vezi s troškom koji LMG potražuje mora značiti da Vještak nema ovlasti na temelju članka 15.2. utvrditi te troškove i iz toga proizlazi da Tribunal mora biti nadležan za rješavanje takvog spora na temelju članka 15.3.
120. LMG navodi da prema bilo kojem stajalištu ima pravo zahtijevati dodatne troškove spornih NDVR-ova *quantum meruit* na temelju toga da, ako nije određen razmjer naknade, pravom je propisana obveza plaćanja razumnog iznosa: Way/Latilla [1937.] 3 All ER 759.
121. LMG dalje navodi da je tvrdnja društva Brodosplit da bi načelo *quantum meruit* „u neopravdanom bogaćenju poništilo ugovorni sustav“ pogrešna i da je treba odbaciti

prvo, zato što je quantum meruit koji traži LMG ugovorni quantum meruit, a ne quantum meruit koji se temelji na neopravdanom obogaćivanju: vidjeti Benedetti/Sawiris [2014.] AC 938 na [9]; i drugo, u ovoj fazi analize pravni lijek koji traži LMG nije obuhvaćen Ugovorom tako da quantum meruit ne narušava ugovorni sustav.

122. Stoga je primarna argumentacija društva LMG ta da ima pravo na iznos koji se traži u spornim NDVR-ovima budući da je Brodosplit izgubio pravo na osporavanje tih iznosa. Ako je to pogrešno i ako se LMG mora osloniti na quantum meruit, tvrdi da se razumni iznos na koji ima pravo treba utvrditi usmjeravanjem na namjere strana (objektivno utvrđene), a ne bilo kakvu korist za Brodosplit: Benedetti/Sawiris na [9]. Sudovi nisu postavili stroge smjernice koje bi se primjenjivale u procjeni razumnog iznosa iako je „jasno da izvođaču treba platiti poštnu komercijalnu cijenu za obavljeni posao u svim relevantnim okolnostima“ (vidjeti, općenito, *Chitty on Contracts*, 33. izd., na 37-173).
123. Navodi se da su čimbenici koje treba uzeti u obzir pri procjeni takvog razumnog iznosa prikladno sažeti u *Keating on Construction Contracts* (11. izd.) na 4-040:

„Uvjeti na lokaciji i druge okolnosti u kojima su radovi izvršeni, uključujući postupanje druge strane, relevantni su za procjenu razumne naknade. Postupanje strane koja izvršava radove može biti relevantno. Dodaci mogu biti prikladni za produljenje radova, a odbici se mogu izvršiti za nedostatke radova ili projekt ili za neučinkoviti rad. Korisni dokazi u svakom konkretnom predmetu mogu uključivati neuspjele pregovore o cijeni, cijene u povezanom ugovoru, izračun koji se temelji na neto trošku rada i upotrijebljenog materijala plus iznos režijskih troškova i dobiti, mjerenja obavljenog posla i isporučenog materijala, te mišljenje tehničara/inženjera pripreme za izradu predmjera i predračuna radova, iskusnih građevinara ili drugih stručnjaka o razumnom iznosu. Iako je vještačenje često poželjno, ne postoji pravno pravilo da se mora provesti i u njegovom nedostatku sud obično čini sve što je u njegovoj moći na temelju materijala koji su mu predloženi kako bi procijenio razuman iznos. Posebno u slučaju ugovora o pružanju stručnih usluga gdje se plaća podrazumijevana razumna naknada, kombinacija pouzdanih dokaza o utrošenom vremenu i razumnoj satnici za taj posao omogućila bi određivanje razumne naknade. Ako se, u ugovornom kontekstu, obavljaju radovi osim onih predviđenih u okviru fiksne cijene, fiksna cijena može biti snažan dokaz koji pomaže u utvrđivanju razumne naknade za dodatni rad, barem u slučaju pružanja stručnih usluga.“

Zaključak o spornim NDVR-ovima

124. Moj zaključak o datumu dospijeca spornih NDVR-ova za koje smatram da su plativi jest da su dospjeli u razumnom roku nakon što su podneseni, a to znači posljednji datum na koji ih je Brodosplit mogao uputiti Vještaku za odluku u svakom pojedinom slučaju, tj. u roku od 17 dana od datuma izdavanja NDVR-a u kojem se navodi predloženi iznos³. Ne postoji nikakva osnova u Ugovoru ili na drugi način za navod g. Vukičevića da su trebali biti

³ Vidjeti Ugovor, članak 8.5. treći stavak

namireni kao rezultat pregovora kada su svi radovi društva LMG na temelju Ugovora bili obavljani (kada bi, naravno, LMG bio u puno slabijoj poziciji da pregovara o njima nakon što je obavio sav posao, ali nije primio nikakvu uplatu za sporne NDVR-ove). Stoga zaključujem da su u odnosu na relevantne sporne NDVR-ove rokovi dospjeća bili sljedeći:

NDVR8 16. rujna 2018.

NDVR9 21. rujna 2018.

NDVR10 22. listopada 2018.

NDVR11 5. studenoga 2018.

NDVR12 18. studenoga 2018.

NDVR13 18. studenoga 2018.

NDVR16 28. prosinca 2018.

NDVR17 20. siječnja 2019.

125. Smatram da su ovo primjereni datumi koje treba uzeti u obzir, bez obzira na rasprave i razmjene iz svibnja 2019. na temelju kojih je Brodosplit predložio, a LMG očito prihvatio da se dogovor o spornim NDVR-ovima i njihovu plaćanju odgodi za kasniji datum. Ne vidim da je postojao dogovor o tome (za razliku od prijedloga društva Brodosplit), ali čak i da je takav dogovor postojao, zaključujem da je ova odgoda bila uvjetovana time da Brodosplit izvrši plaćanja koja se obvezao izvršiti 3. lipnja 2019., ali što, prema dokazima, ne bi mogao učiniti.
126. Kad je općenito riječ o spornim NDVR-ovima, naveo bih da iskaz g. Weira smatram uvjerljivim i dajem mu prednost u odnosu na iskaz g. Kurtovića o ovom aspektu predmeta. Primjerena vrijednost koju treba uzeti u obzir u svakom slučaju u kojem je LMG izvodio radove po nalogu društva Brodosplit, a koji je bio izvan opsega radova predviđenih Ugovorom, prema mojem je mišljenju razumni procijenjeni trošak društva LMG za izvođenje radova na projektiranju, uključujući relevantne nacрте, te da ih odobri Klasifikacijsko društvo u slučajevima kada je takvo odobrenje bilo potrebno, plus element profita koji je u skladu s postotkom dobiti koju LMG očekuje na projektu kao cjelini prema izvornom proračunu. Zapravo, iskaz je bio da je dobit društva LMG od Ugovora bila znatno manja od njegove dobiti iz proračuna, ali smatram da je dobit iz proračuna odgovarajuće mjerilo kada se uzme u obzir vrijednost izvršenih dodatnih radova. Trošak stvarno izvršenih radova mogao je, a možda i ne, biti onoliko koliko je navedeno u ponudi, ali, s obzirom na njegovo iskustvo u procjenama troškova, nemam razloga sumnjati da su procjene g. Weira u pogledu troškova i predložena dobit bili u skladu s ovim načelima. Ne prihvaćam da je odgovarajuća polazna točka trošak za koji Brodosplit smatra da bi ga mogao imati u izvođenju samih radova.
127. U odnosu na svaki od spornih NDVR-ova, zaključujem da su naloženi radovi bili dodatni uz one za koje se očekivalo da će ih LMG izvršiti na temelju Ugovora i da je vrijednost koju je procijenio g. Weir primjerena. Međutim, smatram da je u svakom slučaju primjereno dopustiti i popust od 5 % za eventualno sniženje cijene pregovorima ili kako je to procijenio Vještak. Stoga, vrijednost naloga za drugu vrstu radova jest sljedeća:
- NDVR8: 104.500 NOK
NDVR9: 57.000 NOK
NDVR10: 190.000 NOK
NDVR11: 47.500 NOK
NDVR12: 42.750 NOK
NDVR13: 42.750 NOK
NDVR16: 27.550 NOK
NDVR17: 142.500 NOK

Ukupno: 654.550 NOK.

Je li Brodosplit 24. svibnja 2019. počinio bitnu povredu i/ili očekivanu bitnu povredu Ugovora

128. Ugovorom se zahtijeva „pravodobno“ plaćanje dospjelih iznosa: članak 2.(c) Njime se ne predviđa izričito pravo društva LMG na raskid u slučaju neplaćanja društva Brodosplit, ali člankom 14.1. propisuje se da strana može:
- „raskinuti Ugovor prije završetka Projektnih nacrti [između ostalog] u slučaju bilo kakvog bitnog neispunjenja obveza iz ovog Ugovora“
- nakon obavijesti Strane koja je izvršila raskid ugovora o takvom neispunjenju obveza, strana koja je propustila ispraviti takvo neispunjenje obveza u roku od trideset (30) dana.
129. LMG se ne oslanja na ovo izričito pravo na raskid⁴, već na ono što navodi da je njegovo običajno pravo na raskid ako je Brodosplit počinio bitnu povredu ili očekivanu bitnu povredu Ugovora.
130. Pravni kriteriji za ono što predstavlja bitnu povredu odnosno očekivanu bitnu povredu dobro su utvrđeni u smislu općih načela. Suci su usvojili niz često citiranih „otvorenih“ izraza kako bi opisali što se podrazumijeva pod bitnom povredom ili očekivanom bitnom povredom; na primjer, da posljedice povrede moraju biti „toliko ozbiljne da nedužnoj strani uskrate u biti potpunu korist od ugovora“: Hongkong Fir Shipping Co Ltd/Kawasaki Kisen Kaisha Ltd [1962.] 2 QB 26 na [72]; ili da povreda mora biti takva da „oštećenoj strani uskrati znatan dio koristi na koju ima pravo prema ugovoru“: Decro-Wall International S.A./Practitioners in Marketing Ltd [1971.] 1 W.L.R. 361 na [380]; ili povreda mora „zadirati u bit ugovora“: Federal Commerce/Molena Alpha (The Nanfri) [1979.] AC 757 na 779).
131. Ali u svakom konkretnom predmetu sud ili tribunal ne može izbjeći „višečimbeničko“ razmatranje posebnih okolnosti, pri čemu su glavni čimbenici koje treba uzeti u obzir priroda uvjeta, vrsta i stupanj povrede te posljedice povrede za oštećenu stranu: Valilas/Januzai [2014.] EWCA civ 436 na [53].
132. Brojni najznačajniji predmeti bitne povrede/očekivane bitne povrede uključuju neizvršenje obveze plaćanja različitih iznosa i razdoblja kašnjenja. Iz ovih je predmeta jasno da uvjet kojim se predviđa plaćanje do određenog datuma obično nije „uvjet“ ugovora u pravnom smislu, tj. uvjet takav da svaka povreda daje pravo oštećenoj strani da raskine ugovor i zatraži naknadu štete⁵. Hoće li neizvršenje jednog ili više plaćanja do datuma dospelja na temelju ugovora predstavljati bitnu povredu ili može dovesti do odustajanja od ugovora ovisit će o vaganju čimbenika za koje su sudovi naveli da ih treba procijeniti. Ne smatram da u ovom slučaju zahtjev za „pravodobnim“ plaćanjem iz članka 2. Ugovora ne čini „vrijeme bitnim“ dijelom Ugovora i stoga uvjetom Ugovora u pravnom smislu, niti se to tvrdilo.
133. U ovom predmetu LMG tvrdi da je e-poruka društva Brodosplit od 23. svibnja 2019., uzeta u obzir zajedno s kontekstom postupanja društva Brodosplit u cjelini i čitana na temelju njega, predstavljala bitnu povredu i/ili očekivanu bitnu povredu Ugovora koje je LMG imao pravo prihvatiti te je i prihvatio

⁴ Iako je LMG prethodno 22. siječnja 2019. dao obavijest o neispunjenju obveza utvrđenu člankom 14.

⁵ Drukčija je pozicija ako je vrijeme izričito utvrđeno kao „bitno“: Bunge Corporation/Tradax Export SA [1981.] UKHL 11

kao raskid Ugovora 24. svibnja 2019. LMG se oslanja na sljedeće postupanje društva Brodosplit:

(a) Brodosplit je počinio povredu članka 6.6. time što nije platio obroke koji su dospjeli nakon dovršetka ključnih etapa 4. i 5., i

(b) Brodosplit je počinio povredu članaka 8.2. i 8.5. time što nije platio dospjele iznose za NDVR-ove od NDVR1 do NVDR19; i

(c) Brodosplit nije ispunio svoja obećanja da će platiti i/ili jamčiti plaćanje dospjelih iznosa u više navrata u razdoblju od siječnja do svibnja 2019., očekujući da će LMG i dalje snositi troškove kako bi isporučio preostalu projektnu dokumentaciju koja je potrebna kako bi Brodosplit mogao izgraditi i isporučiti Plovilo svojem kupcu.

134. Baveći se „prirodom“ pojma, LMG navodi da je svrha ugovornih odredbi za plaćanje u okviru ključne etape (ili faze) u ugovoru ove prirode osigurati da se izvođaču isplaćuju iznosi po dovršetku radova u fazama i stoga prije nego što se od njega zahtijeva da snosi dodatne troškove na temelju Ugovora. Navodi se da je imperativ samo veći ako, kao u ovom slučaju, LMG nije imao izričito pravo obustaviti radove (iako je barem dvaput zaprijetio da će to učiniti). Navodi se da je Brodosplit na taj način nastojao narušiti središnje načelo Ugovora te je cijelo vrijeme insistirao na ispunjavanju svojih obveza iz Ugovora (i vlastitih obećanja i planova plaćanja) na način koji je u bitnome nesukladan s tim obvezama.
135. U pogledu „posljedice“ kršenja, LMG navodi da su neispunjenja obveza društva Brodosplit ozbiljno utjecala na likvidnost društva LMG zbog toga što je morao svoj projektni tim i podizvođače mobilizirati na Ugovoru. Stoga je Brodosplit „cinično, jednostrano i ustrajno“ zahtijevao od društva LMG da kreditira Brodosplit. LMG navodi da je Brodosplit u razdoblju od najmanje šest mjeseci sebi prisvojio pravo da jednostrano određuje hoće li plaćati ikakve iznose, koje će iznose platiti i kada će ih platiti.
136. Što se tiče „stupnja“ kršenja, LMG upućuje na činjenicu da je LMG u ožujku i ponovno u svibnju 2019. pokušao navesti Brodosplit da se obveže platiti nepodmirene iznose (uključujući sporne NDVR-ove) prema dogovorenom planu. Propust društva Brodosplit da ispoštuje svoje obećanje da će platiti iznos od 100.000 EUR do 24. svibnja 2019. bio je „kap koja je prelila čašu“ te je, uz ranija kršenja, poslužio kao opravdanje društvu LMG za raskid Ugovora. Navodi se da je ovaj zadnji propust uništio ono malo povjerenja koje je LMG imao u obećanja ili sposobnost društva Brodosplit da plati mnogo veći iznos (5.459.736 NOK) do 3. lipnja 2019., kao što je obećao g. Debeljak, većinski dioničar matičnog društva društva Brodosplit (i koji bi, u slučaju da ne bi mogao ispoštovati u onoj mjeri u kojoj bi morao, bio financiran iz sredstava zajma HBOR-a koji su isplaćeni tek 2 mjeseca kasnije).
137. Ukratko, LMG navodi da je nemogućnost društva Brodosplit da izvrši obećani predujam od 100,00 EUR zajedno s njegovim kršenjima Ugovora i postupanjem u cjelini „zadirala u bit Ugovora“, tako da bi razumna osoba zaključila da Brodosplit nije namjeravao biti obavezan Ugovorom i bio je spreman ispuniti samo svoje vlastite obveze iz Ugovora (ako uopće) na način koji je u bitnome nesukladan s tim obvezama.
138. U tom kontekstu, Brodosplit tvrdi da čak i ako možda nije platio iznose na temelju Ugovora prema njihovom dospelju⁶, razlog za njegov propust bile su privremene poteškoće s novčanim tokom

⁶ To je naravno primarni argument društva Brodosplit sada kada je utvrđeno da KE4 i KE5 i sporni NDVR-ovi nisu dospjeli

koje se mogu pripisati propustu njegovih bankara ili bankara njegovog matičnog društva da isplate značajan zajam koji je bio dogovoren za potporu projekta za izgradnju Plovila i propustu nekog drugog od njegovih kupaca da plati obrok za koji se očekivalo da će biti plaćen prema ugovoru koji je osporen i gdje je spor upućen na arbitražu; da bi u konačnici platio dospelje iznose, možda već u lipnju 2019.; te da za LMG nije bilo razumno doći do zaključka da dospelji iznosi ne bi bili plaćeni u cijelosti. Stoga se navodi da kršenja nisu „zadirala u bit Ugovora“, već da je LMG mogao primiti odgovarajuću nadoknadu na temelju kamata na dospelje iznose koje se obračunavaju do plaćanja glavnice (iako mi nije poznato da je Brodosplit dao bilo kakvu ponudu da će platiti kamate na zadržane iznose).

139. Moj je konačan zaključak taj da su propusti društva Brodosplit u pogledu plaćanja bili ne samo za svaku osudu s poslovnog aspekta, nego su predstavljali i bitnu povredu, odnosno očekivanu bitnu povredu Ugovora.
140. Što se tiče njegove „prirode“, uvjet koji je prekršen u ovom slučaju bila je obveza plaćanja za radove koje je LMG nedvojbeno obavio tijekom ugovornog odnosa koji je trajao otprilike 2 godine. Plaćanja koja Brodosplit nije pravodobno izvršio predstavljala su približno 19% ukupnih ugovornih plaćanja društvu LMG plaćenih ili dospeljih na datum navodnog raskida⁷. Iako se ovaj postotak možda ne čini jako velikim u odnosu na plaćanja po Ugovoru u cjelini, bio bi dovoljan da se u znatnoj mjeri izbriše predviđena dobit društva LMG od Ugovora i stoga u velikoj mjeri poništi njegov komercijalni razlog za sklapanje tog Ugovora.
141. LMG prilično namjerno naziva postupanje društva Brodosplit „ciničnim“ (bez sumnje u vezi s upotrebom izraza „cinično“ u presudi suca Tuckeya u predmetu Alan Auld Associates Ltd/Rick Pollard Associates [2008] EWCA Civ 665 na [20]⁸). Iako je neizvršenje obveze nedvojbeno trajalo dulje vremena, po mojem mišljenju ono nije bilo takvo da bi nužno dovelo do zaključka da Brodosplit neće ili neće moći platiti društvu LMG puni dospelji iznos (uključujući u slučaju spornih NDVR-ova iznos za koji je pravilno procijenjeno da je dospio). Čini mi se da su uprava društva Brodosplit i njegovo matično društvo u takvoj situaciji da su pomalo očajnički pokušavali žongirati s obvezama plaćanja društva Brodosplit i isplatiti one vjerovnike čija su potraživanja bila najhitnija kada nisu dobili sredstva od HBOR-a ili kupaca nekoliko brodova koja su očekivali dobiti u prvoj polovini 2019. ili čak prije. Možda bi se, u mjeri u kojoj bi Brodosplit možda radije iskoristio svoje ograničene resurse za plaćanje dobavljačima opreme, čija je isporuka opreme možda bila ključni dio projekta, umjesto da plaća izvođaču kao što je LMG, čiji je veći dio posla već bio obavljen, za postupanje društva Brodosplit moglo reći da je bilo „cinično“. To međutim ne znači nužno da je povreda bila nepopravljiva ako se moglo očekivati da će plaćanje u cijelosti biti izvršeno, iako uz kašnjenje.
142. Što se tiče utjecaja povrede na LMG, g. Andersen je u svojem iskazu naveo da je prihod od Ugovora bio značajna sastavnica ukupnog prometa društva LMG. Nema sumnje da je neplaćanje društva Brodosplit bilo mnogo više od manje neugodnosti.

na plaćanje, iako navodi da je od siječnja do svibnja 2019. vjerovao da su KE4 i KE5 tada dospelji na plaćanje.

⁷ 4.994.263 NOK / 26.195.335 NOK. Ovi iznosi ne uključuju NDVR-ove

⁸ U tom se predmetu smatralo značajnim da je vjerovnik u potpunosti ovisio o plaćanjima dužnika i nije imao druge izvore prihoda u onome što je, iako je bila riječ o ugovoru o uslugama, bilo slično ugovoru o radu: vidjeti točke [18.] i [20.] presude suca Tuckeya.

- Ipak, na temelju predloženih dokaza ne čini mi se da je neplaćanje bilo ključno za opstanak poslovanja društva LMG s obzirom na njegove bankarske odnose i, ako bi se morao osloniti na njega, moguću kratkoročnu potporu njegovog matičnog društva.
143. U konačnoj analizi mislim da je najkritičniji čimbenik koji treba uzeti u obzir taj je li s objektivnog stajališta bilo razumno da LMG zaključi da Brodosplit neće izvršiti neizvršena plaćanja u cijelosti, što uključuje KE6 koja bi dospjela za preostale usluge potrebne za dovršetak radova predviđenih Ugovorom. G. Andersen, jasno i razumljivo ogorčen situacijom, rekao je da je mislio da Brodosplit neće platiti i nemam razloga sumnjati da je, subjektivno, istinski bio tog uvjerenja. Je li to ipak bio zaključak koji bi izveo objektivni promatrač u posjedu relevantnih činjenica?
144. Čini se da je stvarni razlog neplaćanja taj što Brodosplit ili njegovo matično društvo nisu bili u mogućnosti povući sredstva iz bankovnog kredita koji su dogovorili za financiranje projekta te što nisu mogli iskoristiti očekivani prihod od nekih drugih projekata koji nije došao. Koliko su o tome postojali dokazi, čini se da se kašnjenje barem djelomično može pripisati rezultatima dubinske analize provedene u ime HBOR-a, no iz iskaza g. Šoića jasno je da je takav bankovni kredit bio spreman. Zapravo je njegov iskaz bio taj da će banka naposljetku staviti na raspolaganje relevantna sredstva kako bi se društvu Brodosplit omogućilo plaćanje vjerovnicima uključujući LMG, a zapravo su sredstva na kraju isplaćena u kolovozu 2019., gotovo godinu dana nakon što je g. Šoić očekivao da će biti stavljena na raspolaganje.
145. Uzimajući u obzir iskaz g. Šoića o bankovnom financiranju društva Brodosplit koji je sad dostupan društvu LMG i tribunalu, mislim da je lako doći do zaključka da bi Brodosplit doista na kraju izvršio dospjela plaćanja društvu LMG, s mogućim izuzetkom nekih ili čak svih spornih NDVR-ova i možda kamata. Jasno je da je Brodosplit računao na to da će bankovnim financiranjem moći podržati svoj novčani tok, a bankovno financiranje, iako je kasnilo, bilo je izvor sredstava kojima će Brodosplit naposljetku moći pristupiti. Visoka razina uvjerenosti društva Brodosplit i g. Debeljaka da će banka dopustiti povlačenje sredstava do svibnja ili početka lipnja 2019. (ili čak i prije) bez sumnje je bio razlog zbog kojeg je g. Debeljak bio spreman preuzeti obvezu 9. svibnja 2019. Međutim, relevantna sredstva zapravo nisu isplaćena do kolovoza 2019. Iz dokaza nije vidljivo jesu li i kada su naposljetku primljeni obroci u vezi s ugovorima za gradnje br. 483, 484 ili 487 koje je g. Šoić prvotno očekivao u razdoblju od siječnja do svibnja 2019., ali prihvaćam da bi samo sredstva zajma HBOR-a bila dovoljna da omogući društvu Brodosplit da društvu LMG plati dospjele iznose.
146. Međutim, prethodno navedeno stajalište da bi Brodosplit izvršio plaćanje u roku od otprilike 3 mjeseca od raskida Ugovora stajalište je koje objektivni promatrač sada možda može lako stvoriti gledajući unatrag, tj. na temelju informacija koje je g. Šoić dao u svojem iskazu na raspravi. Problem s tim za Brodosplit jest taj što Brodosplit prije raskida Ugovora nije društvu LMG objasnio, ili svakako nije na odgovarajući način objasnio, ukupni financijski položaj i strategiju društva Brodosplit/DIV. U korespondenciji se navodi nekoliko upućivanja na nedostatak bankovnih sredstava kao razlog za kašnjenje plaćanja (npr. poruka g. Kunkere od 12. veljače 2019.: vidjeti prethodni stavak 49.) i nedostatak očekivanih plaćanja od klijenata (npr. vidjeti poruku g. Vukičevića od 24. svibnja 2019.). Međutim, dvojbeno je da je g. Vukičević u potpunosti posjedovao relevantne informacije kako bi društvu LMG pružio cjelovito objašnjenje. Nije bilo intervencije g. Šoića ili nekoga sličnog položaja i znanja o financijskim poslovima društva Brodosplit ili DIV

Grupe da se društvu LMG pruži bilo kakvo objašnjenje zašto sredstva trenutačno nisu dostupna, ali će biti uskoro. Nedvojbeno je bilo prilika da g. Šoić dade potpuno objašnjenje (kao što je to učinio nedavno, na primjer u st.

14. njegovog Iskaza svjedoka), ali je rekao da smatra da nije prikladno ili uobičajeno otkrivati pojedinosti cjelokupnog načina financiranja društva Brodosplit. Iako ovo može predstavljati uobičajenu razinu otkrivanja podataka od strane DIV Grupe i društva Brodosplit dobavljačima općenito, smatrao sam to iskreno prilično arogantnim u situaciji u kojoj se od dobavljača tražilo da prihvati trajna neispunjena obećanja plaćanja, bez pristupa saznanjima o tome što se događa iza kulisa u poslovima između DIV Grupe i njezine banke ili društva Brodosplit i njegovih kupaca. Čini se da je pristup društva Brodosplit bio taj da bi LMG u konačnici trebao biti zadovoljan kategoričnom izjavom g. Debeljaka (iako je to ostavilo otvorenu raspravu o spornim NDVR-ovima i mogućem konačnom iznosu za plaćanje).

147. U predmetu Valilas/Januzaj postojao je jasni dokaz da bi mehanizam kojim je dužnik primio plaćanje od lokalne Ustanove za upravljanje zdravstvenim uslugama (engl. *Primary Care Trust*) za svoje usluge značio da bi vjerovnik na kraju primio plaćanje u cijelosti i da je vjerovnik morao biti svjestan toga. To je bio značajan čimbenik u odluci većine Žalbenog suda da kašnjenje plaćanja nije predstavljalo bitnu povredu ili očekivanu bitnu povredu. U ovom predmetu, bez uvjerljivog objašnjenja izvora financiranja društva Brodosplit za plaćanja koja su dospjela ili koje će postati dospjela, bilo je razumno da objektivni promatrač koji poznaje povijest neplaćanja (i opravdanja i djelomičnih plaćanja) dođe do zaključka da Brodosplit naposljetku ne bi platio neplaćene iznose KE4 i KE5, KE6, NDVR-ova ili kamata u cijelosti. Smatram da je to slučaj bez obzira na to što je Brodosplit najveći brodograditelj u Hrvatskoj, što ima dugu povijest brodogradnje i očito jako pozitivno imovinsko stanje. Jasno je da je imao vrlo teško stanje novčanog toka ako nije bio u mogućnosti podmiriti plaćanje iznosa dugova društvu LMG.
148. Kako je g. Vukičević priznao, Brodosplit nije namjeravao platiti sporne NDVR-ove do konačne isporuke Plovila, što nije bilo u skladu s uvjetima Ugovora, koji je uključivao mehanizam za ocjenjivanje spornih NDVR-ova od strane stručnjaka. Iznos spornih NDVR-ova možda nije bio toliko značajan, promatrano u odnosu na neplaćene iznose za KE4 i KE5, i naposljetku za KE6 u cjelini, da bi neplaćanje spornih NDVR-ova samo po sebi moglo biti bitna povreda ili očekivana bitna povreda društva Brodosplit i „zadirati u bit“ Ugovora.
149. Posljednje što je g. Debeljak rekao 9. svibnja 2019. bilo je da će Brodosplit platiti preostali iznos za KE4 i KE5 3. lipnja 2019. (očito ne uključujući kamate) te da će strane razgovarati i međusobno dogovoriti uvjete plaćanja KE6 i spornih NDVR-ova „nakon što budu konačno odobreni nacrti prema dogovorenom opsegu posla“. Iako se riječi upotrijebljene u pismu malo razlikuju od uvjeta iz članka 6., u kojem se preciziraju uvjeti plaćanja KE6, ne čini mi se da je to značajno odstupanje od ugovornih uvjeta u pogledu KE6, posebno s obzirom na to da ugovorni uvjeti uključuju i upućivanje, kao uvjet plaćanja, na Brodosplit, Klasifikacijsko društvo i druga odobrenja „bez ikakvih preostalih komentara koji se odnose na opseg posla Projektanta“.
150. G. Andersen očito je bio zabrinut da će Brodosplit iskoristiti svoju poziciju da izvrši pritisak na LMG na kraju Ugovora kada posao društva LMG bude dovršen ovisno o rješavanju komentara (koji bi se navodno mogli odnositi na bilo koji dio radova društva LMG, ne samo one koji su uključeni u KE6). G. Andersen nije želio da LMG izvrši bilo kakve daljnje radove dok barem ne primi plaćanje za KE4 i KE5 u cijelosti. Brodosplit,

s druge strane, već je naznačio da ima potraživanja za troškove rješavanja problema s nacrtima koje je dostavio LMG, iako ih je odobrilo Klasifikacijsko društvo. Istina je da je u ovoj fazi LMG doista zadržao određeni utjecaj u odnosu na plaćanje KE6 jer, bez doprinosa društva LMG, nije bilo lako, ili je svakako bilo skuplje, samom društvu Brodosplit proizvesti materijal potreban za dovršetak izračuna i knjižice stabilnosti koja bi bila potrebna da bi Plovilo steklo svoj ugovorni klasifikacijski status.

151. Međutim, iako su argumenti fino uravnoteženi, usvajajući pristup većine članova Žalbenog suda u predmetu Valilas/Januzaj i drugim navedenim predmetima, smatram da su, bez objašnjenja namjeravanog izvora financiranja društva Brodosplit i razloga zašto financiranje nije bilo izgledno, povrede koje je počinilo društvo Brodosplit, a koje su bile trajne i nesnosne, „zadirale u bit Ugovora” jer ga je još trebalo izvršiti, te su opravdale raskid Ugovora od strane društva LMG 24. svibnja 2018. Neizvršenje obećanog djelomičnog plaćanja krajem svibnja i razumno tumačenje poruke g. Vukičevića kao naznake da 3. lipnja ne bi bio plaćen nikakav iznos unatoč uvjerenjima iz pisma g. Debeljaka, s obzirom na prethodnu povijest kašnjenja plaćanja, prema mojem mišljenju dokazuje da je Brodosplit počinio bitnu povredu ili očekivanu bitnu povredu Ugovora.

Naknada štete zbog bitne povrede Ugovora

152. LMG potražuje naknadu štete uzrokovane bitnom povredom i/ili očekivanom bitnom povredom društva Brodosplit u iznosu od 248.739 NOK. Potraživanje društva LMG zapravo se odnosi na gubitak dobiti koju bi ostvarilo u završnoj fazi projekta.
153. Potraživanje društva LMG izračunano je kao (1) iznos koji je dospio na temelju članka 6.6. za dovršetak KE6 (810.165 NOK) umanjen za (2) troškove koje bi LMG imao za dovršetak KE6 (561.426 NOK). Za LMG g. Weir, koji je pripremio relevantne procjene troškova, navodi da su dodatna 22 dokumenta bila potrebna za dovršetak radova koji se zahtijevaju Ugovorom nakon 24. svibnja 2019., podijeljeni na sljedeći način:
- (1) Tehnički dokumenti koji još nisu dostavljeni društvu Brodosplit na dan 24. svibnja 2019. (8 dokumenata čiji je trošak za LMG iznosio 175.950 NOK); i
- (2) Tehnički dokumenti koji su već dostavljeni društvu Brodosplit u jednoj ili više revizija prije 24. svibnja 2019., a koji su tek trebali biti dovršeni do 24. svibnja 2019. (14 dokumenata čiji je trošak za LMG iznosio 385.476 NOK.
154. Za Brodosplit g. Kurtović je utvrdio 53 tehnička dokumenta koja treba dostaviti ili dovršiti. Brodosplit tvrdi da troškovi koje bi LMG imao za postizanje „konačnih odobrenih nacrtā” potrebnih za pokretanje plaćanja za KE6 (iznos koji je već značajno povećan u odnosu na onaj u izvornom zahtjevu društva LMG) još uvijek ozbiljno podcjenjuju stvarno stanje. Ova se procjena dijelom temelji na činjenici da Brodosplit tvrdi da je bilo mnogo nedostataka u materijalu koji je dostavio LMG za koje bi LMG trebao potrošiti vrijeme na raspravu i ispravljanje, a dijelom na troškovima za koje se tvrdi da ih je Brodosplit imao za izvođenje radova u vezi s KE6 koje LMG nije izvršio nakon 14. svibnja 2019.
155. G. Weir je objasnio stajalište u vezi s navodnim nedostacima i uglavnom prihvaćam njegovo objašnjenje, osim što smatram da bi iznos troškova društva LMG trebao biti povećan za 5% kako bi se uračunala potreba za daljnjim ulaznim informacijama u odnosu na navodne nedostatke (uzimajući u obzir činjenicu da su gotovo svi nacrti odobreni bez komentara Klasifikacijskog društva). Što se tiče preostalih radova, čini mi se da g. Kurtović trošak promatra s pogrešnog gledišta u smislu

troškova koje je Brodosplit imao. Za Brodosplit je nedvojbeno bilo skuplje završiti radove nego što je bilo za LMG nastaviti izvoditi i dovršiti radove na temelju vlastitog prethodnog doprinosa.

156. Stoga prihvaćam iznose koje je naveo g. Weir s prethodno navedenom prilagodbom te smatram da LMG ima pravo na naknadu štete u iznosu od 192.596,40 NOK (iznos od 810.165 NOK umanjen za 617.568,60 NOK).

Ugovorna kazna

157. Kako je navedeno u prethodnom stavku 5., izmijenjenim zaključkom o postupovnim pitanjima br. 1 predviđa se utvrđivanje sljedećih pitanja koja proizlaze iz protuzahtjeva Tuženika navedenih u stavcima br. 38, 39 i 43.2. izmijenjenih podnesaka u okviru obrane i protuzahtjeva:

(A) Je li Ugovor raskinut prije Datuma isporuke i, ako jest, je li Tužitelj obavezan platiti ugovornu kaznu na temelju članka 9.1.2.?

(B) Ako Tužitelj nije primio ulazne informacije od Tuženika u pogledu tehničke dokumentacije u rokovima utvrđenima u Prilogu III., ima li Tužitelj obvezu platiti ugovornu kaznu za svaki propust za koji je odgovoran u pogledu dostavljanja predmetne tehničke dokumentacije do datuma utvrđenih u Prilogu III. ili kašnjenje Tuženika u pružanju ulaznih informacija znači da je raspored iz Priloga III. bio promijenjen, te ako je tako, u kojoj mjeri?

(C) Je li mogućnost zahtijevanja plaćanja ugovorne kazne uvjetovana time da Tuženik obavijesti Tužitelja tri dana unaprijed o svojoj namjeri da počne s obračunavanjem ugovorne kazne za kašnjenje u skladu s člankom 9.1.1.?

158. Stajalište je društva LMG je da se prvo od navedenih pitanja ne postavlja jer Brodosplit ne ustraje na tužbenom razlogu na kojem se ono temelji. To je izgleda prihvatio Brodosplit, koji se nije osvrnuo na prvo pitanje u svojim završnim podnescima.
159. Kad je riječ o drugom pitanju, Brodosplit tvrdi da LMG ima obvezu plaćanja ugovorne kazne na temelju članka 9.1.2. Ugovora zbog činjenice da su određeni projektni nacrti koje je LMG trebao izraditi isporučeni više od 5 radnih dana kasnije od datuma na koji su relevantni nacrti trebali biti isporučeni na temelju članka 1.(a) i Priloga III. Ugovora. LMG navodi da je, ako su relevantni nacrti dostavljeni sa zakašnjenjem, to zbog toga što su relevantne ulazne informacije iz društva Brodosplit dostavljene kasnije od datuma navedenih u Prilogu III. Društvo Brodosplit navodi da su se u ovom slučaju datumi relevantnih isporuka društva LMG trebali automatski pomaknuti unatrag za razdoblja za koja je odgođen doprinos društva Brodosplit te da bi se ugovorna kazna trebala računati od novih datuma isporuke jer se smatra da su izmijenjeni. LMG to opovrgava i navodi da nakon što su isporuke odgođene zbog odgođenog doprinosa društva Brodosplit, nema osnove za reviziju izvornih datuma isporuke u pogledu plaćanja ugovorne kazne, tako da se ne može platiti ugovorna kazna za odgođene isporuke.
160. LMG nadalje navodi da je preduvjet za bilo kakav zahtjev za ugovornu kaznu na temelju članka 9.1.2. Ugovora taj da je Brodosplit trebao poslati obavijest u kojoj je naveden datum od kojeg se obračunava ugovorna kazna. Takve obavijesti nisu dane i stoga nije mogla postojati obveza društva LMG u pogledu plaćanja ugovorne kazne.

161. Prvo, kad je riječ o zahtjevu za produljenje datuma početka naplate ugovorne kazne zbog odgođenog doprinosa Graditelja, u članku 2.(a) Ugovora jasno se navodi da je obveza društva Brodosplit da „pruži relevantne informacije navedene u Prilogu III. i u roku navedenom u nastavku”. Relevantna odredba Ugovora „u nastavku” jest članak 4. Članak 4.1.3. glasi kako slijedi:

„Kada Graditelj smatra da je Projektant primio cjelovit skup ulaznih informacija prema svakoj stavci Priloga III., Graditelj o tome u pisanom obliku obavješćuje Projektanta. U toj se obavijesti navodi svaka predmetna stavka Priloga III. i ulazne informacije koje su dostavljene za tu stavku. Ako se Projektant ne slaže s obaviješću Graditelja, o takvom neslaganju odmah će obavijestiti Graditelja, ali ne kasnije od tri (3) radna dana od datuma primitka obavijesti Graditelja, te će navesti razloge za isto:

a) ako se Graditelj slaže s obaviješću Projektanta izdanom u skladu s prethodnim člankom 4.1.3., Graditelj dostavlja preostale zatražene informacije u roku od pet

(5) radnih dana od primitka takve obavijesti. U slučaju da Graditelj ne dostavi ulazne informacije u propisanom roku, Projektantu će biti odobreno produljenje roka isporuke, u skladu s kašnjenjem u izradi Projektnih nacrti koje je stvarno uzrokovano kašnjenjem predmetnih ulaznih informacija.”⁹.

162. Ako su ovim mehanizmom upravljale strane, onda smatram da su riječi „produljenje roka isporuke, u skladu s kašnjenjem u izradi Projektnih nacrti” ključne za riječi iz članka 9.1.1. koji obuhvaća odgovornost za „kašnjenje u dostavi nacrti i dokumenata, uključujući eventualnu tehničku dokumentaciju, nakon isteka rokova za dostavu utvrđenih u Prilogu III.”, tako da izraz „dogovoreni Datum isporuke” u članku 9.1.2. mora značiti datum isporuke za relevantni nacrt ili dokument koji je produljen primjenom odredbi članka 4.1.3(a). Daljnja kvalifikacija „i takva kašnjenja koja se ne mogu pripisati Graditelju ili uzrocima koji omogućuju produljenje roka u skladu s ovim ugovorom” mora se tumačiti tako da se odnosi na daljnja kašnjenja nakon datuma isporuke koji je produljen primjenom članka 4.1.3(a), ne na kašnjenja koja su sama po sebi dopuštena primjenom članka 4.1.3(a).

163. Međutim, bez obzira na to, smatram da se valjani zahtjev za ugovornu kaznu može postaviti samo ako je Brodosplit dao obavijest „tri (3) dana prije nego što Brodosplit namjerava početi obračunavati ugovornu kaznu za kašnjenja, odnosno 2 dana nakon planiranog datuma isporuke”. Svrha je ovoga omogućiti društvu LMG da istraži razloge navodnog kašnjenja i da pravodobno da odgovarajuće izjave o njegovom uzroku, vjerojatno i kako bi se stranama omogućilo da zajedno pokušaju smanjiti trajno kašnjenje. Izostanak takve obavijesti po mojem je mišljenju poguban za svaki zahtjev društva Brodosplit za ugovornu kaznu zbog kašnjenja društva LMG u isporuci nacrti ili informacija. Mislim da se za ovo tumačenje članka 9. može pronaći neka potpora, kao što je naveo odvjetnik društva LMG, u predmetu Finnegan/Community Housing Association Ltd (1995.) 77B.L.R.22, iako svaki predmet mora ovisiti o vlastitom tekstu i činjeničnoj matrici. Istaknuo bih da se Brodosplit pokazao pomalo kavalirskim u svojem strogom poštivanju odredbi Ugovora, ne samo u odnosu na vrijeme u kojem su

⁹ Podcrtano naknadno

sporni NDVR-ovi trebali biti plaćeni i kako će ih se osporiti, a čini se da je njegovo nedostavljanje obavijesti u skladu s člankom 9.1.1 u skladu s njegovim pristupom strogo izvršavanju nekih ugovornih odredbi općenito.

Licencija

164. Člankom 5.1. Ugovora Brodosplit je potvrdio „isključiva vlasnička prava Projektanta na Projekt..“, a člankom 5.2. da:

„Sva Tehnička dokumentacija koju je izradio Projektant na temelju ovog Ugovora za Plovilo i u vezi s njim vlasništvo je Projektanta... Vlasništvo, autorsko pravo ili vlasnička prava na svim nacrtima, izvješćima, predmetima isporuke i drugim podacima koje je Projektant izradio kao dio Projektnog nacrta pripadaju Projektantu.“

165. Člankom 5.5. LMG je društvu Brodosplit dodijelio:

„podložno uvjetima navedenima u ovom Ugovoru, neisključivo i neprenosivo pravo i licenciju za izvođenje izvedbenog projekta (koji jest i ostaje vlasništvo Graditelja) i za izgradnju Plovića Kupcu u skladu s Tehničkom dokumentacijom“

Osim toga, društvu Brodosplit dodijeljeni su „pravo i licencija za upotrebu projektnog nacrta, tehničke dokumentacije ili bilo kojeg njihova dijela u bilo koje druge svrhe, uključujući u svrhu izgradnje ili prodaje drugih plovila, isključivo uz plaćanje naknade kako je predviđeno u članku 6. stavku 2.“

166. Riječi u članku 5.1. „podložno uvjetima navedenima u ovom Ugovoru“ značajne su i prema mojem mišljenju treba ih tumačiti kao „podložno izvršavanju društva Brodosplit njegovih materijalnih obveza iz Ugovora“. Međutim, nije svaka povreda Ugovora, koliko god beznačajna bila, ono što može rezultirati ukidanjem ili povlačenjem licencije. Ipak, uvjeti članka 5.5. takvi su da Brodosplit ima pravo koristiti projekt itd. samo ako je u skladu s njegovim materijalnim obvezama iz Ugovora. Jedna takva obveza jest, prema mojem mišljenju, plaćanje u okviru ključnih etapa za relevantne elemente projekta. U ovom predmetu, s obzirom na moje zaključke o plaćanju KE4 i KE5, Brodosplit nije platio projektne nacрте iz tih ključnih etapa i nema pravo upotrebljavati te elemente projekta osim ako su iznosi za KE4 i KE5 odnosno NDVR-ovi plaćeni u cijelosti.

Izreka o odluci

167. SADA JA, navedeni Ian Gaunt, preuzevši na sebe teret ovog upućenog spora te nakon pažljivog i savjesnog razmatranja materijala koji su mi dostavljeni te iskaza svjedoka, OVIME DONOSIM, IZDAJEM I OBJAVLJUJEM ovaj, moj DJELOMIČNI KONAČNI PRAVORIJEK kako slijedi:-

A) ZAKLJUČUJEM I SMATRAM da je zahtjev društva LMG u vezi s plaćanjem na temelju KE4 i KE5 uspješan u iznosima od 2.293.713,03 NOK, odnosno 2.700.550 NOK, što je ukupno 4.994.263,03 NOK (četiri milijuna devetsto devedeset četiri tisuće dvjesto šezdeset tri norveških kruna i tri ørea).

NADALJE ZAKLJUČUJEM I SMATRAM da je zahtjev društva LMG za plaćanje na temelju usuglašenih i spornih Naloga za drugu vrstu radova u vezi s iznosima nalogâ NDVR1 do NDVR6 uspješan u iznosu od 315.473,20 NOK; u pogledu nalogâ NDVR7 do NDVR17 u iznosu od 654.550 NOK; u pogledu naloga NDVR18 u iznosu od 329.700 NOK, što ukupno čini 1.299.723,20 NOK (milijun dvjesto devedeset devet tisuća sedamsto dvadeset tri norveških kruna i dvadeset ørea).

C) NADALJE ZAKLJUČUJEM I UTVRĐUJEM da je postupanje društva Brodosplit predstavljalo bitnu povredu ili očekivanu bitnu povredu Ugovora, tako da ga je LMG opravdano smatrao takvim i na temelju toga raskinuo Ugovor 24. svibnja 2019.

D) NADALJE ZAKLJUČUJEM I SMATRAM da LMG ima pravo na plaćanje odštete od strane društva Brodosplit u iznosu od 192.597,40 NOK (sto devedeset dvije tisuće petsto devedeset sedam norveških kruna i četrdeset ørea).

E) U SKLADU S NAVEDENIM ODLUČUJEM, PRESUĐUJEM I NALAŽEM da Brodosplit odmah plati društvu LMG iznos od 6.486.583,63 NOK (šest milijuna četiristo osamdeset šest tisuća petsto osamdeset tri norveških kruna i šezdeset tri ørea) zajedno s kamatama

(1) u slučaju KE4 i KE5 od odgovarajućih datuma dospeljeća KE4 i KE5, odnosno 30. siječnja 2019. i 24. ožujka 2019.,

(2) u slučaju spornih NDVR-ova od odgovarajućih datuma utvrđenih u stavku 124.;

(3) u slučaju ostalih NDVR-ova, od datuma na koji je Brodosplit dao svoju suglasnost u pogledu njih; i

(4) u slučaju dosuđene naknade štete, od datuma na koji je predviđeno da KE6 bude plativ prema Prilogu III., odnosno 23. prosinca 2020.,

u svakom slučaju po stopi od 4,5% godišnje uz tromjesečni obračun i do isplate glavnica i kamata u cijelosti.

F) NADALJE ZAKLJUČUJEM I UTVRĐUJEM da LMG nije dužan platiti ugovornu kaznu na temelju članka 9.1.2. Ugovora u vezi sa zakašnjelom dostavom projektnih nacrtâ i dokumentacije.

G) NADALJE ZAKLJUČUJEM I UTVRĐUJEM da je Brodosplit imao i ima pravo upotrebljavati projektne nacрте koje je dostavio LMG za dovršetak izgradnje Plovila, podložno plaćanju iznosa dodijeljenih društvu LMG u skladu s uvjetima ovog Pravorijeka. Licencija se proširuje na upotrebu projektnih nacrtâ za izgradnju sestrinskog plovila ili na prodaju projekta drugom brodogradilištu kako je predviđeno člankom 6.2. Ugovora podložno plaćanju naknade društvu LMG izračunane kao relevantni postotak naveden u članku 6.2. iznosa plaćenih društvu LMG (uključujući iznose plative na temelju ovog Pravorijeka) za KE od 1. do 5. i NDVR-ove.

168. MOJ je pravorijek konačan za sva pitanja koja su ovdje određena, ali ovime zadržavam za sebe nadležnost za rješavanje svih ostalih sporova iz Ugovora, uključujući raspodjelu i iznos troškova arbitraže strana.

Dana 15. studenoga 2021.

/potpis nečitljiv/

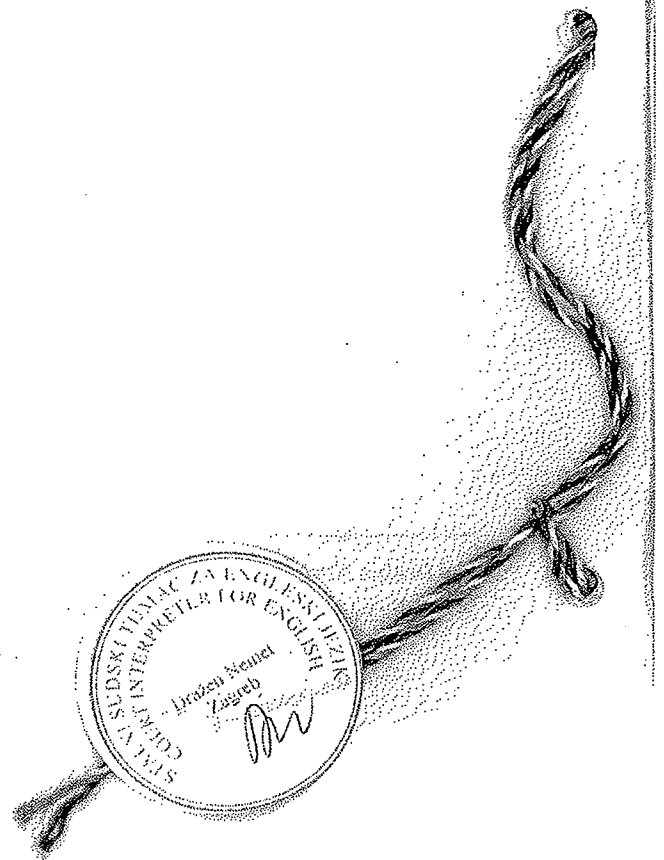
Ian Gaunt

Ja, Dražen Nemet, stalni sudski tumač za engleski jezik, ponovno imenovan rješenjem predsjednika Županijskog suda u Zagrebu, broj 4 Su-1623/2021 od 31. prosinca 2021., potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom jeziku.

Br. ovjere: 356a/2023

Datum: 21.12.2023.

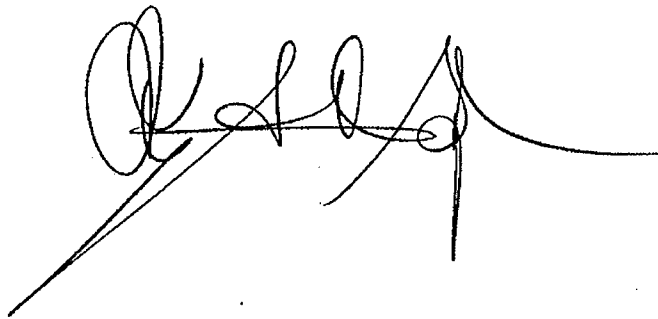

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES | LLP

TO ALL TO WHOM THESE PRESENTS SHALL COME, I **MICHELLE SCOTT-BRYAN** of the City of London, England **NOTARY PUBLIC** by royal authority duly admitted, sworn and holding a faculty to practise throughout England and Wales, DO HEREBY CERTIFY the genuineness of the signature subscribed to the correcting memorandum dated 10th January 2022 hereunto annexed, such signature being in the own, true and proper handwriting of **IAN JEREMY GAUNT**, the arbitrator therein named and described.

IN FAITH AND TESTIMONY WHEREOF I the said notary have subscribed my name and set and affixed my seal of office in London, England this eighth day of June in the year two thousand and twenty two.

International
Union
of Notaries

SCRIVENER
NOTARIES

Regulated by the Faculty Office of the Archbishop of Canterbury
Bankside House, 107 Leadenhall Street, London, EC3A 4AF tel 020 7623 9477
email notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com Canary Wharf office tel 020 7712 1565
Cheeswrights LLP is a limited liability partnership registered in England and Wales under number OC426084

NO TEXT

IN THE MATTER OF THE
ARBITRATION ACT 1996
AND IN THE MATTER OF AN
ARBITRATION

BETWEEN:-

LMG MARIN AS

Claimant

and

BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT
dioničko društvo

Respondent

**Correcting Memorandum in respect of partial final arbitration
award dated 15 November 2021 pursuant to section 57
Arbitration Act 1996 and paragraph 27 of the Terms 2017 of the
London Maritime Arbitrators Association**

Dated: 10 January 2022

This Memorandum is issued by the tribunal appointed in respect of the arbitration reference between LMG Marin AS as Claimant and Brodograđevna Industrija Split dioničko društvo as Respondent to correct and form part of its final arbitration award dated 15 November 2021 (the "Award") as follows:

1. Paragraph 156 of the Award shall be corrected to read as follows:

"I therefore accept the figures presented by Mr Weir with the adjustment referred to above and consider that LMG are entitled to damages of NOK220,667.70 (NOK810,165 less NOK589,497.30)"

2. Paragraph 167(B) of the Award (that is the currently erroneously unnumbered paragraph following paragraph 167(A)) shall be corrected to read as follows:

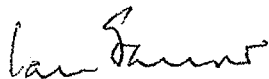
"B) I FURTHER FIND AND HOLD that LMG's claim for payment of agreed and Disputed Variation Orders in respect of the amounts of VOs 1-6 succeed in the amount of NOK315,473.20; and for VOs7-17 in the amount of NOK804,550; and for VO18 in the amount of NOK329,700 and for VO19 in the amount of NOK30,000, that is a total of NOK1,479,723.20."

3. Paragraph 167(D) of the Award shall be corrected to read as follows:

"D) I FURTHER FIND AND HOLD that LMG is entitled to payment by Brodosplit of damages in the amount of NOK220,667.70 (Norwegian Kroner Two hundred twenty thousand six hundred sixty seven and seventy øre)."

3. Paragraph 167(E) of the Award shall be corrected to read as follows:

"E) ACCORDINGLY I AWARD AND ADJUDGE AND ORDER that Brodosplit shall forthwith pay to LMG the sum of NOK6,694,653.93 (Norwegian Kroner Six million six hundred ninety four thousand six hundred and fifty three and ninety three øre)

Ian Gaunt
Sole Arbitrator

Ovaj se prijevod sastoji od

3 stranice.

Br. ov.: 356b/2023

Datum: 21.12.2023.

Ovjereni prijevod
s engleskog jezika

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES | LLP

SVIMA KOJIMA SE OVAJ DOKUMENT PREDOČI, ja, **MICHELLE SCOTT-BRYAN, JAVNA BILJEŠKINJA** iz grada Londona u Engleskoj, po kraljevskoj vlasti propisno imenovana, zaprisegnuta i ovlaštena za obavljanje djelatnosti u cijeloj Engleskoj i Walesu, OVIME POTVRĐUJEM vjerodostojnost potpisa koji se nalazi na ovdje priloženom memorandumu o ispravku od 10. siječnja 2022., pri čemu je taj potpis vlastoručni, istiniti i pravovaljani potpis **IANA JEREMYJA GAUNTA**, arbitra imenovanog i opisanog u tom memorandumu.

U POTVRDU NAVEDENOG, ja, navedena javna bilješkinja, stavljam svoj potpis i službeni žig u Londonu u Engleskoj, dana osmog lipnja dvije tisuće dvadeset druge godine.

/potpis nečitljiv/

/žig nečitljiv/

/logotip/
Međunarodna
unija javnih
bilježnika

/logotip/
SCRIVENER
NOTARIES

Regulira Ured za licenciranje Nadbiskupa od Canterburyja.
Bankside House, 107 Leadenhall Street, London EC3A 4AF tel. 020 7623 9477
e-pošta notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com Ured Canary Wharf tel. 020 7712 1565
Cheeswrights LLP partnerstvo je s ograničenom odgovornošću registrirano u Engleskoj i Walesu pod brojem OC426084.

S OBZIROM NA ZAKON

O ARBITRAŽI IZ 1996.

I U PREDMETU

ARBITRAŽE

IZMEĐU:

LMG MARIN AS

Tužitelj

i

BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT
dioničko društvo

Tuženik

Memorandum o ispravku u pogledu djelomičnog konačnog arbitražnog pravorijeka od 15. studenoga 2021. u skladu s člankom 57. Zakona o arbitraži iz 1996. i stavkom 27. Uvjeta Londonske udruge pomorskih arbitara iz 2017.

Datum: 10. siječnja 2022.

Ovaj Memorandum izdaje sud kojem je dodijeljeno rješavanje predmeta arbitraže između društva LMG Marin AS kao tužitelja i društva Brodograđevna Industrija Split dioničko društvo kao Tuženika, u svrhu ispravljanja memoranduma i njegova uključivanja u konačan arbitražni pravorijek od 15. studenoga 2021. („Pravorijek”) kako slijedi:

1. Stavak 156. Pravorijeka ispravlja se i glasi kako slijedi:

„Stoga prihvaćam iznose koje je naveo g. Weir s prethodno navedenom prilagodbom te smatram da LMG ima pravo na naknadu štete u iznosu od 220.667,70 NOK (iznos od 810.165 NOK umanjen za 589.497,30 NOK).”

2. Stavak 167. točka (B) Pravorijeka (trenutačno je to pogrešno nenumerirani stavak koji dolazi nakon stavka 167. točke (A)) ispravlja se kako slijedi:

„(B) NADALJE ZAKLJUČUJEM I SMATRAM da je zahtjev društva LMG za plaćanje na temelju usuglašenih i spornih Naloga za drugu vrstu radova u vezi s iznosima nalogâ NDVR1 do NDVR6 uspješan u iznosu od 315.473,20 NOK; u pogledu nalogâ NDVR7 do NDVR17 u iznosu od 804.550 NOK; u pogledu naloga NDVR18 u iznosu od 329.700 NOK; te u pogledu naloga NDVR19 u iznosu od 30.000 NOK, što ukupno čini 1.479.723,20 NOK.”

3. Stavak 167. točka (D) Pravorijeka ispravlja se i glasi kako slijedi:

„(D) NADALJE ZAKLJUČUJEM I SMATRAM da LMG ima pravo na plaćanje odštete od strane društva Brodosplit u iznosu od 220.667,70 NOK (dvjesto dvadeset tisuća šesto šezdeset sedam norveških kruna i sedamdeset ørea).”

3. Stavak 167. točka (E) pravorijeka ispravlja se i glasi kako slijedi:

„(E) U SKLADU S NAVEDENIM ODLUČUJEM, PRESUĐUJEM I NALAŽEM da Brodosplit odmah plati društvu LMG iznos od 6.694.653,93 NOK (šest milijuna šesto devedeset četiri tisuće šesto pedeset tri norveške krune i devedeset tri ørea).”

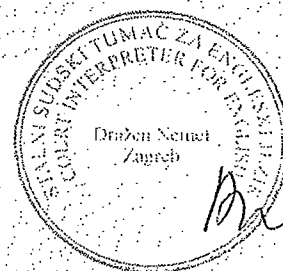
/potpis nečitljiv/

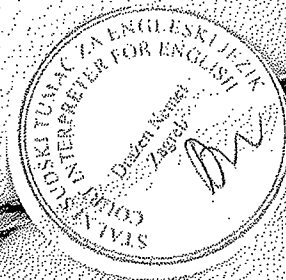
Ian Gaunt
Arbitar pojedinac

*Ja, Dražen Nemet, stalni sudski tumač za engleski jezik, ponovno imenovan rješenjem predsjednika
Županijskog suda u Zagrebu, broj 4 Su-1623/2021 od 31. prosinca 2021., potvrđujem da gornji prijevod
potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom jeziku.*

Br. ovjere: 356b/2023

Datum: 21.12.2023.

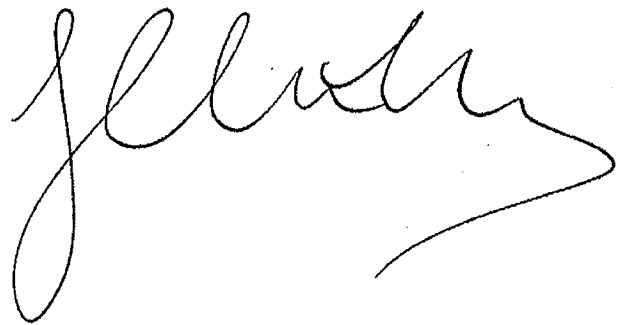

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES | LLP

TO ALL TO WHOM THESE PRESENTS SHALL COME, I **JAKE JOSEPH HUMBLER** of the City of London, England **NOTARY PUBLIC** by royal authority duly admitted, sworn and holding a faculty to practise throughout England and Wales, DO HEREBY CERTIFY that printout hereunto annexed is a true print copy of an electronic final award issued by **IAN JEREMY GAUNT**, the sole arbitrator therein named, on 18 July 2022.

IN FAITH AND TESTIMONY WHEREOF I the said notary have subscribed my name and set and affixed my seal of office in London, England this twenty fourth day of November in the year two thousand and twenty three.

International
Union
of Notaries

SCRIVENER
NOTARIES

Regulated through the Faculty Office of the Archbishop of Canterbury
16 Eastcheap, London, EC3M 1BD tel +44 (0) 20 7623 9477
email notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com

Cheeswrights LLP is a limited liability partnership registered in England and Wales under number OC426084

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)	
1. Country: Pays / Pais:	United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
This public document Le présent acte public / El presente documento público	
2. Has been signed by a été signé par ha sido firmado por	Jake Joseph Humbles
3. Acting in the capacity of agissant en qualité de quien actúa en calidad de	Notary Public
4. Bears the seal / stamp of est revêtu du sceau / timbre de y está revestido del sello / timbre de	The Said Notary Public
Certified Attesté / Certificado	
5. at à / en	London
6. the le / el día	27 November 2023
7. by par / por	His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign, Commonwealth and Development Affairs
8. Number sous no / bajo el numero	APO-YIJN-B6TE-6Z02-BAY7
9. Seal / stamp Sceau / timbre Sello / timbre 	10. Signature I. Friday Signature Firma

This Apostille is not to be used in the UK and only confirms the authenticity of the signature, seal or stamp on the attached UK public document. It does not confirm the authenticity of the underlying document. Apostilles attached to documents that have been photocopied and certified in the UK confirm the signature of the UK official who conducted the certification only. It does not authenticate either the signature on the original document or the contents of the original document in any way.

If this document is to be used in a country not party to the Hague Convention of the 5th of October 1961, it should be presented to the consular section of the mission representing that country

To verify this apostille go to www.verifyapostille.service.gov.uk

IN THE MATTER OF THE ARBITRATION ACT 1996

AND

IN THE MATTER OF AN LMAA ARBITRATION

BETWEEN: -

LMG Marin AS

Claimant

and

Brodogradevna Industrija Split d.d.

Respondents

Ship Design Contract dated 4 May 2018

FINAL AWARD ON COSTS

Introduction

1. On 4 May 2018 the Claimant and the Respondent entered into a Ship Design Contract for an exploration cruise vessel to be built by the Respondent for a third party buyer (the “Contract”). The Contract provided for disputes to be resolved by English law and by arbitration in London on the terms of the London Maritime Arbitrators Association (the “LMAA”).

2. Disputes having arisen, the parties by agreement appointed me the undersigned Ian Gaunt of 61 Cadogan Square, London SW1 X0HZ as sole arbitrator.
3. Between 26 and 30 July 2021, following disclosure and a number of interlocutory applications and decisions, a remote hearing of the parties' disputes took place by Zoom. The hearing was held in accordance with the guidelines of the LMAA for such hearings. The parties attended through their legal representatives and submitted oral and written evidence by factual witnesses.
4. On 15 November 2021 I published my final Award as to the matters therein and thereafter a Correcting Memorandum after considering points raised by the Claimant (to which the Respondent was given an opportunity to respond). The award and correcting memorandum are together referred to as the "Award".
5. The Award reserved jurisdiction to deal with costs in the following terms (at paragraph 168):

"MY award is final as to all matters herein determined but I hereby reserve to myself jurisdiction to deal with all other disputes under the Contract including the allocation and quantum of the parties' costs of the arbitration."
6. On 19 April 2022, the Claimant, through its Norwegian lawyers Simonsen Vogt Wiig AS ("SVW"), applied to me for an award on costs, as set out in more detail below.
7. The Respondent replied to the application in detail through its London solicitors Tatham & Co in its letter dated 5 May 2022. The Claimant replied by way of "last word" in its lawyers' letter of 20 May 2022 and further claimed its costs and counsel's fees in relation to the current application.
8. The seat of the arbitration is London, England.

The costs application

9. With its application of 19 April 2022, the Claimant provided me with a schedule of costs describing work done and disbursements incurred in generic terms.
10. After deduction of an initial claim made for VAT and later abandoned, the Claimant claimed the following costs and disbursements:

Claimant's costs of the substantive arbitration

SVW fees (excluding VAT)	NOK994,700
Counsel's fees (Dr Martin Jarvis)	GBP254,865
Disbursement costs	GBP40,535.78

Claimant's costs of the application for the award on costs

(a) To 19 April 2022

SVW's fees (excluding VAT)	NOK10,400
Counsel's fees	GBP3,045

(b) From 20 April to 20 May 2020 (sic)

SVW's fees (excluding VAT)	NOK5,200
Counsel's fees	GBP1,645

The total of the costs and disbursements claimed is therefore NOK1,010,300 and GBP 300,090.78.

The parties' arguments

11. Both the proposed allocation of costs and the quantum claimed by the Claimant are contested by the Respondent. It is accepted by the Respondent, that:
 - (1) The Claimant was successful in its claims to recover the disputes Milestone Payments and the vast majority of the claimed Variation Orders as well as damages, except the claim in relation to the issue of the licence to use the design materials prepared by the Claimant (a conclusion which is disputed by the Claimant); and
 - (2) It is conceded that the hourly rates charged by fee earners at SVW are consistent with rates charged by London solicitors involved in LMAA arbitrations.

12. The Respondent however takes strong issue with the following:
- (1) As to apportionment generally, it argues that the Claimant was successful in its claim in relation to the use of the design.
 - (2) As to quantum of costs claimed it raises:
 - (a) The apparent overlap/duplication between fees of SVW and Counsel, which the Respondent says shows an excessive reliance of Counsel in dealing with matters (particularly procedural issues) which it says should have been capable of being dealt with by SVW (at lower rates of charge).
 - (b) The level of the Claimant's Counsel's fees generally (not least on the basis of a comparison with the fees charged by the Respondent's own Counsel).
 - (c) The extent to which the estimates for legal costs provided in the Claimant's LMAA Questionnaire were exceeded.
 - (d) The allegedly disproportionate amount of legal fees incurred by the Claimant as compared with the amounts claimed, and respectively counterclaimed, in the arbitration.

Discussion

13. A tribunal's general powers and obligations in relation to the award of costs arise from Section 63 of the Arbitration Act 1996:

63 The recoverable costs of the arbitration

- (1) The parties are free to agree what costs of the arbitration are recoverable.
- (2) If or to the extent there is no such agreement, the following provisions apply.
- (3) The tribunal may determine by award the recoverable costs of the arbitration on such basis as it thinks fit.

If it does so, it shall specify—

- (a) the basis on which it has acted, and
- (b) the items of recoverable costs and the amount referable to each.

.....

(5) Unless the tribunal or the court determines otherwise—

(a) the recoverable costs of the arbitration shall be determined on the basis that there shall be allowed a reasonable amount in respect of all costs reasonably incurred, and

(b) any doubt as to whether costs were reasonably incurred or were reasonable in amount shall be resolved in favour of the paying party.

14. I have applied these principles to my review of the Claimant's costs. I have assessed the apportionment and quantum of the Claimants' costs objectively and impartially, mindful of the guidance in Section 63(5)(b) of the Arbitration Act 1996 that any doubt as to whether particular costs were reasonably incurred or were reasonable in amount should be resolved in favour of the paying party.
15. I am also mindful of the guidance in Section 63(5)(a) of the Arbitration Act 1996, to the effect that the tribunal should allow a reasonable amount in respect of all costs reasonably incurred and that any doubts as to whether costs were reasonably incurred or were reasonable in amount shall be resolved in favour of the paying party.
16. With these general points in mind, I make the following observations on the costs as submitted.
17. Firstly, on the basis that the general rule is that costs follow the event, and therefore that the successful party is entitled to its recoverable costs, I have no doubt in deciding that the Claimant succeeded in substantially all its claims both as to liability and quantum. This includes the claim for a declaration that the Respondent's entitlement to use the design as delivered was conditional on the Respondent meeting its obligations to make payments in accordance with the milestone payment regime. The Respondent asserts that it was successful in its claim that it was entitled to use the design. This is however not what was in issue. The issue was whether the use of the design was conditional on the Respondent performing its obligations under the Contract. I found that it was conditional and that the condition was that the use of the design was conditional on payment being made in accordance with the Contract which had not happened. I am given to understand that payment has still not been made of the relevant amounts and, until it is, the Respondent is

not entitled to the general use of the design. Accordingly, I do not see it as being necessary to make any apportionment as to success in the arbitration which would affect the quantum of the costs to be awarded to the Claimant.

18. It is rare for a successful party in an LMAA arbitration to be award in full costs claimed to have been paid on a party and party or full indemnity basis. In this case I have sympathy with the Respondent's argument that the costs claimed, particularly in respect of Counsel's fees are high in relation to the amount claimed and awarded. The parties were required to give a bona fide estimate of costs incurred and expected to be incurred at the time of exchange of LMAA Questionnaires. Although no detailed breakdown was provided, the Claimant's estimate of costs incurred at the time of exchange (which must include Counsel's fees and other disbursements incurred at that stage, as well as SVW's fees was GBP105,000 and the estimate of fees to be incurred was GBP100,000.
19. The question arises as to how far it is appropriate to hold a party to the estimate given in its LMAA Questionnaire. The process of estimating costs in LMAA arbitrations is in some ways similar to the procedure for cost budgeting which now applies in the Commercial Court. Whilst it is not as rigid as the Commercial Court procedure, the statement is equally not intended to be merely a pious aspiration or a figure plucked from the air. Of course, there may be circumstances which arise which have not been taken into account at the time of the exchange of Questionnaires. In the instant reference it seems that the process of proving its case was more burdensome for the Claimant than was anticipated at the time of the exchange of Questionnaires in this case and that this was, at least to some extent, the result of the Respondent putting the Claimant to very strict proof of every element of its detailed case on the milestone payments and Variation Orders (although I think this might have been anticipated to some extent from the arguments raised in submissions and correspondence before exchange of Questionnaires). I consider that the estimate made in the Questionnaire does provide some benchmark for determining whether the costs claimed as incurred are reasonable and/or that they have been reasonably incurred. That it is why it is required to be provided (as well as to aid possible settlement by parties realising the costs which are likely to be involved in fighting a case to the bitter end).

20. In this case the costs which appear to have been incurred by the Claimant after the estimate was given are significantly higher than the costs estimated at that time.
21. As to the fees of SVW, the Respondent submitted that the Schedule of Costs provided by the Claimant made an analysis of the specific work conducted by SVW fee earners and counsel difficult to identify. It is fair to say that the schedule is in summary form. However, it helpfully provides a breakdown under various headings relating to different stages/tasks in the arbitration with, in each case, the number of hours spent by (as appropriate) the Partner and Associate(s) respectively. In my view, this form of Schedule of Costs provides an acceptable basis for assessing costs although I readily accept that it should be viewed with a critical eye with a mind to reasonableness and proportionality. The hourly rates charged are, in my view, entirely reasonable and this is accepted by the Respondent. The same applies to the hourly rate which appears to have been charged by counsel which is not out of the ordinary for junior counsel of Dr Jarvis' seniority.
22. It is not possible on the information available to disentangle precisely what was given to Counsel to do and what was done by SVW fee earners. However, it is fair to say that there does appear to have been much greater burden placed on Counsel, particularly in relation to interlocutories and procedural matters than one might expect between an English firm of solicitors and counsel. This is also apparent from the involvement of counsel in drafting submissions as to cost and as to the costs of the application for the costs award. Nevertheless, given the relatively similar charging rates of Dr Jarvis and the fee earners who carried out most of the work at SVW, it does not seem that the management of the case in the form of a larger than usual involvement of counsel would have made a significant difference. It can only be if the hours claimed to have been spent were not actually reasonably spent.
23. The estimate of costs already incurred provided by the Claimant in the LMAA Questionnaire, although not detailed as required by the LMAA's guidance at the time, was, as far as I can judge, not far from the mark. The Claimant's estimate for costs after the date of the Questionnaire proved however to be significantly wide of the mark. The Claimant attributes this to foot dragging on the part of the Respondent resulting in the need to spend larger than expected amounts of time of SVW and Counsel on procedural applications,

correspondence and witness statements. Notwithstanding this, I cannot escape the conclusion that the estimate of further costs to the award was at the time it was given a very significant underestimate, given the likely amount of counsel's brief fee and other disbursements alone. It is true that the Respondent fought the case "tooth and nail" and much work was needed to counter the Respondent's detailed arguments on the facts and some legal arguments. Nevertheless the estimate provided in the LMAA Questionnaire is not something which can or should be left out of account altogether.

24. It is not possible on the basis of the figures as presented to conduct a minute analysis of what was or was not reasonable in the context. The Respondent maintains that the costs breakdown provided by the Claimant shows a disproportionate reliance on Counsel and that Counsel appears to have been doing work which could have been carried out on a less costly basis by SVW. I would observe that the figure of GBP75,000 included in counsel's brief fee for preparation during the period 3 to 25 July 2021 seems high (assuming perhaps 18 working days of 8 hours at a notional rate of GBP350) and combined charges of SVW and Counsel on witness statements also seems high. Otherwise however the distribution of costs between SVW and Counsel does not seem to me extraordinary.
25. The Respondent draws attention to the disproportionate amount of the Claimant's costs claimed compared with the Respondent's own costs and the amount of the claim. Having examined the Claimant's breakdown and with my knowledge of the determined way the case was argued by the Respondent, I cannot say that the expenditure on costs was very significantly different from that which might have been expected in a case such as this by lawyers with extensive experience of LMAA arbitration (whatever the shortcomings of the estimate for future costs in the LMAA Questionnaire). The test in the Arbitration Act 1996 is one of reasonableness, not proportionality. I do not question that the Respondent felt dissatisfied with the work done by the Claimant but, on the basis of the evidence presented, any shortcomings appeared to be considerably exaggerated and the decision to challenge that the Milestone payments and Variation Order payments were due at all undoubtedly had a major impact on the costs to the Claimant of proving its claim, requiring a very detailed examination of factual evidence to establish that the Respondent was in repudiatory breach of the Contract and

rebut the Respondent's contention that it was the Claimant which was in repudiatory breach.

26. Overall however, I do consider that a discount should be applied to the party and party costs claimed and that the discount should be 30% to reflect the recoverable costs involving a claim of this size assessed on the "standard basis".
27. Excluding disbursements, the Claimant's claim under the first part of the application is for SVW fees of NOK 994,700 and counsel's fees of GBP254,865. Applying a reduction of 30% the amount the tribunal will award for fees under this head is NOK 696,290 and GBP178,405.50.
28. The disbursements claimed in the amount of GBP40,535.78 related to the Claimant's share of the cost of the hearing facilities and IT costs of EPIQ and the tribunal's costs. It is clear that they were all reasonably incurred and that the amounts charged were all reasonable and representative for the services provided in an arbitration such as this. .
29. In summary, the tribunal will award the Claimant the following sums in respect of the first part of its application:
 - (a) For fees, NOK 696,290 and GBP178,405.50.
 - (b) For disbursements (excluding counsel's fees), GBP40,535.78.
30. Accordingly, for this first part of the application, the tribunal will award the Claimants a total sum of NOK 696,290 and GBP 218,941.20.
31. For the second part of the Claimant's' application, namely its costs of bringing the application for an award of costs, I consider that the necessity of involving counsel has not been established in terms of the presumptive effect of section 63(5)(b). I have reviewed the time spent by lawyers of SVW and the rates and I find them reasonable and representative for the work carried out, with no obvious unnecessary duplication between fee earners of SVW and the tribunal will therefore award the full NOK amount claimed, namely NOK15,600.

Summary

32. The result of the above conclusions is that the tribunal awards the Claimant on account of legal fees and disbursements in the arbitration a total of NOK711,890 and GBP 218,941.28.

Interest

33. In the exercise of the discretion conferred by the Arbitration Act 1996 the tribunal further considers that it is appropriate to award interest on the costs and disbursements ordered to be paid under this award at the rate of 4.5% per annum compounded with three monthly rests from the date of this award until payment in full.

The tribunal's costs

34. I order and direct that the Respondent shall bear the tribunal's costs of this Award which I assess in the amount of GBP3,300.

NOW I, Ian Gaunt, having taken upon myself the burden of this reference, and having carefully and conscientiously considered the submissions, evidence and arguments served by the parties, and having given due weight thereto, and for the reasons set out above, **DO HEREBY MAKE, ISSUE AND PUBLISH** this my **FINAL AWARD ON COSTS** as follows:

- (AA) **I AWARD AND ADJUDGE** that the Claimant is entitled to payment by the Respondent of the sum of Norwegian Kroner seven hundred eleven (NOK711,290) and British Pounds two hundred eighteen thousand nine hundred forty one and twenty eight pence (GBP 218,941.28) by way of recoverable costs and disbursements.
- (BB) **I ORDER AND DIRECT** that the Respondent pay that sum to the Claimant forthwith, together with interest at the rate of 4.5% per annum compounded at three-monthly rests from the date of this Award to the date of payment in full.
- (CC) **I FURTHER ORDER AND DIRECT** that the Respondent shall pay the tribunal's costs of this Award, which I assess at GBP 3,300. If the Claimant pays this sum or any of it, then the Claimant shall be entitled to immediate reimbursement by the Respondent, together with interest on the same basis as

specified in paragraph (BB) above, from the date of this Award until the date of reimbursement.

Dated this 18 day of July 2022.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Ian Gaunt".

IAN GAUNT

Ovaj se prijevod sastoji od

13 stranica.

Br. ov.: 358a/2023

Datum: 21.12.2023.

Ovjereni prijevod s engleskog jezika

CHEESWRIGHTS

SCRIVENER NOTARIES I LLP

SVIMA KOJIMA ĆE OVAJ DOKUMENT BITI PREDOČEN, ja, **JAKE JOSEPH HUMBLER** iz Grada Londona, Engleska, **JAVNI BILJEŽNIK** po kraljevskoj vlasti propisno imenovan, zaprisegnut i ovlašten za obavljanje djelatnosti u cijeloj Engleskoj i Walesu, OVIME POTVRĐUJEM da je ovdje priložen ispis vjerodostojan tiskani primjerak elektroničke konačne odluke koju je donio **IAN JEREMY GAUNT**, arbitar pojedinac čije je ime i prezime navedeno u toj odluci, 18. srpnja 2022.

U POTVRDU NAVEDENOGA, ja, navedeni javni bilježnik, stavljam svoj potpis i službeni žig u Londonu, Engleska, dvadeset i četvrtog dana studenoga godine dvije tisuće i dvadeset treće.

/potpis nečitak/

*/jamstvenik i naljepnica s
nečitljivim suhim žigom/*

/logotip/
Međunarodna
unija javnih
bilježnika

/logotip/
SCRIVENER
NOTARIES

Regulira Ured za licenciranje Nadbiskupa od Canterburyja
16 Eastcheap, London, EC3M 1BD tel. +44 (0) 20 7623 9477
e-pošta notary@cheeswrights.com www.cheeswrights.com

Cheeswrights LLP je partnerstvo s ograničenom odgovornošću registrirano u Engleskoj i Walesu pod brojem OC426084

APOSTILLE (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)		
1. Zemlja: Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske Pays / Pais:		
Da je ovu javnu ispravu Le présent acte public / El presente documento publico		
2. potpisao a été signé par ha sido firmado por	Jake Joseph Humbles	
3. u svojstvu agissant en qualité de quien actúa en calidad de	Javnog bilježnika	
4. snabdjevenu pečatom / žigom est revêtu du sceau / timbre de y está revestido del sello / timbre de	navedenog javnog bilježnika	
Ateste / Certificado tvrdi		
5. u à / en	Londonu	6. dana le / el día
27. studenoga 2023.		
7. par / por		
Ministar Ujedinjene Kraljevine za vanjske poslove, poslove Commonwealtha i razvoja		
8. Broj sous no / bajo el numero		
APO-YJUN-B6TE-6Z02-BAY7		
9. Pečat/žig Sceau / timbre Sello / timbre	10. Potpis i. Friday Signature Firma	
/leket pečata: /FOREIGN, COMMONWEALTH & DEVELOPMENT OFFICE LONDON/ (Ured za vanjske poslove. /potpis nečitak/		

Ovaj Apostille nije namijenjen upotrebi u Ujedinjenoj Kraljevini te se njime potvrđuje samo vjerodostojnost potpisa, žiga ili pečata na priloženoj javnoj ispravi iz Ujedinjene Kraljevine. Ne potvrđuje ni vjerodostojnost temeljne isprave. Apostiliet priloženi ispravama koje su fotokopirane i ovjerene u Ujedinjenoj Kraljevini potvrđuje samo potpis službenika iz Ujedinjene Kraljevine koji je proveo ovjeru. Oni nisu dokaz vjerodostojnosti potpisa na izvornoj ispravi niti sadržaja izvorne isprave.

Ako je ova isprava namijenjena upotrebi u zemlji koja nije potpisnica Haške konvencije od 5. listopada 1961., potrebno ju je predložiti konzularnom odjelu misije koja predstavlja tu zemlju.

Ovaj apostille možete provjeriti na web-stranici www.verifyapostille.service.gov.uk

S OBZIROM NA ZAKON O ARBITRAŽI IZ 1996.

I

U PREDMETU ARBITRAŽE PRI LMAA-u (LONDONSKO UDRUŽENJE
POMORSKIH ARBITARA)

IZMEĐU: -

LMG Marin AS

Tužitelja

i

Brodogradevna Industrija Split d.d.

Tuženika

Ugovor o projektiranju broda od 4. svibnja 2018.

KONAČNI PRAVORIJEK O TROŠKOVIMA

Uvod

1. Tužitelj i Tuženik sklopili su 4. svibnja 2018. ugovor o projektiranju broda za ekspedicijsko krstarenje koji je Tuženik trebao izgraditi za kupca treću stranu („Ugovor“). Ugovorom je predviđeno da se sporovi rješavaju prema engleskom pravu i arbitražom u Londonu u skladu s uvjetima Londonske udruge pomorskih arbitara („LMAA“).

2. Nakon što je došlo do sporova, ugovorne strane su sporazumno imenovale mene, niže potpisanoga Iana Gaunta iz 61 Cadogan Square, London SW1 XOHZ, kao arbitra pojedinca.
3. Između 26. i 30. srpnja 2021., nakon objave i nekoliko brojnih zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu i odluka, putem Zooma je na daljinu održano saslušanje sporova između strana. Saslušanje je održano u skladu sa smjernicama LMAA-a za takva saslušanja. Stranke su pristupile saslušanju putem svojih punomoćnika i dostavile usmene i pismene dokaze svjedoka o činjeničnim pitanjima.
4. Dana 15. studenoga 2021. objavio sam svoju konačni Pravorijek u vezi sa spornim pitanjima, a zatim i Memorandum s ispravcima nakon razmatranja točaka koje je iznio Tužitelj (na koje je Tuženik imao priliku odgovoriti). Pravorijek i memorandum s ispravcima zajedno se nazivaju „Pravorijek“).
5. Pravorijekom je pridržana nadležnost za rješavanje pitanja troškova kako slijedi (u stavku 168.):

„MOJA je odluka konačna za sva pitanja koja su ovdje određena, ali ovime zadržavam za sebe nadležnost za rješavanje svih ostalih sporova iz Ugovora, uključujući raspodjelu i iznos troškova arbitraže strana.“
6. Tužitelj mi je 19. travnja 2022., putem svojih norveških odvjetnika iz društva Simonsen Vogt Wiig AS („SVW“), podnio zahtjev za pravorijek o troškovima, kako je detaljnije navedeno u nastavku.
7. Tuženik je u svojem dopisu od 5. svibnja 2022. detaljno odgovorio na zahtjev putem svojih londonskih odvjetnika iz društva Tatham & Co. Tužitelj je dao svoj „konačan“ odgovor u dopisu svojih odvjetnika od 20. svibnja 2022. te je dalje potraživao naknadu za svoje troškove i honorare odvjetnicima povezane sa ovim zahtjevom.
8. Sjedište arbitraže je London, Engleska.

Zahtjev u pogledu troškova

9. Svojim zahtjevom od 19. travnja 2022. Tužitelj mi je dostavio vremenski raščlanjene troškove s opisom obavljenog posla te izdataka navedenih u općim crtama.
10. Nakon odbitka prvobitnog potraživanja po osnovi PDV-a od kojeg je kasnije odustao, Tužitelj je potraživao naknadu sljedećih troškova i isplata:

Troškovi Tužitelja za arbitražu o materijalnim pravima

Honorari za SVW (bez PDV-a)	994,700 NOK
Honorari odvjetnika (dr. Martin Jarvis)	254.865 GBP
Troškovi izdataka	40 535,78 GBP

Troškovi Tužitelja za zahtjev za pravorijek o troškovima

- (a) Do 19. travnja 2022.

Honorari za SVW (bez PDV-a)	10,400 NOK
Honorari odvjetnika	3,045 GBP

- (b) Od 20. travnja do 20. svibnja 2020. (sic)

Honorari za SVW (bez PDV-a)	5,200 NOK
Honorari odvjetnika	1,645 GBP

Ukupno potraživanje za troškove i izdatke stoga iznosi 1.010.300 NOK i 300.090,78 GBP.

Argumenti strana

11. Tuženik osporava predloženu raspodjelu troškova i iznos koji potražuje Tužitelj. Tuženik prihvaća sljedeće:
 - (1) Tužitelj je uspio u svojim zahtjevima za naplatu potraživanja za sporove koji se odnose na Plaćanja ključnih etapa i veliku većinu Naloga za dodatnu vrstu radova čiju naplatu zahtijeva, kao i za štetu, osim potraživanja u vezi s izdavanjem licencije za korištenje projektnih materijala koje je pripremio Tužitelj (a to je zaključak koji osporava Tužitelj); i
 - (2) Priznaje se da su tarife po satu koje naplaćuju odvjetnici koji su zaradili honorar iz SVW-u u skladu s tarifama koje naplaćuju londonski odvjetnici uključeni u arbitraže pri LMAA-u.

12. Međutim, Tuženik duboko osporava sljedeće:

- (1) Što se tiče raspodjele općenito, tvrdi da je Tužitelj uspio u svojem zahtjevu u vezi s korištenjem projekta.
- (2) Što se tiče iznosa potraživanja za troškove, ističe sljedeće:
 - (a) Očigledno preklapanje/dupliciranje između honorara SVW-a i Odvjetnika, za koje Tuženik ističe da pokazuje pretjerano oslanjanje na Odvjetnike u rješavanju spornih pitanja (osobito proceduralnih pitanja) za koje kaže da ih je trebao rješavati SVW (po nižim tarifama).
 - (b) Razina honorara Odvjetnika Tužitelja općenito (ne samo na temelju usporedbe s honorarima koje naplaćuje Odvjetnik Tuženika).
 - (c) Razmjer do kojeg su premašene procjene za pravne troškove navedene u Tužiteljevu upitniku LMAA-a.
 - (d) Navodno nesrazmjern iznos pravnih troškova koje je imao Tužitelj u usporedbi s iznosima čija se naknada zahtijeva u okviru arbitraže odnosno potražuje u protuzahtjevu.

Rasprava

13. Opće ovlasti i obveze suda u vezi s pravorijekom o troškovima proizlaze iz članka 63. Zakona o arbitraži iz 1996.:

63. Troškovi arbitraže čiju je naknadu moguće zatražiti.

- (1) Strane se mogu dogovoriti za koje troškove arbitraže je moguće zatražiti naknadu.
- (2) Ako ili u mjeri u kojoj takav sporazum ne postoji primjenjuju se odredbe navedene u nastavku.
- (3) Na osnovi koju smatra prikladnom sud može odlukom odrediti troškove arbitraže čiju je naknadu moguće zatražiti.

Ako to učini, mora navesti—

- (a) osnovu na kojoj je djelovao i
- (b) stavke troškova čiju je naknadu moguće zatražiti, kao i iznos koji se odnosi na svaku od njih.

(5) Osim ako sud odredi drukčije,

(a) troškovi čiju je naknadu moguće zatražiti određuju se na temelju toga da je dopušten razuman iznos za sve opravdano nastale troškove i

(b) svaka dvojba o tome jesu li troškovi opravdano nastali ili jesu li bili u razumnom iznosu rješava se u korist uplatitelja.

14. Navedena načela primijenio sam na svoj pregled troškova Tužitelja. Objektivno i nepristrano sam procijenio raspodjelu i iznos troškova Tužitelja, imajući na umu smjernice iz članka 63. stavka 5. točke (b) Zakona o arbitraži iz 1996. (engl. Arbitration Act 1996) da svaku nedoumicu o tome jesu li određeni troškovi razumno nastali ili je li riječ o razumnim iznosima treba riješiti u korist stranke koja snosi troškove.
15. Također sam uzeo u obzir smjernice iz članka 63. stavka 5. točke (a) Zakona o arbitraži iz 1996., u smislu da sud treba dopustiti razuman iznos u pogledu svih troškova koji su razumno nastali te da će se sve nedoumice o tome jesu li troškovi razumno nastali ili je li riječ o razumnim iznosima biti riješene u korist stranke koja snosi troškove.
16. Imajući na umu ove opće točke, iznosim sljedeća zapažanja o troškovima kako su dostavljeni.
17. Prvo, na temelju toga da je opće pravilo da stranka koja izgubi snosi troškove čiju je naknadu moguće tražiti stranke koja je uspjela u sporu, nemam dvojbe pri odluci da je Tužitelj u osnovi uspio u svim svojim zahtjevima, kako u pogledu odgovornosti tako i u pogledu iznosa. To uključuje zahtjev za proglašenje da je Tuženikovo pravo na korištenje isporučenog projekta uvjetovano time da Tuženik mora ispuniti obveze plaćanja u skladu s režimom plaćanja ključnih etapa. Tuženik tvrdi da je uspio u svojem zahtjevu da je imao pravo koristiti projekt. Međutim, to nije ono što je bilo sporno. Pitanje je bilo je li upotreba projekta bila uvjetovana ispunjavanjem obveza od strane Tuženika u skladu s Ugovorom. Ustanovio sam da je bila uvjetovana i da je uvjet bio taj da je upotreba projekta uvjetovana plaćanjima koja su se morala izvršavati u skladu s Ugovorom, što se nije dogodilo. Obaviješten sam da odgovarajući iznosi još uvijek nisu plaćeni i, dok se to ne dogodi, Tuženik

nema pravo na opću upotrebu projekta. Jednako tako, ne vidim da je potrebno odrediti bilo kakvu raspodjelu na temelju uspjeha u arbitraži, koja bi utjecala na iznos troškova koji se moraju nadoknaditi Tužitelju.

18. Rijetko se događa da strana koja je uspjela u arbitraži pri LMAA-u dobije punu naknadu troškova za koje tvrdi da ih je snosila na temelju načela dosuđivanja troškova (engl. party and party basis) ili potpune naknade svih troškova (engl. full indemnity basis). U ovom slučaju imam razumijevanja za argument Tuženika da su troškovi koji se od njega potražuju, posebno u pogledu honorara odvjetnika, visoki u odnosu na traženi i dosuđeni iznos. Od stranaka se tražilo da daju *bona fide* procjenu nastalih i očekivanih troškova u vrijeme razmjene upitnika LMAA-a. Iako nije navedena detaljna raščlamba, Tužiteljeva procjena troškova koje je snosio u trenutku razmjene (koja mora uključivati honorare Odvjetnika i druge izdatke nastale u toj fazi, kao i honorare za SVW) iznosila je 105.000 GBP, a procjena honorara koje će snositi iznosila je 100.000 GBP.
19. Postavlja se pitanje koliko je prikladno obvezati stranu na procjenu koju je navela u upitniku LMAA-a. Proces procjene troškova u arbitražama pri LMAA-u na neki je način sličan postupku proračuna troškova koji se sada primjenjuje pri Trgovačkom sudu. Iako taj postupak nije toliko krut kao postupak pri Trgovačkom sudu, izjava opet nije samo neka težnja ili brojka bez ikakve osnove. Naravno, mogu nastati okolnosti koje nisu uzete u obzir u trenutku razmjene Upitnika. U konkretnom zahtjevu čini se da je postupak dokazivanja bio teži za Tužitelja nego što je očekivao u vrijeme razmjene Upitnika i da je razlog tome, barem u određenoj mjeri, to što je Tuženik tražio od Tužitelja da vrlo iscrpno dokazuje svaki element njegovih detaljnih argumenata u pogledu plaćanja ključnih etapa i Naloga za drugu vrstu radova (iako mislim da se to do određene mjere moglo anticipirati iz argumenata iznesenih u podnescima i korespondenciji prije razmjene Upitnika). Smatram da procjena navedena u Upitniku pruža određenu referentnu točku za određivanje jesu li troškovi za koje tvrdi da su nastali razumni i/ili jesu li razumno nastali. To je razlog zašto se zahtijeva navođenje te procjene (kao i radi toga da služi kao pomoć u postizanju mogućeg rješenja tako što će strane shvatiti koliki će troškovi vjerojatno nastati ako se slučaj bude vodio do samog kraja).

20. U ovom slučaju, troškovi koje je, kako se čini, imao Tužitelj nakon davanja procjene znatno su veći od troškova procijenjenih u to vrijeme.
21. Što se tiče honorara za SVW, Tuženik je naveo da se na temelju Popisa troškova koji je dostavio Tužitelj teško može analizirati konkretan posao koji su obavljali odvjetnici iz SVW-a koji su zaradili honorar i odvjetnik. Pošteno je istaknuti da je popis dan u sažetom obliku. Međutim, on pruža korisnu raščlambu prema raznim naslovima koji se odnose na različite faze/zadatke u okviru arbitraže s brojem sati koje su (prema potrebi) u svakom slučaju utrošili Partner odnosno Suradnik (Suradnici). Smatram da ovaj oblik Popisa troškova pruža prihvatljivu osnovu za procjenu troškova, iako spremno prihvaćam da ga treba promatrati kritički, imajući na umu načela razumnosti i proporcionalnosti. Naplaćene tarife po satu su, po mojem mišljenju, potpuno razumne i Tuženik to prihvaća. Isto se odnosi i na tarifu po satu koju je, kako se čini, naplaćivao odvjetnik i koja nije neuobičajena za odvjetničkog pomoćnika na visokom položaju koji ima dr. Jarvis.
22. Na temelju dostupnih informacija nije moguće precizno razlučiti što je naloženo Odvjetniku da učini, a što su učinili odvjetnici iz SVW-a koji su zaradili honorar. Međutim, pošteno je reći da izgleda da je puno veći teret stavljen na Odvjetnika, osobito u vezi sa zahtjevima za privremenu pravnu zaštitu i proceduralnim pitanjima nego što bi se moglo očekivati između engleskog odvjetničkog društva i odvjetnika. To je također vidljivo iz sudjelovanja odvjetnika u sastavljanju podnesaka u pogledu troškova i u pogledu troškova zahtjeva za pravorijek o troškovima. Unatoč tome, s obzirom na to da su tarife koje naplaćuje dr. Jarvis i odvjetnici koji su zaradili honorar koji su obavljali većinu posla u SVW-u relativno slične, ne čini se da bi upravljanje predmetom uz angažman odvjetnika veći od uobičajenog stvorilo značajnu razliku. To može biti slučaj samo ako sati za koje se tvrdi da su potrošeni zapravo nisu razumno potrošeni.
23. Procjena troškova koji su već nastali i koje je Tužitelj naveo u upitniku LMAA-a, iako nije bila toliko detaljna koliko je to propisano smjernicama LMAA-a na snazi u to vrijeme, nije bila toliko neprecizna, barem koliko ja to mogu procijeniti. Tužiteljeva procjena troškova nakon datuma Upitnika pokazala se, međutim, poprilično nepreciznom. Tužitelj to pripisuje otezanju Tuženika zbog čega su SVW i odvjetnik morali utrošiti više vremena od očekivanog na proceduralne zahtjeve,

korespondenciju i izjave svjedoka. Bez obzira na to, ne mogu se oteti zaključku da je procjena daljnjih troškova odluke bila vrlo značajno podcijenjena u vrijeme kada je dana, uzme li se u obzir vjerojatan iznos naknade odvjetnika za pripremni rad i druge izdatke. Istina je da se Tuženik „zdušno“ borio u ovom predmetu i da bilo je potrebno mnogo rada da se suprotstavi detaljnim argumentima Tuženika o činjenicama i određenim pravnim argumentima. Ipak, procjena navedena u upitniku LMAA-a nije nešto što se može ili treba u potpunosti izostaviti.

24. Na temelju tako prikazanih brojki nije moguće provesti detaljnu analizu onoga što je bilo ili nije bilo razumno u odgovarajućem kontekstu. Tuženik tvrdi da raščlamba troškova koju je dostavio Tužitelj pokazuje nerazmjerno oslanjanje na odvjetnika i da se čini da je odvjetnik radio posao koji bi o manjem trošku mogao obaviti SWW. Primijetio bih da se brojka od 75.000 GBP uključena u honorar odvjetnika za pripremni rad tijekom razdoblja od 3. do 25. srpnja 2021. čini visokom (pod pretpostavkom 18 radnih dana od 8 sati po nominalnoj tarifi od 350 GBP) te da se naknade SVW-a u kombinaciji s naknadama odvjetnika za iskaze svjedoka također čine visokima. Međutim, za razliku od toga, raspodjela troškova između SVW-a i odvjetnika ne čini mi se izvanrednom.
25. Tuženik skreće pozornost na nesrazmjeran iznos Tužiteljevih troškova koje potražuje u odnosu na svoje troškove kao Tuženika i visinu potraživanja. Nakon što sam ispitao raščlambu troškova Tužitelja i na temelju mog poznavanja s koliko je odlučnosti Tuženik argumentirao predmet, ne mogu reći da su izdaci za troškove odvjetnika s opsežnim iskustvom u arbitraži pri LMAA-u (bez obzira na nedostatke procjene budućih troškova u upitniku LMAA-a) značajno drukčiji od onih koji bi se mogli očekivati u predmetu kao što je ovaj. Tekst Zakona o arbitraži iz 1996. govori o razumnosti, ne o proporcionalnosti. Ne dovodim u pitanje da je Tuženik bio nezadovoljan poslom koji je obavio Tužitelj, ali, na temelju predloženih dokaza, činilo se da se znatno pretjeruje oko nedostataka, a odluka da se ospori da su plaćanja ključnih etapa i Naloga za drugu vrstu radova uopće dospjela nedvojbeno je jako utjecalo na troškove Tužitelja koji je morao dokazivati svoje tvrdnje, jer je to zahtijevalo vrlo detaljno ispitivanje činjeničnih dokaza kako bi se utvrdilo da je Tuženik nepobitno prekršio Ugovor i

kako bi se pobila tvrdnja Tuženika da je Tužitelj bio taj koji je počinio bitnu povredu Ugovora.

26. Sveukupno, međutim, smatram da bi se na potraživanje troškova na temelju načela dosuđivanja troškova (engl. party and party basis) trebao primijeniti popust i da bi popust trebao iznositi 30 % kako bi odražavao troškove čiju je naknadu moguće tražiti, a koji se sastoje od potraživanja ove veličine procijenjeno na „standardnoj osnovi“.
27. Isključujući isplate, Tužiteljeva tražbina iz prvog dijela zahtjeva odnosi se na honorare za SWW u iznosu od 994.700 NOK i honorare odvjetnika u iznosu od 254.865 GBP. Primjenom umanjenja od 30 %, iznos koji će sud dodijeliti za naknade pod ovim naslovom jest 696.290 NOK i 178.405,50 GBP.
28. Isplate u iznosu od 40.535,78 GBP za koje se potražuje naknada odnose se na udio Tužitelja u troškovima objekata za vođenje saslušanja, IT troškovima EPIQ-a i troškovima suda. Jasno je da su svi troškovi razumno nastali i da su svi naplaćeni iznosi bili razumni i reprezentativni za usluge pružene u okviru arbitraže kao što je ova. .
29. Ukratko, sud će odlučiti da se Tužitelju nadoknade sljedeći iznosi u odnosu na prvi dio njegova zahtjeva:
 - (a) Za honorare, 696.290 NOK i 178.405,50 GBP.
 - (b) Za isplate (isključujući honorare odvjetnika), 40.535,78 GBP.
30. Sukladno tome, za prvi dio zahtjeva, sud će tužitelju dodijeliti ukupan iznos od 696.290 NOK i 218.941,20 GBP.
31. Za drugi dio zahtjeva Tužitelja, odnosno njegove troškove podnošenja zahtjeva za pravorišek o troškovima, smatram da nužnost uključivanja odvjetnika nije utvrđena u smislu učinka predmnjeve iz članka 63. stavka 5. točke (b). Pregledao sam vrijeme koje su utrošili odvjetnici iz SVW-a i tarife i smatram ih razumnim i reprezentativnim za obavljeni posao, bez očitog nepotrebnog dupliciranja između odvjetnika koji su zaradili honorar iz SVW-a te će sud stoga dodijeliti puni traženi iznos u NOK, točnije 15.600 NOK.

Sažetak

32. Rezultat prethodno navedenih zaključaka jest taj da je sud odlučio da se Tužitelju nadoknadi trošak po osnovi pravnih troškova i isplata u okviru arbitraže u ukupnom iznosu od 711.890 NOK i 218.941,28 GBP.

Kamate

33. Primjenom diskrecijskog prava na temelju Zakona o arbitraži iz 1996., sud nadalje smatra da je prikladno dosuditi naknadu kamata na troškove i isplate koja se treba platiti na temelju ovog pravorijeka po stopi od 4,5 % godišnje uvećanoj za kamate koje se obračunavaju tromjesečno, od datuma ove odluke do isplate u cijelosti.

Troškovi suda

34. Nalažem da Tuženik snosi troškove suda za ovu Odluku koje ja procjenjujem na iznos od 3.300 GBP.

SADA JA, Ian Gaunt, preuzevši na sebe teret ovog upućenog spora, i nakon što sam pažljivo i savjesno razmotrio podneske, dokaze i argumente koje su dostavile strane, i nakon što sam ih propisno razmotrio, i iz prethodno navedenih razloga, OVIME IZRIČEM I OBJAVLJUJEM svoj KONAČNI PRAVORIJEK O TROŠKOVIMA kako slijedi:

- (AA) **DONOSIM PRAVORIJEK** da Tužitelj ima pravo na naknadu iznosa od sedamsto jedanaest norveških kruna (711.290 NOK) i dvjesto osamnaest tisuća devetsto četrdeset jedan i dvadeset osam penija (218.941,28 GBP) koje će mu Tuženik nadoknaditi po osnovi troškova i isplata čiju je naknadu moguće tražiti.
- (BB) **NALAŽEM** da Tuženik odmah plati taj iznos Tužitelju, zajedno s kamatama po stopi od 4,5 % godišnje koja se obračunava na tromjesečnoj osnovi od datuma ove Odluke do datuma isplate u cijelosti.
- (CC) **NALAŽEM** da Tuženik snosi troškove suda za ovaj Pravorijek koje ja procjenjujem na iznos od 3.300 GBP. Ako Tužitelj plati ovaj iznos ili bilo koji njegov dio, Tužitelj ima pravo na neposrednu nadoknadu tog iznosa od strane Tuženika, zajedno s kamatama koje se obračunavaju po istoj osnovi

kako je navedeno u prethodnom stavku (BB), od datuma ovog Pravorijeka do datuma nadoknade.

18. srpnja 2022.

/potpis nečitak/

IAN GAUNT

*Ja, Dražen Nemet, stalni sudski tumač za engleski jezik, ponovno imenovan rješenjem predsjednika
Županijskog suda u Zagrebu, broj 4 Su-1623/2021 od 31. prosinca 2021., potvrđujem da gornji prijevod
potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom jeziku.*

Br. ovjere: 358a/2023

Datum: 21.12.2023.

Tečajna lista

HRVATSKA NARODNA BANKA - TEČAJNA LISTA

za klijente HNB-a, od 16.5.2025. u primjeni od 17.5.2025. od 00:00

Država	Šifra valute	Valuta	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize
Australija	036	AUD	1,7484	1,7458	1,7432
Kanada	124	CAD	1,5663	1,5640	1,5617
Češka	203	CZK	24,973	24,936	24,899
Danska	208	DKK	7,4714	7,4602	7,4490
Mađarska	348	HUF	403,65	403,05	402,45
Japan	392	JPY	163,29	163,05	162,81
Norveška	578	NOK	11,6525	11,6350	11,6175
Švedska	752	SEK	10,9491	10,9327	10,9163
Švicarska	756	CHF	0,9395	0,9381	0,9367
Velika Britanija	826	GBP	0,84396	0,84270	0,84144
SAD	840	USD	1,1211	1,1194	1,1177
Bosna i Hercegovina	977	BAM	1,95876	1,95583	1,95290
Poljska	985	PLN	4,2664	4,2600	4,2536

Napomena:

1. Svi tečajevi su iskazani za 1 EUR.
2. Srednji tečajevi za euro u odnosu na druge valute koji su objavljeni u tečajnoj listi HNB-a imaju za cilj pružiti informaciju o tečaju eura u odnosu na druge valute u specifičnom vremenskom razdoblju na datum objave tečajne liste i kao takvi se mogu koristiti isključivo u svrhe predviđene odredbom članka 17. stavka 2. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 57/2022 i 88/2022).
3. Srednji tečajevi HNB-a nisu namijenjeni za korištenje u pravnim poslovima koji su nastali nakon uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, niti bi se oni trebali koristiti, direktno ili indirektno (kao referentna vrijednost) za sklapanje bilo kojih novih pravnih poslova, već je njihovo korištenje ograničeno na pravne poslove u kojima je pozivanje na srednji tečaj HNB-a određeno prije datuma uvođenja eura, osim ako nekim propisom nije drugačije uređeno.
4. HNB ne može biti odgovoran za korištenje podataka o srednjim tečajevima HNB-a u svrhe za koje to nije namijenjeno.

Tečajna lista za klijente HNB-a objavljuje se svakoga radnog dana platnog sustava TARGET, a ne objavljuje se na neradne dane platnog sustava TARGET, što uključuje subote i nedjelje, 1. siječnja, Veliki petak, Uskrсни ponedjeljak, 1. svibnja te 25. i 26. prosinca.

Formatirani zapis

Opis formatiranog zapisa

HNB API – upute za korištenje

Hrvatska narodna banka prikuplja i obrađuje Vaše osobne podatke kada pristupite stranici www.hnb.hr

Više o podacima koje obrađujemo kao i o Vašim pravima pročitajte u našoj Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci, a o kolačićima i drugim tehnologijama u Politika korištenja kolačića.

Kolačiće možete ažurirati klikom na „Konfiguracija“, a klikom na „Odbijam sve“ učitat će se samo nužni kolačići za funkcioniranje ove stranice.“ Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci.

Konfiguracija

Prihvatanje sve

Odbijam sve

Hrvatska narodna banka prikuplja i obrađuje Vaše osobne podatke kada pristupite stranici www.hnb.hr

Više o podacima koje obrađujemo kao i o Vašim pravima pročitajte u našoj Zaštiti osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci, a o kolačićima i drugim tehnologijama u Politika korištenja kolačića.

Kolačiće možete ažurirati klikom na „Konfiguracija“, a klikom na „Odbijam sve“ učitat će se samo nužni kolačići za funkcioniranje ove stranice." Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci.

Masa:
655g

03 4271 0

Zagreb	
16.06.25	4.52
16:48:00	
10101	HP Hrvatska

AR

R RG 82195 642 5 HR

FINANCIJSKA AGENCIJA
ODSJEK ZA PRIJEM, EVIDENTIRANJE
I POHRANU OSNOVA ZA PLACANJE
ZAGREB 2

18-06-2025

PREDSTECAJNE NAGODBE
PRIMANJE I OTPREMA POSTE

KLASA:
UR BROJ:

P.N.

Financijska agencija - FINA

Ulica grada Vukovara 70

10000 ZAGREB